

APSKATS
ARHITEKTŪRA
BŪVNIECĪBA
DIZAINS

APSKATS ARHITEKTŪRA BŪVNICĪBA DIZAINS

EIROPAS
NOĻAUPIŠANA?
NĒ, TIKAI
MODERNISMA

RAKSTU KRĀJUMS 2020 / AUGUSTS / NR.2

www.buvniekupadome.lv

APSKATS
ARHITEKTŪRA
BŪVNICĪBA
DIZAINS
2020/AUGUSTS/NR.2

SATURS UN
TĀ VEIDOTĀJI

Izdevējs biedrība Arhitektūra, Būvniecība, Dizains.
ISSN 2661-5681
Pārpublicēšana tikai ar izdevēja atļauju.
Kontakti: 29407147, 28373794,
buvniekupadome@gmail.com, www.buvniekupadome.lv

https://www.buvniekupadome.lv/arhitektura_buvnieciba_dizains/kas-ir-apskats

Likvidācijas mēnesis Latvijā – 2020. gada jūlijs. Elizabetes ielas 2 namu Rīgā paredz noslaucīt, Tērbatas ielā likvidēta autosatiksme, Rīgas pašvaldības pagaidu administrācija pa kluso gatavojas likvidēt Rīgas arhitekta biroju. Vai nav par daudz mazai nācijai, kurai tā isti nepadodas jauna radišana? Ne velti lielos, pilsētas audumā nozīmīgos projektus arhitekti plāno izstrādāt pasūtītājiem no Krievijas, Skandināvijas, Lietuvas, Igaunijas, Dānijas, Norvēģijas. Ne tikai globālā sasilšana mūs biedē, bet arī globālā invāzija, kas ir bīstama dabas un sociālajā pasaulē. Jo kvantitāte var pēkšņi pārtapt par kvalitāti, un mēs dzīvosim nevis pēc saviem likumiem savā pilsētā, bet pēc tādiem, kādus vēlēšies lielie attīstītāji. Saeimas balsojumi ļoti bieži aizstāv tieši ārvalstnieku intereses. Tautiskums drīz kļūs par nemateriālo kultūras mantojumu, tam nebūs īpašumu, jo arī nekustamā īpašuma nodokli vēlas paaugstināt vairākkārt. Lielas daļas Rīgas iemītnieku un uzņēmēju piederība nācijai ir tikai dziesmās, pasakās, ornamentos, bet ne īpašumos, kas ir pamats, lai stāvētu un kristu par savu valsti. Un īpašums tikai liekulīgi ir Tavs, ja esi kredītu ņēmis Skandināvijas vai citas valsts bankā. No otras puses – nav jau slikti, mūsu tautiešiem ir darbs un arīdzan iespēja uzspēlēt nacionālo sporta veidu kašķēšanos. Par BL, par VBN, par ekspertizēm, par arhitektūru, kas nu ir laba vai slihta. Klusām, bet neatlaidīgi tapis Arhitektūras likums. Ir labi – ir kaut kas radīts. Drusku sarežģīts un brīžam nesaprotams, bet ceram uz arhitektu loģisko saprātu un racionālo pieeju, kuri likuma sabiedriskās apspriešanas laikā Arhitektūras likumu pilnveidos. Par dizaineriem arī jāsaka kāds vārds. Ļoti apolītiska joma. Dizaineri ir tālu no likumu aktiem, toties ļoti tuvu individuālajam pasūtītājam, kas iecerējis salabot savu personisko telpu, lai dzīvotu ērti un skaisti. **Mēs kā maza, mobila komanda turpinām radīt** – izdodam Apskatu, jau 2. numuru, organizējam konferences, pavisam tuvu ir rudens ar jaudīgiem pasākumiem – konkursu Ilgtspējība arhitektūrā, būvniecībā, dizainā un konferenci, izstādi un izglītības kampaņu. Aicinām pievienoties mūsu meinstrīmam, nāciet, atbalstiet vērtīgus pasākumus, un jūsu zīmola nosaukums izskanēs plašā nozares auditorijā, un mēs varēsim vēl vairāk atlasīt kvalitatīvu, oriģinālu, galvenais – nozarei noderīgu informāciju, kādu neatrast nekur citur!

PAULA JANSONE BIEDRĪBAS ARHITEKTŪRA BŪVNICĪBA DIZAINS VALDES LOCEKLE

Acīmredzot 2020. gadā laikam vairs nav palikusi neviena tēma, par ko varētu gaumīgi pajokot tā, lai kāda no sabiedrības grupām pēc tam nejustos apspiesta un nāvīgi aizvainota. Tāpēc laikā, kad formējas jaunā ētika, kas baltu padara par melnu un otrādi, stabilitātes un mierinājuma izjūtu sniedz absolūti neapgāžamas vērtības, kas būs cieņā neatkarīgi no tā, vai uzvarēs liberālisma vai postmodernā neomarksisma idejas. Šajā Apskata numurā rakstu par tādām fundamentālām vērtībām kā atjaunotais vēsturiskais Tramvaja tilts Liepājā

[LASĪET 90. LPP.](#)

un Vidzemes šosejas Bērzkroga posma pilnā rekonstrukcija. [LASĪET 99. LPP.](#)

Tāpat fundamentāla vērtība ir cilvēka mūža darbs būvniecībā – izlasiet Vjačeslava Meirāna atziņas.

[LASĪET 68. LPP.](#)

INGURDS LAZDIŅŠ

Pēc iespējas saglabāta vēsturiskā substance un ēkas vēsturiskā sajūta – dzīvokļi ar savu raksturīgo iekšējo plānojumu, arhitektūras detalizāciju un elementiem, atsevišķās telpas un to sadzīviskās funkcijas ar to raksturu, ar kādu tās savulaik radītas.

[LASĪET 144. LPP](#)

MAIJA EZERGAILE

Sarežģīta un pretrunīga procesa rezultātā ēka ir ieguvusi otro dzīvi – vēsturiski atpazīstama un reizē mūsdienīgi svaiga.

[LASĪET 144. LPP.](#)

INĀRA APPENA

Latvijā čuguns ilgu laiku asociējās galvenokārt ar kanalizācijas lūku vākiem un parka soliņu balstiem. Pirms divdesmit gadiem uz simpoziju ieradās grupa amerikāņu mākslinieku un latviešu māksliniekiem ierādīja čuguna liešanas tehnoloģijas, aizsākot čuguna liešanas simpoziju tradīcijas Latvijā, kuru vada tēlnieks Kārlis Alainis.

[LASĪET 208. LPP.](#)

VALDIS ONKELIS

Procesā ir Ogres bibliotēkas projekta sertificēšana saskaņā ar BREEAM sistēmu. Objekts būs mācību platforma, ja interesēs oriģināli arhitektoniskie un būvnieciskie paņēmieni, kur galvenā loma atvēlēta augstvērtīgam vizuālajam tēlam, standartus tālu pārsniedošai energoefektivitātes nodrošināšanai, tehnoloģiju jaunumiem un atjaunojamam resursam kokam, no kā topošajā bibliotēkas ēkā tiek būvētas visas nesošās konstrukcijas. Visi risinājumi izstrādāti BIM vidē. Dalāties ar pieredzi. [LASĪET 70. LPP.](#)

RŪDIS RUBENIS

Katrā ziņā šis ir pozitīvs piemērs ēkas programmas sastādīšanai, kas tika paveikts jau diplomdarba un PBR veiktā priekšprojekta izstrādes laikā. Sabiedrības aptauja ir ļoti nozīmīga ēkas precīzas programmas sastādīšanai un iespējai to būtēt tieši mūsdienu lietotājam, nevis arhitekta ambīcijām vai naudas iztērēšanai. [LASĪET 70. LPP.](#)

ARTIS ZVIRGZDIŅŠ

Kultūras ministrija pārkāpa principus, demonstrējot voluntāru, sasteigtu, neglītu procesu un attieksmi. Tā nebūt nebija komunikācijas kļūda, uz ko centās novelt vainu ministrijas pārstāvji. Šodienas apstākļos, kad sabiedrības grupas iemācījušās labāk aizstāvēt kopējās intereses, šāda veida metodes vairs diez ko nedarbojas. [LASĪET 34. LPP.](#)

KOPDARBS

Kā turpmāk strādās arhitekti, kad spēkā stāsies topošais Arhitektūras likums? Skiču stadijā pēc Arhitektūras likuma un būvniecības stadijā pēc Būvniecības likuma? Būvniecības likumu vēl neviens nav atcēlis. Un kas notiks, ja parādīsies pretrunas starp Arhitektūras un Būvniecības likumu? Katrs darīs, kā ienāks prātā, un teiks, ka darbojas likuma ietvaros? [LASĪET 214. LPP.](#)

ULDIS LUKŠEVICS

Neesot vienotam vērtējumam par Latvijas pēckara modernisma arhitektūras nozīmi, mēs turpināsim būves zaudēt, dažādā veidā tās absorbējot – pārbūvējot vai nojaucot. Tādā tempā turpinot, nākamajām paaudzēm mēs neatstāsim iespēju redzēt un izvērtēt pēckara laika posmā projektēto un būvēto. [LASĪET 20. LPP.](#)

PĒTERIS BAJĀRS

INTEGRĀCIJA PILSĒTVIDĒ – mūsdienīgai koncertzālei nav jābūt tikai galamērķim, kur pusstundu pirms koncerta uz kafejnīcas galda tiek kārtotas lašmaizītes. Koncertzālei jāiekļaujas ikdienas gaitu maršrutos un jādzīvo pilnvērtīga pilsētas dzīve. Elizabetes iela šim kritērijam atbilst, tomēr pilnībā izgāžas pie nākamā kritērija – ILGTSPĒJĪBA.

LASĪET 23. LPP.

GATIS DIDRIHSONS

Es tagadējo situāciju salīdzinātu ar vecu kumodi dzīvojamās istabas centrā – nodzīvotu, palietotu, reti lietotu, bet pašā labākajā mājas vietā, laikā, kad bērni izauguši un aizbraukuši un viss mājas augšējais stāvs palicis pusizmantots. Ko darīt? Varbūt – lai stāv..., līdz mazbērniem to savajadzēsies un gribēs atjaunot.

LASĪET 24. LPP.

VENTIS DIDRIHSONS

Šobrīd galvenais ir nevis meklēt kādas vietas pilsētā (intuitīvi), bet visiem vienoties par prioritātēm un šo prioritāšu secību. Būtu nepareizi ignorēt faktu, ka šādas nozīmes objekts un šāda liela apjoma investīcijas pilsētā spētu atdzīvīnāt turpat vai veselu Rīgas apkaimi. Jāņem vērā, ka šāda objekta ietekmes diametrs uz pilsētvidi būs vismaz 1 km, un šis potenciāls būtu gudri jāizmanto.

LASĪET 33. LPP.

JĀNIS LANGE

2020. gads pavisam noteikti ienesīs jaunas vēsmas ceļu un tiltu būvniecības nozarē. Lai veicinātu darbaspēka piesaisti un sekmētu infrastruktūras objektu izbūvi ekonomisko izaicinājumu laikā, šā gada aprīlī tika pieņemts apsveicams lēmums papildus jau esošajam ceļu budžetam 250 milj. eiro piešķirt vēl 75 milj. eiro valsts galveno un reģionālo autoceļu, tostarp arī satiksmes pārvažu un tiltu, sakārtošanai.

LASĪET 104. LPP.

BAHNHOFS HOTEL VIESNĪCA ALŪKSNĒ

Bahnhofs Hotel Alūksnē atvērta nosacīti nesen, bet jau ieguvusi labas atsauksmes no apmeklētājiem. Te viesojušies ceļotāji no Šveices, ASV, Somijas, visām Baltijas un citām valstīm. Anonīmās ķēdes viesnīcās lielpilsētās apkalpojošais personāls labākajā gadījumā atcerēsies viesu kredītkartes stilu, bet ne pašu viesi. Cita tipa pasaules viesnīcās, kur tāpat kā Bahnhofs Hotel Alūksnē radišanā primārais ir bijis sirdsdarbs un pēc tam peļņa, sajūtas ir pilnīgi atšķirīgas, toties atmiņā paliekošas.

LASĪET 122. LPP.

ZAIGA GAILE

Kūts pārbūves sākumā akustika nebija ietverta darāmo darbu lokā. Sienām gana izcils materiāls bija rupjais kaļķu javas apmetums, griestus veidoja baltus un grīdu, protams, no kvalitatīva koka. Taču skaņai bija sava izvēle un ceļi, izrādās, tā lieliski iegūla telpas apjomā un neradīja atbalsi.

LASĪET 160. LPP.

ANNA VASIĻEVA

Nav valsts naudas – ir nodokļu maksātāju nauda. Un to ne es esmu teikusi... Nevar atbalstīt ēkas, kuras vērtība ir 7 miljoni, nojaukšanu par 2,7 miljoniem par nodokļu maksātāju naudu. Elizabetes ielas 2 ēkai jāatrod jauna funkcija un jāiedveš tajā jauna dzīve, tā ir klasiska biroju ēka ar gaiteņu sistēmu. Ir daudz valsts pārvalžu ēku, kuras atrodas telpās, kuru stāvoklis vērtējams kā neapmierinošs.

LASĪET 32. LPP.

APSKATA ARHITEKTŪRA BŪVNICĪBA DIZAINS ATVĒRŠANA

Arhitektūras un būvniecības profesionālo vidi ir sasniedzis jauns izdevums **APSKATS Arhitektūra Būvniecība Dizains**, kas par savu mērķi izvirzījis orientēšanos uz izcilībām un praktiskumu, jo tikai abu šo lietu apvienojums ir pamats ilgtspējībai. Ne vienmēr izcilība ir sarežģīta, tā var būt ikdienišķa, bet nepamanāma. APSKATĀ mēs rādīsim oriģinālus izpausmes veidus arhitektūrā, būvniecībā un dizainā, iedvesmosim un aicināsim dalīties ar pieredzi.

APSKATA Arhitektūra Būvniecība Dizains atvēršanas svētki notika 2020. gada 27. maijā restorāna Kaļķu vārti jaunajās telpās Jaunielā 20, Rīgā. Ņemot vērā Covid-19 radītos ierobežojumus, atklāšanas pasākums norisinājās trijās tūrēs, katrā no tām pulcējot ne vairāk kā 25 cilvēkus, kā to nosaka MK noteikumi.

APSKATA veidotāji – Gunita Jansone, Agrita Lūse, Paula Jansone – saka paldies visiem, kuri ticēja APSKATA izdošanai un kvalitatīvam gala produktam, paldies viesiem, kas ar mums dalījās priekā par APSKATA iznākšanu – arhitektiem, dizaineriem, valsts institūciju pārstāvjiem, inženieriem, projektētājiem, nevalstiskā sektora pārstāvjiem, nekustamo īpašumu attīstītājiem, kvalitatīvu būvniecības produktu virzītājiem nozares tirgū.

Par drukātās versijas pieejamību lūdzam interesēties
buvniekupadome@gmail.com

<https://www.buvniekupadome.lv/notikums/apskata-arhitektura-buvnieciba-dizains-atversana-2020-gada-27-maija>

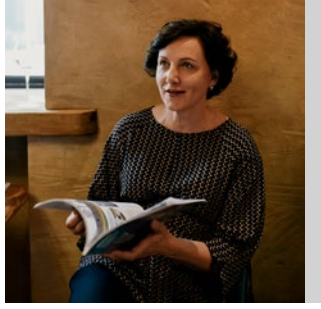

STAIPĪGĀ KONCERTZĀLES IDEJA

Apkopoja
AGRITA LŪSE,
foto Didzis Grodzs
un BDC arhivs

Kā lai vēl citādi dēvē procesu, kas iesācies pirms tik daudziem gadiem, ka paspējusi izaugt jauna sabiedrības paaudze, kura sen loloto ideju par AB dambi kā koncertzāles novietni pat neatminas. Ir jauni laiki, jaunas idejas, bet neteikšu, ka tās ir ūber labākas. Tikai citādas. Tiek apelēts, ka mūziķiem nepieciešama atbilstoša ēka, lai būtu

iespējams pilnvērtīgi strādāt, tāpēc steidzamā kārtībā MK kabineta noteikumi pēkšņi paredz nojaukt modernisma ēku, lēmējiem – jo aiz katra noteikuma panta stāv cilvēki – vāji slēpjoties aiz dažādiem argumentiem. Kā nu kuram, citam Covid-19 skārusi fizisko veselību, citam smadzenes. Kāpēc tiek domāts tikai un vienīgi par maksimālo programmu? Ir taču uzbūvēta Muzeju krātuve Pulka ielā. Tas nav muzejs, bet glabātuve. Kāpēc nevar uzbūvēt jaunas, modernas telpas mūziķiem, lai tur varētu notikt ikdienas mēģinājumi, bet ne koncerti? Un Kongresu namu pārbūvēt atbilstoši modernas koncertzāles nosacījumiem? Kāpēc Rīga nevarētu būt slavena ar kamerkoncertiem ar traki dārgām biļetēm, kas pievilktu elitāros tūristus? Viens tāds tūrists Rīgā atstās vismaz 10x vairāk nekā tūrists parastais, ja vien būs atbilstošs piedāvājums. Kāpēc visu vajag divi vienā, trīs vienā, četri vienā? Tikai tāpēc, ka pasaules metropoles, kur ir pilnīgi cita situācija nekā Rīgā, ir uzbūvējušas koncertzāles ar pieci vienā? Tā ir tāda – neteikšu kāda –, bet attiecīga mērīšanās. Kāpēc no skatuves pazudusi Skanstē projektētā koncertzāle ar konferenču zāles un citām funkcijām? Apjautājot kādu pieredzējušu demontāžas darbu veicēju, speciālists lēsa, ka PTC nojaukšana aizslaucīs līdzīgu daļu parka, jo nebūs jau tā, ka apkārt ēkai būtu iespējams novilkt dzeltenī melno lentu un ēka smuki sabruktu tieši pa perimetru.

Arhitekta Zaiga Gaile:

Pilnīgi saredzu, ka modernisma trejžuburis (Pasaules tirdzniecības centra ēka Elizabetes ielā 2, Rīgā – red.) ir saglabājams un atjaunojams. Tā ir kvalitatīva un vērtīga arhitektūra, māja ir tehniski salīdzinoši labā stāvoklī. Vieta ir izcila! Trejžubura ielokos var likt jauno apjomu gliemežnī-

cas – lielo koncertzāli, mazo, āra amfiteātri pret parku, zem laukuma Elizabetes ielas pusē var parakt apakšā autostāvvietas. Tā ir gan šodienas pieeja mantojumam, gan mūsu attieksme pret resursu taupīšanu un pasaules piesārņojumu. Jārīko metu konkurss, kas dos idejas un parādīs iespējas. Dialogs, būvēšana uz pagātnes, un rezultāts nebūs lāpīšanās, bet gan īsti mūsdienīga domāšana. Viedoklim pievienojas arhitekts Ingurds Lazdiņš.

Arhitekts Uldis Lukševics, NRJA:

-Kā demokrātiskas valsts pilsoņiem un arhitektiem mums šoreiz ir pienākums reaģēt uz krasi nepārdomāto lēmumu nojaukt nozīmīgu Latvijas pēckara modernisma arhitektūras piemēru – ēku Elizabetes ielā 2, to aizstājot ar Nacionālo koncertzāli.

1. 2015. gadā pēc VNĪ iniciatīvas veikta kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana – ēka atzīta par kultūrvēsturiski vērtīgu. Tagad, pēc KM pasūtījuma, NKMP ar kolektīvu lēmumu samazinājusi ēkas kultūrvēsturiskās vērtības līmeni uz «ēka ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību», kas dod iespēju neērto ēku nojaukt, rādot negatīvu piemēru kultūrvēsturiski vērtīgu ēku īpašniekiem un attīstītājiem.

2. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir fokusēta uz arhitektūru, kas radīta pirms 20. gs. Pēckara modernisma mantojuma apzināšanai un vērtēšanai, iespējams, jāveido jauna nodaļa ar ekspertiem, kas ciena vai vismaz neienīst šī laika arhitektūru.

3. NKMP 11.06.2020. Nr. 08-10.2/2714 vēstulē Par kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa novērtēšanu ēkai Rīgā, Elizabetes ielā 2 ekspertu identificētie kultūrvēsturiskās vērtības pamatojumi ir ļoti diskutabli.

4. Lai saglabātu nākamajām paaudzēm šo nozīmīgo ēku, arhitektu grupa 02.07.2020. NKMP iesniedza lūgumu iekļaut kultūras pieminekļu sarakstā Administratīvo ēku (Elizabetes iela 2, Rīga, 1974), arhitekti Jānis Vilciņš, Alfons Ūdris, Antons Staņislavskis, Gunārs Asaris, arhitektoniskās akustikas speciālists Alberts Vecsīlis.

Nepieciešams pārskatīt «steidzamības kārtā» sagatavotos atzinumus par «ēkas nelielo kultūrvēsturisko vērtību», kas sastādīti, lietojot pagājušā gadsimta sākuma arhitektūras vērtības noteikšanas kritērijus, jāveic padziļināta materiālu izpēte, jāgatavo arhitektoniski mākslinieciskā izpēte un jāatzīst ēka Elizabetes ielā 2 par iekļaujamu kultūras pieminekļu sarakstā, jo:

■ ēka ir nozīmīgs Latvijas pēckara modernisma arhitektūras piemērs, kas raksturo padomju laikā strādājošo arhitektu spēju būt vienā līmenī ar arhitektūras tendencēm pasaulē, neraugoties uz noslēgto informatīvo telpu,

■ neskaitot maznozīmīgu iejaukšanos, ēka saglabājusi savu sākotnējo substanci un detaļu kvalitāti, tajā ir daudz interesantu arhitektūras ideju, prasmīgi apjomu savienošanas piemēri un kvalitatīva apdare,

■ ēkas konstruktīvā sistēma – modernisma arhitektūrai raksturīgā dzelzsbetona karkasa konstrukcija, kolonnu režģis, kas nodrošina brīvo plānojumu bez starpsienām,

■ forma, būvapjomi, konstruktīvie risinājumi, kas viennozīmīgi ietekmējušies no Marcel Breuer UNESCO ēkas Parīzē, savā modernisma atturībā kontrastē ar bagātīgi dekorēto eklektisma apbūvi ielas otrā pusē,

■ organisks un parka apbūvei piemērots kā pretstats regulārajam ielu tīklam Klusajā centrā ir ēkas trīsstaru plāns,

■ ēkā esošā konferenču zāle ar Latvijas akustikas vecmeistara Alberta Vecsiļa radītajiem tumšā koka akustiskajiem paneļiem ir nozīmīga ēkas sastāvdaļa. Vecsiļa darbu sarakstā ir akustikas risinājumi Dzintaru vasaras koncertzālei, Dailes teātrim, Rīgas Domam, Lielajai Ģildei, Krievu drāmas teātrim un Kongresu namam.

5. NKMP arguments, ka ēka ir iecelta parkā, ir maldinošs, jo iepriekš šajā vietā atradās sporta laukums, nevis parks. Ēka šeit iesēdināta saudzīgi, nenocērtot nevienu koku.

6. Likvidējot nevajadzīgās palīgbūves un izmainot ēkas vēsturisko labiekārtojumu ap ēku, ir iespējams maksimāli iesaistīt ēku parka struktūrā, padarot to ērti pieejamu un lietojamu pilsētniekiem.

7. Arhitektūras padomes sēdē izskanējušais NKMP arguments par to, ka vēsturiska ēka ir jānojauc, ja tās uzturēšana un atjaunošana ir dārga, ir absurds un kalpo kā ceļa karte bezatbildīgiem attīstītājiem un īpašniekiem, kam dota zaļā gaisma izpostīt arhitektūras mantojumu.

8. Ēka ir labā tehniskā stāvoklī, VNĪ atskaitēs tās nolietojums atzīmēts tikai kā 20%. 15.07.2020. LAS diskusijā LBS pārstāvis A. Grasmanis atzīst, ka «ēkas konstrukcijas ir ekselektā stāvoklī».

9. Kādam Elizabetes ielas 2 ēka var šķist kā komunisma rēgs, taču Komunistiskā partija bija vienīgais tā laika pasūtītājs ar līdzekļiem un iespējām realizēt kvalitatīvus būvniecības projektus, ko redzam arī šeit augstvērtīgos materiālos un pārdomātās detaļās.

10. Kā atbildi KM argumentam par Elizabetes ielas 2 ēku kā noslēgtu un sabiedrībai nepieejamu biroju ēku NRJA 10.07.2020. KM uzdevināja vīziju par ēkas Elizabetes ielā 2 saglabāšanu un Mūsdienu mākslas, arhitektūras un dizaina centra izvietojumu šajā ēkā, pierādot, ka tā var kļūt par nozīmīgu, sabiedrībai atvērtu punktu Rīgas kultūras kartē, nodrošinot sinerģiju starp 3 KM paspārnē esošām jomām – mākslu, arhitektūru un dizainu. Ēkas modernisma laika arhitektūra ideāli atbilst muzeja vajadzībām gan idejiski, gan strukturāli.

11. Šī ir tā reize, kad valsts un Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde var rādīt priekšzīmi, uzņemoties atbildību, nosakot pieminekļa statusu savā īpašumā esošam arhitektūras piemineklim un uzņemo-

ties rūpes par to, pretējā gadījumā valsts un NKMP zaudē jebkādas argumentus, nosakot pieminekļa statusu privātajiem īpašumiem.

12. Ja neveiksmīgas apstākļu sakritības rezultātā konkurss par koncertzāles būvniecību Elizabetes ielā 2 tomēr tiktu plānots, nepieciešams konkursa nolikumā iekļaut punktu par obligātu esošās ēkas saglabāšanu un maksimāli autentisku atjaunošanu, piešķirot tai publisku funkciju un atverot to pret parku.

13. Plānotais arhitektūras konkurss par koncertzāles būvniecību Elizabetes ielā 2, paredzot iespēju konkursa gaitā arhitektiem pašiem izlemt – veidot koncertzāli kā piebūvi vai esošo ēku nojaukt –, būs formāls.

Ja NKMP eksperti jau tagad uzskata, ka ēka ir neiederīga vides kontekstā un mērogā, neierakstās parka struktūrā, tad risinājums, kurā esošajai ēkai tiks pievienota koncertzāle un dubultots ēkas kopējais apjoms, netiks atzīts par labāko.

Šāda konkursa mērķis būs ēku nojaukt.

14. Ēkas nojaukšana Latviju Eiropas un pasaules kultūras kontekstā iezīmētu kā nemūsdienu, nesaimniecisku un tumsonīgu valsti, kas neprot sargāt savu mantojumu – pretstatā pasaules tendencēm, kas modernisma arhitektūru arvien vairāk novērtē, apzina un atkaliz-manto.

15. Neesot vienotam vērtējumam par Latvijas pēckara modernisma arhitektūras nozīmi Latvijas arhitektūras mantojuma kontekstā, mēs turpināsim būves zaudēt, dažādā veidā tās absorbējot – pārbūvējot vai nojaucot. Tādā veidā un tempā turpinot, nākamajām paaudzēm mēs neatstāsim iespēju redzēt un izvērtēt pēckara laika posmā projektēto un būvēto.

Pēteris Bajārs, Outofbox:

Koncertzāles būvniecības iecere Elizabetes ielā 2 jau savos pamatos ir kļūdaina – lēmums pieņemts, neievērojot atklātības un demokrātiskuma principus, klaji ignorējot iepriekšējos valdības lēmumus, veiktās izpētes un profesionāļu diskusijas. Turklāt šī vieta ir aizņemta – Elizabetes ielā atrodas ēka, kuru būvniecības profesionāļi ir novērtējuši kā

labā stāvoklī esošu, vairākums arhitektu – kā autentisku un spilgtu sava laikmeta liecību.

Pati Kultūras ministrija iepriekš pētītajās deviņās novietnēs ir izvirzījusi daudzus kritērijus, kuri neizpildās vai nav attiecināmi uz novietni Elizabetes ielā 2. Te būs, mūsaprāt, svarīgākie.

Koncertzālei ir jābūt **impulsam apkaimes attīstībai** – šādi projekti attīstāmi ne tikai šaurai interešu grupai, bet tiem jāveicina pilsētas apkaimju attīstība. Ar steigu bīdītais Elizabetes ielas projekts nekādu pienesumu Klusā centra attīstībai nesniedz, kamēr ir desmitiem apkaimju, kuras nīkuļo, un svaigs malks gaisa ir tas, kas varētu kalpot to restartam.

Integrācija pilsētvidē – mūsdienīgai koncertzālei nav jābūt tikai galamērķim, kur pusstundu pirms koncerta uz kafejnīcas galda tiek kārtotas lašmaizītes. Koncertzālei jāiekļaujas ikdienas gaitu maršrutos un jādzīvo pilnvērtīga pilsētas dzīve. Elizabetes iela šim kritērijam atbilst, tomēr pilnībā izgāžas pie nākamā kritērija – **ilgtspējība**.

Nojaukt funkcionējošu ēku nav XXI gadsimta domāšanas paraugs. Turpretī sakārtot kādu degradētu vai neizmantotu teritoriju – ir!

Sasniedzamība ir viens no būtiskajiem aspektiem. Un te nav domāts privātais transports. Mūsdienīgā pilsētā tam nebūtu jābūt prioritāram pārvietošanās veidam. Sasniedzamība ir sabiedriskais transports, velociņi un interesants, dažādiem enkurobjektiem bagāts ceļš līdz mākslas telpai. Viens no instrumentiem kājāmgājējiem interesantas vides radīšanā ir **publiskā ārtelpa**, kas, protams, ir burvīga Kronvalda parkā. Tomēr arī šeit mēs cenšamies izšķīgt uz priems 150 gadiem radītām vērtībām, nevis radām jaunas. Pēdējais arguments, kas mūsu domubiedru grupai šķiet vismazsvarīgākais, – **vizuālā atpazīstamība**. Uzskatām, ka Bilbao laiks ir pagājis, ne katrai koncertzālei ir jāklūst par mūsu ambīciju pieminekli. Mums daudz svarīgāka šķiet ēkas funkcionalitāte un saprātīga resursu izlietošana.

Gatis Didrihsons, Didrihsons arhitekti:

- Ir vairāki lēmumi šajā sakarā, kuru pieņemšanā esmu iesaistīts. Nacionālā arhitektūras padome (NAP) pieņēma lēmumu par darba grupas izveidi (pirmā sanāksšana 23. jūlijā) par šīs vietas iekļaušanu starp citām iespējamām koncertzāles novietnēm (KM rīcībā esošais saraksts), lai izanalizētu piemērotību šeit

iespējamai koncertzālei. Bet te priekšā ir PTC ēka (atsevišķs stāsts). Ir saprotama profesionālās sabiedrības šūmēšanās, tā ir pamatota. Pirmkārt, procesiem jābūt profesionāli organizētiem, demokrātiskiem, Davosas deklarācijai atbilstošiem, bet šie KM, MK pirmie soļi – lēmumu pieņemšanas veids – tam acīmredzami neatbilst. Kultūras ministrs par šo situāciju atvainojās NAP locekļiem, ka mūsu vārds zināmā mērā tika izmantots mediju telpā (toreiz nebijām neko lēmuši, bet uz mums atsaucās, ka konsultācijas bijušas, kas, ja tā sausi skatās, nav melots). Katrā ziņā viņam ir izdevies panākt konkrētu valdības lēmumu koncertzāles sakarā, un tas kopumā atbilst valdības deklarācijai un nebūtu tā vienkārši metams miskastē bez dziļākas analīzes un argumentiem. Valdības lēmumus tomēr vajadzētu respektēt. Informācijas apkopošana, plenēri, konkursi – tā nav lielā nauda šajā procesā, bet tas varētu sniegt uzskatāmas atbildes uz šobrīd esošajiem jautājumiem, piemēram, vai PTC ēku nevar iekļaut koncertzāles kompleksā, kādi būtu labāki šīs ēkas izmantošanas veidi, vai koncertzāles jaunbūve šeit būtu labāka nekā esošā ēka. Šis būtu izvērtējams no sabiedrības labuma pozīcijām, raugoties ilgtermiņā. Ejot šādi tālāk, mēs būsīm nokļuvuši tuvāk koncertzālei Rīgā, pat ja procesā secināsim, ka Rīgā ir labākas vietas šai iecerei. Varbūt būtu iespējams MK lēmumu kā korigēt? Faktiski jau tagad notiek korekcijas šim MK lēmumam, proti, p.3.3. par esošās ēkas demontāžu, vadoties pēc mūsu ieteikumiem, ministrs ir apsolījis nevirzīt līdz pilnīgai skaidrībai, kas varētu tapt vietā un ka tas būs kas daudz vērtīgāks par esošo, kā arī ka jaunbūvējamā objekta realizācijai būs līdzekļi, proti, pie vienas būvniecības. Tā nav KM viltīgā taktika, kā dažs saka, lai piemānītu, drīzāk laika iegūšana, lai, ieklausoties profesionāļos, nonāktu pie pārdomāta un izsvērtā lēmuma pirms galīgās rīcības. Šis dod mums iespēju normalizēt procesu, izanalizēt esošās PTC ēkas kultūrvēsturiskā mantojuma (ir pamatots strīds, neraugoties uz NKMP atzinumu) un materiālās vērtības (pietrūkst info no VNĪ) momentus, kā arī izanalizēt šo vietu no pilsētbūvnieciskā aspekta, kas līdz šim nav ticis nopietni darīts. Un bez ilgtermiņa sadarbības ar Rīgas pašvaldību veiksmīgs process un rezultāts ir grūti iedomājams. Šajā laikā, ļoti iespējams, parādīsies citas alternatīvas (jaunas), ar kurām šī tiks salīdzināta. Drīz būs jaunā Rīgas pašvaldība u.c. notikumi,

kas, iespējams, šai situācijai radīs jaunus pavērsienus. Cerams, pozitīvus, tādus, kas tuvinās mūs koncertzālei Rīgā, nevis attālinās no tās. Pagaidām es personīgi netieku pāri šai PTC ēkai. Tā ir kapitāla, stingra, autentiska, stilīga, un būtu jāmeklē iespējami labākie tās izmantošanas veidi. Vislabāk – sabiedriski atvērta funkcija šajā vērtīgajā Rīgas centra daļā. Kāda tā varētu būt un ko par šo spriedīs ēkas īpašnieki, proti, valsts pārvalde (VNĪ), to redzēsīm. Ticu šeit downtop proaktivitātei (kā NRJA u.c.). Svarīgi arī, kā uz šo modernisma laika mantojumu raudzīsies jaunā paaudze, un jau redzams zināms paaudžu konflikts, kas liek cerēt, ka jaunie gribēs un mācēs šo mantojumu izmantot. Esmu par dažādību un autentiskuma saglabāšanu, lai pastāstītu mūsu nācijas vēsturi šodien un turpmāk ar piemēriem. Rīga ir sarūkoša pilsēta. Šobrīd iedzīvotāju skaits Rīgā ir ~640 tūkstoši, un Eiropas Padomes prognozes liecina, ka 2050. gadā tas būs par 20% mazāks, t.i., ap 500 tūkstošiem. Šīs prognozes un arī realitāte liek secināt, ka Rīgas centrs ir visdrošākā un labākā vieta koncertzālei. To saka arī mūzikas menedžments, ka galvenajai nacionālajai koncertzālei, lai to veiksmīgi piepildītu, būtu jāatrodas centrā. Blakus mūzikas skolām, akadēmijai, kultūrvēsturiskajam mantojumam. Man nepiemērotas situācijai šķiet idejas par koncertzāles iespējamo atrašanos Skanstē, Zaķusalā vai Lucavsalā u.c. tālākās vai jaunajās apkaimēs. Pat Torņakalns man šajā kontekstā šķiet par tālu. Rīgas vēsturiskais centrs ir, manuprāt, atbilstošākā vieta. Akadēmiskā mūzika mums ir pasaules līmenī, un tādā ir arī Rīgas vēsturiskais centrs, ko diemžēl nevar teikt par šīm jaunajām apkaimēm. Vismaz pagaidām ne.

Arī uzstādījums – vai tiešām tagad to vajag? – manī izraisa neizpratni: tiekam līdz skaidrai vīzijai, detālplānojuma izstrādei un skiciu risinājumiem, kam aizies vairāki gadi. Tad vēl tehniskā projekta izstrādes, ko gan vēlams sākt tad, kad jau ir skaidrs finansējuma modelis un avots. Bet šobrīd mēs esam pārāk tālu no tā, lai runātu, ka tagad šis nav aktuāli. Šis jautājums ir ļoti aktuāls veselai mūzikas nozarei, un daudziem nemaz nav informācijas un izpratnes (viedoklis ir gandrīz katram), cik ļoti sasāpējis šis jautājums ir, jo daudzus tas neskar. Apliecinājums aktualitātei ir arī valdības deklarācijā ierakstītais un secīgi attiecīgais MK lēmums – akustisko koncertzāli Rīgā vajag. Sociālajos tīklos ir daudz retrospektīvu un, jāatzīst, labu argumentāciju par procesu, esošās ēkas vērtīgumu un šīs vietas (ne)piemērotību koncertzāles funkcijai kā tādai, bet trūkst neērtu jautājumu par vietas un ēkas visreālāko iespējamo likteni. Kas šeit varētu būt pēc gadiem 10? Daļēji publiski pieejama (viesnīca vai biroju) ēka? Vai tomēr ir iespēja bulvāru lokā piedzīvot sabiedriski nozīmīgu funkciju, kas atvērtu parku sabiedrībai? Kā ar ēkas autentiskuma saglabāšanas iespējām, zinot, kā mums klājas ar šī laika mantojuma rekonstrukcijām (viesnīca Latvija ar jaunām fasādēm u.tml.)? Vai izdosies to saglabāt? Ko ar Kronvalda 6 veco māju? Vai šī vieta netiks atstāta novārtā? T.i., vai, ņemot vērā sociālekonomiskos procesus, mēs neskatāmies pārlietu rožaini uz esošo situāciju? Vēl – ņemot vērā šī brīža valdības pārstāvju izteikumus par iespējamu līdzekļu piesaistišanu citām sabiedriskajām funkcijām šajā ēkā. Es tagadējo situāciju salīdzinātu ar vecu kumodi dzīvojamās istabas centrā – nodzīvotu, palietotu, reti lietotu, bet pašā labākajā mājas vietā, laikā,

kad bērni izauguši un aizbraukuši un viss mājas augšējais stāvs palicis pusizmantots. Ko darīt? Varbūt – lai stāv..., līdz mazbērniem to savajadzēsies un gribēs atjaunot.

Gunita Jansone, biedrības BDCC vadītāja:

- Es ieteiktu apsvērt vietu koncertzālei Krasta ielas rajonā Daugavas pusē vairāku iemeslu dēļ.

1. Koncertzāle tomēr domāta visas Latvijas, nevis tikai Rīgas iedzīvotājiem, no piebraukšanas viedokļa šī ir ērta vieta virzienam no Daugavpils, Bauskas, Jelgavas u.c., jo nav jātiek cauri neparedzama ilguma pudeles kakla sastrēgumam no Centrāl-

tirgus līdz Akmens tiltam.

2. Tuvumā ir pietiekami daudz lielveikalu, kuru stāvvietu izmantošana vakaros arī koncertzāles vajadzībām mazinātu apmeklētāju autobraucēju stresu, jo būtu zināms, ka tuvāk vai tālāk koncertzālei bez pūlēm varēs novietot auto.

3. Krasta iela beidzot iegūtu kādu kvalitatīvas arhitektūras izteiksmīgu būvi, jo pagaidām tur esošās būves lielākoties domātas tikai kādai funkcijai bez pievienotas estētiskās vērtības. Viens attīstītājs gan tuvākajos gados tur grasās radīt cienījamākas estētikas biroju ēku.

4. Beidzot varētu reāli atdzīvoties kuģīšu satiksme (piemēram, no Ķīpsalas līdz Krasta ielai) un promenāde gar Daugavu gājējiem. Ievērības vērti ir Austrumu izpilddirekcijas centieni iedzīvināt krastmalu ar kādu mākslas objektu (kā O. Šilovas skulptūra Bute), bet pagaidām visdrošāk šajā Daugavas pusē var justies gājēji ar iespaidīgu suni blakus.

5. Celtos apkārtējo teritoriju kvalitāte, pavērtos iespējas pakārtotu privāto biznesu attīstībai.

6. No pilsētas puses gan būtu vajadzīgi pāris gājēju tiltiņi pāri Krasta ielai, bet uzskaitītie apmeklētāju ērtības, pilsētvides attīstības un estētikas aspekti atsvērtu šos ieguldījumus.

Latvijas Arhitektu savienības lēmums par koncertzāli Rīgā

Juris Poga, LAS valdes priekšsēdētājs

Latvijas Arhitektu savienības (turpmāk – LAS) Padomes locekļi, apspriežot Ministru kabineta rīkojumu Nr. 341 no 18.06.2020. par Nacionālās koncertzāles būvniecību Elizabetes ielā 2 Rīgā (turpmāk – MK rīkojums) un apkopojot LAS organizētajās tikšanās, diskusijās un debatēs paustos viedokļus, konsekventi iestājas par mūsdienīgu, labas pārvaldības principiem atbilstošu pieeju Nacionālās koncertzāles izbūves ieceres īstenošanā. LAS Padome konstatē, ka līdzšinējais Nacionālās

koncertzāles projekta virzības process neatbilst šiem principiem, kas bremsējoši ietekmē mērķa sasniegšanu – uzbūvēt sabiedriski nozīmīgu Nacionālo koncertzāli. Šāda lēmumu pieņemšanas prakse rada lieku spriedzi sabiedrībā un pretnostāda attiecīgās nozares vienu pret otru.

Apzinoties Nacionālās koncertzāles projekta nepieciešamību un nacionālo nozīmīgumu, LAS Padome nolemj:

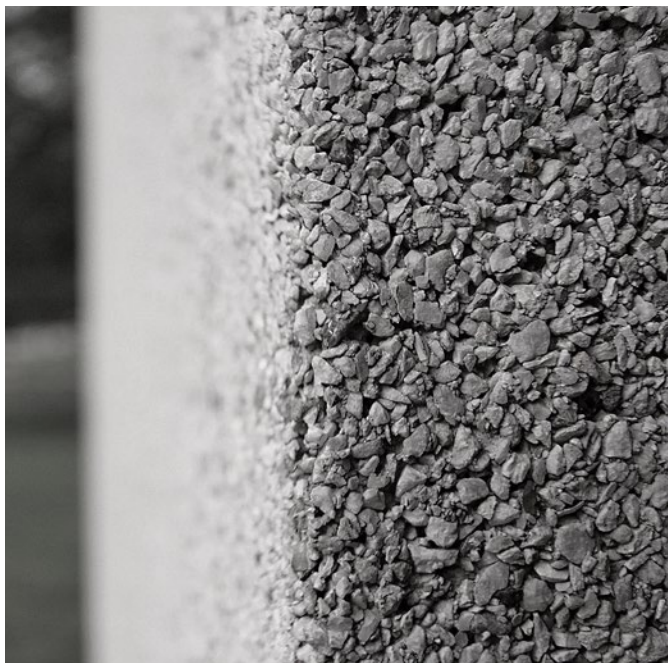
1. Līdz zemāk minēto punktu realizācijai nav atbalstāms MK rīkojuma p.3.3. nosacījums par Pasaules tirdzniecības centra (turpmāk PTC) ēkas demontāžu. LAS aicina izslēgt šo prasību no minētajiem MK noteikumiem kā pārsteidzīgu un nepietiekami pamatotu;
2. Atbalstīt Nacionālās Arhitektūras padomes 01.07.2020. lēmumu par koncertzāles novietnes Kronvalda parkā (ēkas Elizabetes ielā 2 teritorijā) iekļaušanu kā līdzvērtīgu Kultūras ministrijas izveidotajā potenciālo koncertzāles novietņu sarakstā tās tālākai izpētei un salīdzināšanai, iespējams, to papildinot ar vēl citām alternatīvām novietnēm, un veikt padziļinātu analīzi un izvērtējamu atbilstoši Nacionālās koncertzāles projekta darba grupas izstrādātiem arhitektūras un pilsētvides kvalitātes kritērijiem;
3. Atbalstīt Nacionālās arhitektūras padomes koncertzāles darba grupas izveidi, deleģējot darbam tajā LAS pārstāvjus, ar nolūku sakārtot projekta virzīšanas procesu, padarot to profesionāli argumentētu, iekļaujošu, caurskatāmu, atklātu un sabiedrībai saprotamu;
4. Turpmākajā Nacionālās koncertzāles projekta virzībā respektēt:
 - pēctecības un tiesiskās paļāvības principus (MK rīkojums Nr. 227 no 13.04.2005. un LAS Padomes lēmums no 19.03.2019. par Nacionālās koncertzāles būvniecību AB dambī);
 - sociālekonomiskos un politiskos apstākļus (Rīga kā sarūkoša pilsēta), vienlaikus ievērtējot potenciālo koncertzāles pienesumu valsts ekonomikā;

- telpu programmas reālos apmērus, ņemot vērā aktuālākos notikumus un vajadzības, domājot ne tikai par izbūvēšanas, bet arī uzturēšanas un apsaimniekošanas jautājumiem ilgtermiņā;
- pietuvojoties idejiski veiksmīgiem risinājumiem, izvērtēt nepieciešamību izsludināt likumu par koncertzāles būvniecību Rīgā, lai, ņemot vērā šīs būves tapšanas laiku, šis kļūtu par pēcteciģu pienākumu nākamajām valdībām;
- veikt esošās PTC ēkas potenciālo pielietojumu un tālākās izmantošanas izpēti, organizējot tam atsevišķus projektēšanas plenērus un/vai konkursu;

5. Sekmīga Nacionālās koncertzāles projekta virzība nav iespējama bez Rīgas pilsētas pašvaldības līdzdalības, tādēļ nepieciešams iesaistīt Rīgas pilsētas pašvaldību lēmumu pieņemšanā pēc iespējas agrīnā projekta stadijā analogi citās valstīs pieņemtajai praksei;

6. Šajā pilsētas bulvāru loka zonā ir iespēja atrasties sabiedriski nozīmīgai būvei ar tādu publisku funkciju, kas organiski iekļautos unikālā Rīgas bulvāru loka kultūrtelpā, neraugoties uz to, kāds lēmums tiks pieņemts attiecībā par šeit esošo PTC ēku.

LAS ieskatā, Nacionālās koncertzāles sekmīgai realizācijai ir nepieciešams veikt rūpīgu un profesionāli plānotu sagatavošanas darbu, iesaistot dažādu nozaru profesionāļus un informējot sabiedrību, tādējādi jau sākotnēji panākot kopēju vienošanos.

Oļegs Burovs:

Rīgas koncertzāle varētu atrasties Kaļķu ielā 1. Rīgā ir nepieciešama mūsdienīga koncertzāle, taču par tās atrašanās vietu ir vajadzīga profesionālu – arhitektu un pilsētplānotāju – diskusija. Pašvaldībai piederošā ēka un zeme Kaļķu ielā 1, kuru patlaban izīrē Rīgas Tehniskā universitāte, manuprāt, būtu laba vieta potenciālajai koncertzālei, un

es labprāt uzklausītu ekspertu viedokļus par šo priekšlikumu. Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) iekārto savu studentu pilsētiņu Ķīpsalā, un arī rektorātu, kas atrodas Kaļķu ielā, būtu ērtāk pārcelt tur. Patlaban pašvaldība izīrē ēku RTU par simbolisku cenu 1 eiro gadā. Šī atrašanās vieta koncertzālei der no vairākiem aspektiem. Pirmkārt, tur ir pietiekami liels zemesgabals, kas atrodas pašvaldības īpašumā. Ēka Kaļķu ielā 1 ir celta 1959. gadā, ir pašvaldības īpašums, un tai nav arhitektūras pieminekļa statusa. Otrkārt, blakus Strēlnieku laukumā atbilstoši teritoriālajam plānojumam ir iespējams izbūvēt plašu autostāvvietu. Treškārt, upes pretējā krastā pa diagonāli atrodas Nacionālā bibliotēka, un abas ēkas, atrodoties uz vienas ass, veidotu loģisku kultūras objektu saspēli. Turklāt koncertzāles atrašanās Kaļķu ielā 1 dotu impulsu arī izmaiņām visā 11. Novembra krastmalā. Esmu šo ideju apspriedis ar vairākiem arhitektiem un pilsētplānošanas speciālistiem, kuri atzina, ka šai vietai ir labs potenciāls un par to ir vērts izvērst diskusiju.

RTU ēka Rīgā, Kaļķu ielā 1 celta 1959. gadā pēc O. Tilmāņa projekta. Atrodas Rīgas pašvaldības īpašumā, SIA Rīgas Nami valdījumā. Ēkas kopējā platība ir 10 653,40 m², apbūves laukums 2111,3 m², zem celtnes atrodas plaši pagrabi. Ēka saistīta ar septiņiem zemesgabaliem ar kopējo platību 10 420 m², pieci no tiem ir pašvaldības īpašumā, viens – RTU.

Arhitekta Anna Vasiljeva, Alta Grupa:

Arhitekts... Зодчий.
((книжн. устар.).
Архитектор.)
Я хотел бы,
чтобы ваятель
и зодчий увидели в камне
нечто большее, чем простую
глину, чем простой кирпич,
из которого архитектор и
строитель воздвигают здания.
(Ферсман, Очерки по истории
камня). Arhitekta misija ir
radīt – nevis iznīcināt.

Es kā arhitekta nevaru atbalstīt ēkas, kuras tehniskais stāvoklis ir labs, ja ne ļoti labs, un kurai nepārprotami piemīt arhitektūras pazīmes, iznīcināšanu. Ēka ir sava laika Zīme – modernisma paraugs. Nav valsts naudas – ir nodokļu maksātāju nauda. Un to ne es esmu teikusi... Nevar atbalstīt ēkas, kuras vērtība ir 7 miljoni, nojaukšanu par 2,7 miljoniem par nodokļu maksātāju naudu.

Elizabetes ielas 2 ēkai jāatrod jauna funkcija un jāiedveš tajā jauna dzīve, tā ir klasiska biroju ēka ar gaitenju sistēmu. Ir daudz valsts pārvalžu ēku, kuras atrodas telpās, kuru stāvoklis vērtējams kā neapmierinošs.

Vai kāds, izskatot vietu Elizabetes ielā 2, bija pārdomājis loģistiku? Kas notiks ar Kronvalda parku? Kas notiks ar Elizabetes ielu? Kas notiks ar vēsturisko ēku Kronvalda bulvārī 6? To klusībā arī nojauks, jo vietas katastrofāli nepietiks. Kā piebrauks operatīvais transports, t.sk. ugunsdzēsēji, kas vispār paliks pāri no parka? Daudz vairāk jautājumu nekā atbilžu. Šī vieta ne veltīgi tiek saukta par kluso centru. Klusajam centram ir sava burvība! Attīstība šai vietai nav vajadzīga. Koncertzālei jāmeklē vieta ar plašo teritoriju, kur jāattīsta infrastruktūra. Koncertzāle var iedot dzīvību – radīt dzīvi neattīstītajā, degradētajā teritorijā. Kultūrtelpa ar vienotu infrastruktūru, ar pārdomātu loģistiku – nevis sasteigts lēmums, kura pamatā ir steidzamības kārtā salauzt, iznīcināt, nojaukt. Es teiktu: nepieļaut ēkas Elizabetes ielā 2 nojaukšanu – tas būtu pierādījums arhitektu saimes varēšanai saliedēties pret nepārdomātu, graužošu domāšanu bez kopainas.

Arhitekts Ventis Didrihsons, Didrihsons&Didrihsons:

Akustiskās koncertzāles novietnes sakarā: ideālas novietnes koncertzālei nav, tādēļ jākoncentrējas uz ideālu procesu jeb kompleksu novietnes izpēti, to uzticot profesionāļiem, pirmām kārtām pilsētplānotājiem. Novietnes kvalitātes būs proporcionālas procesa kvalitātēm. Ja koncertzāle var atrasties tikai uz valsts īpašumā esoša zemesgabala, tad prognozēju šādai šaurai pieejai

kārtējo strupceļu.

Koncertzāle ūdensmalā (AB dambis) jeb Bilbao efekts: manuprāt, novecojusi un nejēdzīga (ekonomiski un pilsētībnieciski) pieeja, kas man asociējas ar kādiem mazvērtības kompleksiem.

Kultūras objektu koncentrēšana vienā vietā – pašā Rīgas centrā – vairāk atgādina padomju laiku pilsētplānošanu: guļam guļamrajonos, strādājam rūpnīcu vai biroju rajonos... Mazdārziņu rajoni un publiskās pirtis... 21. gs. šādi pilsētas vairs neplāno. Manuprāt, kultūras infrastruktūra jāizvērs un jāattīsta vietās, kur tās nav. Rīgas centram pieguļošajās apkaimēs ir daudz neattīstītu un degradētu vietu, pie kam arī ar bagātu kultūrvēsturisko mantojumu, kam nepieciešams impulss izdzīvošanai. Kultūras objektu primārajai mērķauditorijai jābūt rīdniekiem, ikdienā – konkrētās apkaimes iedzīvotājiem, nevis tūristiem. Elizabetes iela 2: manuprāt, pārlicinošu argumentu par labu šai novietnei ir nulle. Koncertzāle (ar konkrēto programmu) nebūs brīvstāvoša būve Kronvalda parkā (kā PTC ēka), bet drīzāk kvartāls. Ja jau Kultūras ministrija vai kādi eksperti uzskata, ka šādi var aizbūvēt parku, tad kādēļ tieši šajā parkā un šajā vietā, kas ir aizņemta ar veselīgu un funkcionējošu ēku?

Šobrīd galvenais ir nevis meklēt kādas vietas pilsētā (intuitīvi), bet visiem vienoties par prioritātēm un šo prioritāšu secību. Būtu nepareizi ignorēt faktu, ka šādas nozīmes objekts un šāda liela apjoma investīcijas pilsētā spētu atdzīvināt turpat vai veselu Rīgas apkaimi. Jāņem vērā, ka šāda objekta ietekmes diametrs uz pilsētvidi būs vismaz 1 km, un šis potenciāls būtu gudri jāizmanto.

Artis Zvirgzdiņš, A4D.lv redaktors:

- Ir skaidrs, ka arhitektu viedokļi par to, vai un kur, un kā būtu jābūvē koncertzāle, ir atšķirīgi. Tomēr to vairākums var piekrist diviem principiem. Pirmais: koncertzāles kā lielas, publiskas un nacionāli nozīmīgas būves tapšanas procesam ir jābūvē atklātam un demokrātiskam. Lai piekristu kādas konkrētas vietas izvēlei, nepieciešama gan nopietna izpēte un analīze par ietekmi

uz pilsētu, apkaimi, uz satiksmes infrastruktūru, gan arī publiska diskusija. Otrs princips: kultūrvēsturiski vērtīgu ēku nojaukšana nav atbalstāma.

Kultūras ministrija pārkāpa abus šos principus, demonstrējot voluntāru, sasteigtu, neglītu procesu un attieksmi. Tā nebūt nebija komunikācijas kļūda, uz ko centās novelt vainu ministrijas pārstāvji. Šodienas apstākļos, kad sabiedrības grupas iemācījušās labāk aizstāvēt kopējās intereses, šāda veida metodes vairs diez ko nedarbojas un ar šādu pieeju ir nodarīts ļaunums, kas vēlamu rezultātu tikai kavē, nevis pietuvina.

Kādreizējā Centrālkomitejas ēka ir pretrunīga būve: atrodas parkā, lai gan nav īsti publiska ēka, un kā modernisma darinājums netiecas skrupulozi respektēt 19. gadsimtā izstrādātos Rīgas centra pilsēt būvnieciskos principus. Tomēr jautājums par iekļaušanos vai neiekļaušanos ir drīzāk subjektīvs, manuprāt, nams ļoti eleganti iesēdināts šajā vietā un bagātina pilsētas ainavu. Ēka varbūt nav pieskaitīta pašām spilgtākajām Latvijas modernisma pērlēm, bet jāatgādina, ka daudzas kādreizējās pērles jau ir zudušas vai izkropļotas. Modernisma mantojums tiek pārbūvēts, nojaukts un citādi izdzēsts no Rīgas un arī citu pilsētu sejas, kā arī no lauku kultūrainavas, tieši tāpēc šis tīrais, elegantais un saglabātais vēlinā modernisma piemērs ir jo vērtīgāks. Šajā gadījumā tas, ka VNĪ nav tai veltījuši pienācīgu uzmanību un rūpes, ir pat pluss, jo ēka nav piedzīvojuši vērā ņemamu eiroremontu, tāpēc ir saglabāta autentiskā apdare un interjera detaļas, ļaujot sajust 70. gadu modernisma gaisotni.

Ēku nojaucot, laikmeta liecība būtu zaudēta. Turklāt ir skaidrs, ka vietas tik un tā būtu maz, lai uzceltu koncertzāli, kas būtu apvienota ar konferenču centru un tādējādi spētu atpelnīt kaut daļu ēkas celšanas un uzturēšanas izmaksu. Šobrīd nav īstas pārliecības, vai pietiktu vietas arī koncertzāles ēkai ar minimālo programmu. Esošās ēkas nojaukšana un jaunas būvniecība visdrīzāk būtiski skādētu apkārtējam parkam.

Pilsēt būvnieciskā kontekstā nav prātīgi celt šādu sabiedrisku ēku jau pabeigtā, gatavā apkaimē, kur tā tikai vēl paceltu jau tā dārgo mājokļu cenas. Plus šāds magnēts vairotu satiksmes sastrēgumus

šajā centra daļā. Neiedziļinoties īpašumtiesību peripetijās, redzams, ka blakus Rīgas kodolam ir atrodamas vietas, kur šāda jaunbūve un institūcija spētu dot daudz lielāku pienesumu pilsētai un impulsu apkaimes attīstībai. Protams, nepieciešama stingros kritērijos balstīta variantu izpēte un analīze, un ir skaidrs, ka nav ideālas vietas. Ja Andrejsala nebūtu saistīta ar privātā biznesa interesēm, tā šķistu ļoti atbilstoša novietne. No citiem variantiem man uzmanības vērtā šķiet iespējamā vieta Uzvaras parka stūrī starp Slokas ielu un Raņķa dambi, kā arī esošais rūpniecības tirgus kvartāls. Pirmajā gadījumā koncertzāle spētu dot gan vairāk dzīvīguma parkam, gan zināmu grūdienu Āgenskalna un visas Pārdaugavas attīstībai, bet otrais variants labi saskaņotos ar Rail Baltica stacijas vīziju, kas paredz Maskavas priekšpilsētu ciešāk saistīt ar pilsētas centru, solot pozitīvas pārmaiņas šajā pilsētas daļā.

lēzeno jumtu
rekonstrukcija
ar vakuuma
metodi

<https://www.emimar.lv>

Pagājušā gadsimta 70-tajos un 80-tajos gados lielā skaitā tika būvēti rūpniecības cehi, noliktavas un administratīvās ēkas, izmantojot beramus siltinātājus, asfaltbetona izlīdzinošās kārtas uz riboto vai dobo betona plātņu pamatnēm. Plātnes tika balstītas uz sijām vai dzelzsbetona kopnēm.

Laikam ritot, bitumena segumos parādījās sūces, izlīdzinošie slāņi saira, beramie siltinātāji samirka, un gandrīz katru gadu tika uzklāts jauns ruberoīda slānis. Atsedzot šādus jumtus, gluži kā koka griezumā iespējams redzēt visu attiecīgās ēkas jumta seguma vēsturi. Turklāt šādu līdzīgu ēku pamati, karkasi un sienas kalpos vēl ilgus gadus – nepieciešams būs vien kosmētiskais remonts. Jauna slāņu bitumena jumta seguma ieklāšana ēkas saimniekam atrisina tikai pusi problēmu.

Tā vien šķiet, ka vienīgais risinājums ir visa jumta pīrāga izjaukšana līdz pamatnei un jauna seguma ieklāšana. Tomēr demontāža un utilizācija divkārtšo jumta atjaunošanai paredzētos izdevumus.

Mūsdienu jumta tehnoloģijas piedāvā citu izeju. Virs vecā seguma ieklātā Protan PVC membrāna nodrošinās drošu hidroizolāciju vēl desmitiem gadu.

PVC membrānas balasta stiprināšanas veids (šķembu uzkaisījums) nav pielietojams lielā balasta pašsvara dēļ (80 kg/m^2). Cits variants – seguma mehāniska stiprināšana – saistīts ar virkni problēmu:

- liela vecā jumta seguma slāņu biezumu starpība (nepieciešama pakāpeniska stiprinājumu garuma izvēle, ja vispār ir tāda iespēja);
- bojāts izlīdzinošais slānis (būs nepieciešams urbt ar garu urbi līdz pašai pamatnei);
- ribotās vai dobās plātnes biezums bieži vien nepārsniedz 35 mm (urbjot dažkārt tiek atšķelts betons, tātad praktiski nav, kur stiprināt).

Norvēģijas kompānija Protan jau vairāk nekā 20 gadus lēzenu jumtu rekonstrukcijai pielieto patentētu inovatīvu izstrādi – stiprināšanu ar vakuuma metodi.

Vēja brāzmu ietekmē virs jumta veidojas negatīvā spiediena zona. No iekšpuses savukārt uz jumtu iedarbojas pozitīvais gaisa spiediens, kas no apakšas iedarbojas uz jumta konstrukciju, iekļūstot jumta pīrāgā. Šo divu faktoru ietekmē veidojas augsta augšup vērsta slodze, kas spēcīgās vēja brāzmās iedarbojas uz jumtu un var radīt bojājumus tradicionālajos, mehāniski stiprinātajos jumtu segumos.

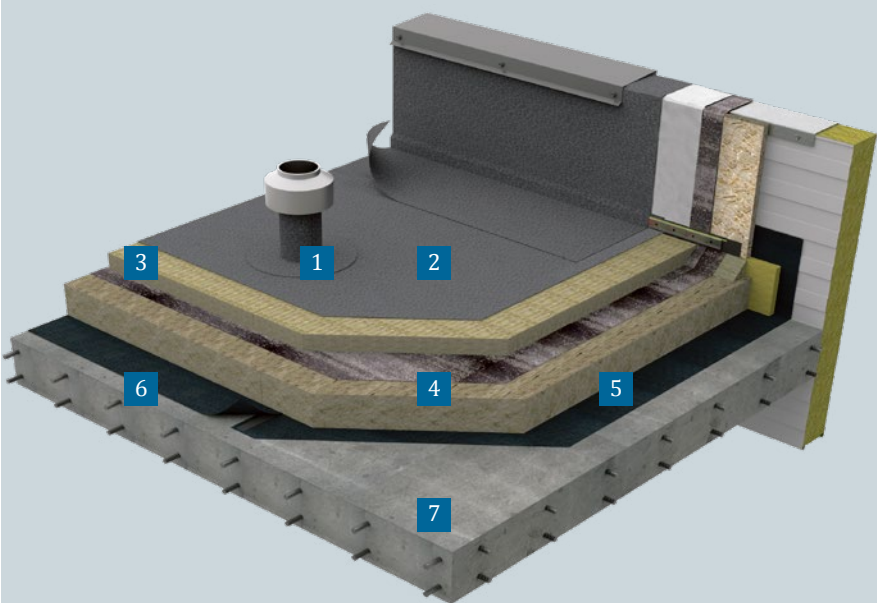
Lai to nepieļautu, vakuuma jumtam nepieciešama pilnīgi gaisa necaurlaidīga konstrukcija. Tas novērš pozitīvo spiedienu uz jumta apakšu no ēkas iekšpuses. Vakuuma jumtos zonās ar visaugstāko vēja pacelšanas spēku tiek ierīkoti speciāli vakuuma vārsti (aeratori). Tā rezultātā vēja pacelšanas spēks tiek novirzīts caur jumta konstrukcijas kārtām uz gaisa necaurlaidīgo pamatni.

Katru reizi pie spēcīgākas vēja brāzmas vārsts izlaiž lieko spiedienu no jumta pīrāga, tādējādi jumta virsklājs stiprāk pieplok pie pamatnes. Vēja brāzmu ietekmē, automātiski atvērdamies un aizvērdamies, vārsti novērš spiedienu atšķirību. Izmantojamo vārstu skaits sistēmā ir atkarīgs no ēkas formas un izmēra.

Bez sava pamatuzdevuma – spiediena izlīdzināšanas – vakuuma sistēma pilda vēl kādu funkciju, proti, tā atbrīvo jumta pīrāgu no mitruma, kas tajā uzkrāties ekspluatācijas laikā. Tā ir vakuuma jumta papildu priekšrocība, salīdzinot ar citām jumta sistēmām.

Protan vakuuma jumta ierīkošanai nav nepieciešami speciāli stiprinājuma elementi, balasts vai līme. Jumta virsklājs turas pie jumta, tikai pateicoties gaisa spiedienam. Membrānas klājs tiek piestiprināts tikai pa perimetru, kā arī vietās, kur tas savienojas ar inženierkomunikācijām. Tas ļauj būtiski samazināt montāžas darbu izpildes laiku, salīdzinot ar citām sistēmām.

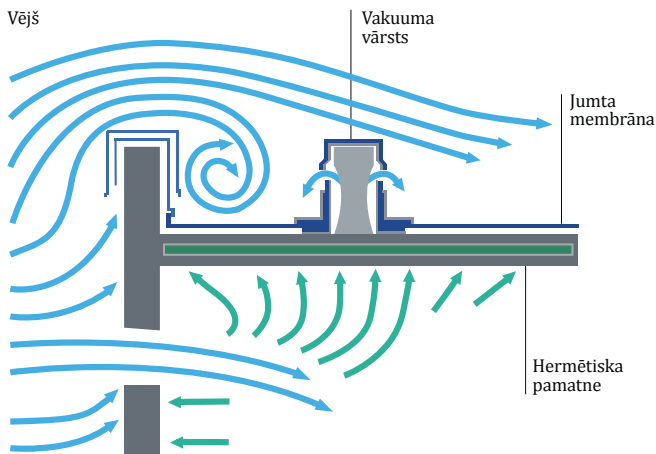
Vakuuma metode ir ieteicama, veicot vecu bitumena jumtu rekonstrukcijas, – tā ir ekonomiski izdevīgāka par tradicionālo bitumena remonta tehnoloģiju, un tai nav tehnisku ierobežojumu, kuru dēļ nevarētu tikt izmantots balasts vai mehāniski stiprinājumi.

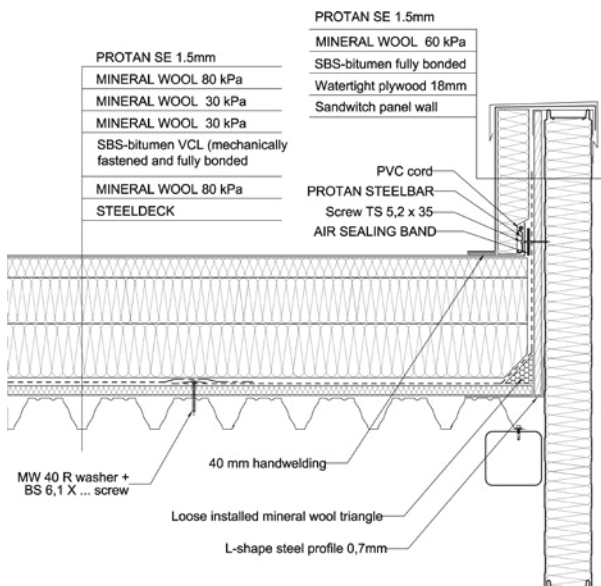
Protan vakuuma jumta risinājums esošo ēku remontiem

- 1 Vakuuma vārsts
- 2 PVC membrāna Protan SE 1,2 mm vai Protan EX 1,2 mm (bez ģeotekstila)
- 3 Siltumizolācijas slānis – minerālvates plātne
- 4 Esošais bitumena segums
- 5 Esošais siltumizolācijas slānis
- 6 Esošā bitumena tvaika izolācija
- 7 Jumta pamatne

Vakuuma jumts

Protan vakuuma jumta risinājums uz nesošajām profilloksnēm

Protan vakuuma jumta priekšrocības:

Drošība: jo stiprāks vējš, jo stiprāk jumta segums tiek piespiests pie pamatnes;

Ekonomiskāks rekonstrukcijas variants, salīdzinot ar pierastajām metodēm;

Neaizvietojams pamatnē grūti izpildāma stiprinājuma un bieža siltinātāja slāņa gadījumā;

Nav nepieciešams noņemt un utilizēt vecos jumta pīrāga slāņus;

Ekspluatācijas laiks bez remontdarbu nepieciešamības ir tāds pats kā jaunam jumtam;

Augsts montāžas ātrums un tehnoloģiskums;

Montāžu iespējams veikt jebkurā gadalaikā;

Augsta ugunsizturība pēc rekonstrukcijas;

Tā kā caur siltinātāja slāni netiek veikts stiprinājums, nav aktuāla aukstuma tiltiņu problēma.

Vakuuma metode ir neaizvietojama grūti aizsniedzamas jumta pamatnes gadījumā. Vakuuma jumtu iespēju optimālais pielietojums – plašiem rūpniecisko ēku, loģistikas kompleksu, noliktavu, tirdzniecības centru jumtiem. Kā arī tiek pielietots esošu ēku jumtu remontiem, kurās nav vēlams radīt lieku troksni (slimnīcas, skolas, biroju ēkas). Tāpat vakuuma jumti tiek plaši pielietoti pasīvo ēku būvniecībā, kur katrs stiprinājums caur siltinātāja slāni tiek uztverts kā potenciāls aukstuma tiltiņš, un jaunceltnēs, ja jumta konstrukcijā ir uzstādīti plāni betona pārseguma paneļi.

Viss jaunais vienmēr liekas apšaubāms, tāpēc labāk uzticieties profesionāļiem.

info@emimar.lv
www.emimar.lv

VĒSTURISKU ĒKU RADĪTS KVARTĀLS RĪGĀ

Apkopoja

AGRITA LŪSE

foto Alta Grupa arhivs

Čaka ielas
26, Rīga,
ornamentālais
fasādes
gleznojums.

Avotu iela 5,
Rīgā, ieejas
mezgls.

Rīgā ir daudz jaunu dzīvojamo kvartālu, kur viss ir jauns, bez šarmantās vēstures elpas un dažkārt ļoti anonīmi, taču jāuzteic attīstītāju devums, labiekārtojot teritoriju, lai tur būtu ērti visiem iemītniekiem, kuru vēlmju loks ir ļoti atšķirīgs un plašs. Kvartāls 5/26 ir citāds, un to pievilcīgu padara vairākas būtiskas kvalitātes. Pirmkārt, tas ir Rīgas vēsturiskais centrs, kvartāls ar plašu iekšpagalmu apvieno trīs ēkas – Avotu iela 5 un Čaka iela 26. Šīs nav parastas ēkas, tās tapušas 20. gs. sākumā pēc slaveno arhitektu projektiem. Avotu ielu 5 projektējis arhitekts A. Vanags, Čaka ielu 26 – K. Pēkšēns. ielas ēkas pārstāv agrīnā romantisma stilu. Kvartāla atjaunošanas vīzija ir bijis aizraujošs komandas darbs. No vienas puses, darbojies uzņēmīgs pasūtītājs Aleksandrs Lisenko, OA Group valdes loceklis, ar spēju saskatīt ēku un pagalmu vērtību un nodrošināt finanšu plūsmu kvalitatīvai atjaunošanai. OA Group komandā ir gan pasūtītājs, gan savs būvnieks, gan savs apsaimniekotājs, nodrošinot pilnu ciklu un augstu kvalitātes līmeni, jo katrā no attīstītajiem nekustamajiem īpašumiem Aleksandrs Lisenko vienu dzīvokli patur sev. Otrā komandas dalībniece ir arhitekte Anna Vasiļjeva, kuras kontā ir izsmalcinātas privātmājas un liels skaits tieši vērtīgu vēsturisku objektu atjaunošanas projektu Rīgā, tātad atbilstoša kompetence. Katrs attīstītājs, kas ķeras pie ēku atjaunošanas gandrīz mirušajā zonā Čaka ielā, ir pelnījis atzinību no Rīgas pašvaldības, jo, tikai pateicoties šādiem attīstītājiem, pilsētvide apkaimē atdzīvosies un padarīs to pievilcīgu visai sabiedrībai.

Ko iegūs Kvartāla 5/26 dzīvokļu īpašnieki?

Dzīvokļi ar augstiem griestiem, vairākums ar pilnu apdari. Tas viss kopā veido dzīvojamo projektu Kvartāls 5/26. Projekts domāts apdomīgiem pircējiem, kas savas dzīves vides kvalitātes jautājumos kompromisus nepieļauj. Tas ir nekustamo īpašumu attīstītāja OA Group nopelns, kas īsteno jau trešo rekonstrukcijas un jauno mājokļu celtniecības projektu. Aleksandrs Lisenko iepazīstina ar sava biznesa filozofiju – mērķis ir kvalitatīvu mājokļu radīšana, kas, pateicoties mūsdienīgiem risinājumiem un augstvērtīgai darbu izpildei, sniegs cilvēkiem ērtus dzīves apstākļus daudzus gadus desmitus.

– Kvartāls 5/26 projekta attīstību īstenojam jau otro gadu. Sākām ar ēku Avotu ielā 5, kas būvēta 1909. gadā. Mēs tai piešķīrām mūsdienīgu veidolu: atjaunojām fasādi, kāpņu telpu un dzīvokļus, nomainījām inženiertīklus, ventilācijas sistēmu, kā arī apkures sistēmas. Nomainījām elektroinstalāciju un uzstādījām individuālos skaitītājus. Ēka bijusi iesaldēta 10 gadus, pamesta ar nerealizētām būvatļaujām, bet attīstītājs OA Group atgriezta ēku dzīvē, lika tai ieskanēties un kļūt par apkaimes magnētu.

2019. gada oktobrī zemesgrāmatā bija reģistrēts pirmais pārdošanas darījums Avotu ielā 5. Tagad, 2020. gada vasarā, piedāvājumā palikuši vien divi vienistabas un divistabu dzīvokļi un trīs divu līmeņu dzīvokļi. To pārdošanas cena ir no 68 540 eiro, visdārgākais dzīvoklis augšējā stāvā maksā 166 500 eiro.

Avotu ielas 5 dzīvokļu pārdošanas ātrums liecina par lielo pieprasījumu pēc jauniem mājokļiem pilnībā atjaunotās mājās Rīgas centrā.

Šādu piedāvājumu trūkst. Un, lūk, jaunā Kvartāls 5/26 ēka, kas atrodas A. Čaka ielā 26, šo pieprasījumu daļēji apmierinās. Tās atjaunošana un rekonstrukcija, kurā apvienoti labākie un citos projektos pārbaudīti risinājumi, tiks pabeigta šoruden.

Čaka ielas 26 nama atjaunošana nosaka augstus standartus ne tikai pašam Kvartālam 5/26, bet arī visai apkārtnē. A. Čaka ielā 26 darbi veikti pamatīgāk un rūpīgāk, nekā to dara konkurenti, kā arī pārsniegti valsts noteiktie standarti. Ēka noteikti var kalpot par mācību platformu visiem citiem, kuriem ir enerģija atjaunot kādu vēsturisku namu Rīgā. Čaka ielā 26:

- bēniņos tiks nomainīti vecie koka pārsegumi. Mūsdienīgās un ļoti vieglās estrich grīdas nodrošina dzīvokļos augstu skaņas izolāciju un drošību;
- ēkā tiks ierīkota moderna, biznesa klases jaunceltnēm atbilstoša apkures sistēma ar grīdā iebūvētiem ūdens kontūriem;
- ielikti jauni koka pakešu logi ar paaugstinātu skaņas izolāciju;
- atjaunota fasāde, konkursā Latvijas Būvniecības gada balva 2019 ieguva 1. vietu nominācijā Fasādes atjaunošana,
- atjaunotas kāpņu telpas, saglabājot visus vēsturiskos elementus, tika veikta kāpņu telpas logu rūpīgā restaurācija;
- tiks ierīkots moderns, darbībā kluss lifts;
- tiks pārbūvēts bēniņu stāvs un ieklāts jauns jumta segums.

Ēkā tiks nomainītas visas inženierkomunikācijas – kanalizācijas un ūdensapgādes sistēma, kā arī ventilācijas sistēma, pieslēgta trīsfāžu elektrība un ierīkota jauna elektroinstalācija. Ēkā tiks uzstādīts savs gāzes apkures katls, kas nodrošinās zemas cenas par komunālajiem pakalpojumiem.

Kādus dzīvokļus piedāvā A. Čaka iela 26?

Visus variantus iespējams apskatīt vietnē <https://kvartals5-26.lv/>. Nams A. Čaka ielā 26 tiek pozicionēts kā kluba stila ēka, tajā ir 23 dzīvokļi. Dažādi plānojumi. Vismazākie ir studijas tipa no 24,5 līdz 31,9 m². Ir divistabu dzīvokļi ar platību ap 50 m², kurus, ja vēlas, var pārveidot par trīsstabu.

Standarta trīs istabu dzīvokļi ir no 58,7 līdz 75,5 m², ar divām vannas istabām un mantu glabāšanas nišām. Dzīvokļu griestu augstums atkarībā no stāva ir 3–3,3 m.

A. Čaka ielas 26 izsmalcinātākais piedāvājums ir divi jauni penthouse dzīvokļi ar terasēm atjaunotajos bēniņos. Tie ir četrstabu dzīvokļi ar ērtu plānojumu, kā arī privātām, citiem nepieejamām terasēm, kas ļauj baudīt Rīgas centra panorāmu gan rītos, gan vakaros. Terases ir plašas, ērtas, tur ir vieta pat palielam galdam ģimenes maltītēm vai viesu uzņemšanai. Lielākā penthouse dzīvokļa platība ir 127 m², no kuriem 111 m² ir dzīvojamā platība.

Privilēģijas pirmajiem

Pirmkārt, tā kā dzīvokļu skaits nav liels, tikai pirmajiem pircējiem būs lielākā izvēles iespēja gan plānojuma ziņā, gan izvēloties stāvu. Tiem, kas pirks vēlāk, būs jāizvēlas no tā, kas palicis. Otrkārt, pirmie

pircēji varēs iegūt izvēlētā dzīvokļa individuālo dizainu. Lai jau pirmajiem ēkas iedzīvotājiem nodrošinātu ērtus dzīves apstākļus, uzņēmums OA Group ir pieņēmis lēmumu A. Čaka ielas 26 ēku nodot ekspluatācijā ar pilnu dzīvokļu apdari. Ir sagatavoti daži tipveida pilnas apdares varianti. Savukārt pircējiem, kuri apmaksās dzīvokļa iegādi līdz septembrim, attīstītājs ierīkos dzīvokli klienta izvēlētā stilā. Treškārt, agrās rezervācijas periodā nopirktajos dzīvokļos projekta attīstītājs par savu naudu uzstādīs iebūvētās virtuves un aprīkos tās ar slavenu zīmolu sadzīves tehniku. Ceturtais bonuss, kas pienākas pašiem pirmajiem pircējiem, ir Latvijas labāko ražotāju iebūvētie skapji. Lielākajos dzīvokļos tiks labiekārtotas arī ģērbtuvēs. Tikai pirmie lielo dzīvokļu pircēji A. Čaka ielā 26 varēs izmantot ierobežoto piedāvājumu – iegādāties privātās autostāvvietas mājas pagalmā. Autostāvvietu skaits ir ierobežots – tās ir tikai 10 visā kvartālā un 1 autostāvvietā personām ar īpašām vajadzībām, kā arī viena aprīkota ar sistēmu elektrisko transportlīdzekļu uzlādei. A. Čaka ielas 26 iedzīvotāji varēs iegādāties noliktavas telpas citas Kvartāls 5/26 ēkas pagrabā. Kompleksa teritorija ir slēgta un svešiniekiem nepieejama, tā ir aprīkota ar elektroniskām atslēgām un drošības sistēmu, tajā skaitā mājruņiem. Kvartāls 5/26 iedzīvotājiem būs pieejama izcila infrastruktūra, tajā skaitā TAKE AWAY kafejnīca un restorāns A. Čaka ielas 26 ēkas puspagraba stāvā. Kompleksā darbosies arī neliela sporta zāle, kurā konsultācijas sniegs profesionāls fizioterapeits.

ANNA VASILJEVA

Absolvēta RTU APF maģistrantūra ar darbu Degradēto teritoriju revitalizācija Rīgā, mācību laikā saņēma LU Kristapa Morberga stipendija. Dalība zinātniskajās konferencēs, starptautiskos plenēros, metu konkursos. RDĪD projektu vadītāja, arhitekte, ALTA GRUPA arhitekte. Realizēts ievērojams skaits objektu – daudzdzīvokļu, vēsturisko ēku pārbūves, ekskluzīvas privātmājas, interjera izstrāde sabiedriskiem objektiem, restaurācijas projekti utt.

ALEKSANDRS LISENKO

OA Group valdes loceklis,
Kvartāla 5/26 attīstītājs.

KVARTĀLS 5 / 26

<https://kvartals5-26.lv>

KVARTĀLS 5/26 - GUDRA IZVĒLE

Primārais – dzīvokļu īpašnieki iegūs savu republiku, savu saliņu pašā Rīgas centrā vēsturiskā ēkā ar iekļautu modernam cilvēkam nepieciešamo komfortu. Kopskaitā visās trijās ēkās nav nemaz tik daudz dzīvokļu, tas nozīmē, ka kaimiņš kaimiņu pazīs un sveicinās, būs iespēja padzīvot labiekārtotā un apzaļumotā pagalmā. Par novietnes priekšrocībām ir pat vērtīgi runāt – kultūra, satiksmes mezgli, tirdzniecības centri rokas stiepiena attālumā. Savukārt, runājot par plānojumu, Aleksandrs Lisenko pats iedziļinājās katra dzīvokļa plānojumā, veicot virtuālu piemērišanu cilvēku prasībām. Lielākajos dzīvokļos noteikti ir divi sanitārie mezgli un kā atsevišķa vienība veidota guļamistaba ar pieguļošo garderobes telpu.

ANNA VASIĻJEVA, ALTA GRUPA VADOSĀ ARHITEKTE:

Kas nepieciešams kvartāla un jebkura projekta realizācijai? Pareizais laiks un vieta, attīstītājs ar vīziju un spēju garantēt naudas plūsmu, arhitekts un būvnieks, lai visi var salikt galvas kopā un pieņemt labākos lēmumus, jau sākot ar plānošanas posmu. Mūsu kvartālu veido 3 ēku komplekss uz A. Čaka un Avotu ielas – Avotu iela 5, A. Čaka ielas 26 ielas un pagalma ēka. Visas ēkas to pārņemšanas laikā bija pamestas, nolaistas, ar nepabeigtām būvatļaujām. Tradicionāla situācija Rīgas centrā, kad tendenciozās ieceres pārsniedz racionālās iespējas un ietver aizbūvētus iekšpagalmus, izbūvētas pazemes stāvvietas un mēģinājumus pārsniegt ēku iedibināto augstumu. Koncepts parasti nav skaidrs, kā arī nav projektu vadības. Visiem šiem kritērijiem atbilda Kvartāls 5/26.

Analizējot situāciju tirgū un pētot pieprasījumu, secinājām, ka jārada daudzveidīgi dzīvokļi ar dažādām platībām, bet nekādā gadījumā nav pieprasīti milzīgi dzīvokļi. Mūsu attīstības vīzija paredz veidot patīkamu kompleksu, kurā dzīvojamo funkciju papildina sabiedriskā un tiek aicināti darboties uzņēmumi, kuru darbības funkcija ir fitness, restorāns, veikali, kam piemērota vieta būs Avotu 5. Mūsu devīze ir 365 baudas dienas un mierīgas naktis. Jo te noteikti būs droši, iekšpagalms būs sakopts, ierīkota zaļā zona. Jāatzīmē, ka A. Čaka ielas 26 nams ir kultūrvēsturiski izcila vērtība, to būvējis K. Pēkšēns 1905. gadā, un tas ir viens no pirmajiem nacionālā romantisma arhitektūras stila piemēriem. Divkrāsu fasāde papildināta ar krāsainiem akcentiem un zeltītu uzrakstu Mans nams – mana pils. Sākotnēji bija doma kļūt par īres tirgus dalībniekiem un piedāvāt dzīvokļus īrei, bet, pamatīgāk izpētot tirgu, tika nolemts, ka ielas frontes māju dzīvokļi tiks pārdoti, bet īrei piedāvās dzīvokļus iekšpagalma ēkā.

Vissvarīgākais šāda sarežģīta projekta realizācijā ir laika plānošana, grafika ievērošana un elastīga domāšana, jo visi pārbūves projekti neapšaubāmi sagādā pārsteigumus būvniecības laikā. Jāizvērtē visas iespējas un finansējums attīstībai – plāniem jābūt ļoti skaidriem. Nav jāzīmē tendenciozi projekti, bet jādomā par katra m² izmantošanu, arī bēniņos un palīgtelpās. Jāapzina iekšējās rezerves, plānošanai jānotiek, sadarbojoties arhitektam un investoram un nemitīgi pētot norises nekustamā īpašuma tirgū, lai nospraustu reālus mērķus.

Nominācija Fasāžu Rekonstrukcija 2019

Čakas ielas 26 ēka ir atzīta par labāko fasādes rekonstrukcijas projektu 2019. gada

MANS NAMS – MANA PILS

Čaka ielas 26 restaurētā fasāde konkursā Latvijas Būvniecības gada balva 2019 ieguva 1. vietu nominācijā Fasādes atjaunošana. Ēkas būvprojekts izstrādāts arhitekta K. Pēkšēna darbnīcā, kurā tajā laikā strādāja arī arhitekti E. Laube un A. Vanags. Būvprojektu 1905. gadā ir parakstījis K. Pēkšēns, taču ēkas fasādes gala risinājums ir realizēts, piedaloties arhitektam E. Laubem, un tas diezgan būtiski atšķiras no sākotnējā projekta risinājuma. Gludo, ārēji skarbo fasādi grezno reljefs uzraksts fasādē Mans nams – mana pils, un vairākās vietās izvietoti stilizēti krāsaini latviešu etnogrāfisko ornamentu motīvi, kas iedziļināti sienas plaknē. Fasāde ir veidota asimetriska, ar savdabīgu logailu formu, tās glezniecisko uztveri pastiprina dažādu faktūru apmetuma lietojums.

A. ČAKA 26

Čaka ielas 26, Rīga,
atjaunotā fasāde.

Life Is On

Schneider
Electric

Schneider Electric digitālās

TEHNOLOĢIJAS

Palielina komercīpašuma vērtību un efektīvi pārvalda ēku, paātrinot digitālo pārmaiņu procesu, kurā arvien lielāka nozīme ir elektrībai.

EcoStruxure™ platforma

Produkti, programmas un aplikācijas.

Piesakies demonstrācijai:

+371 67147228

support@lv.schneider-electric.com

<https://www.se.com/lv/lv/work/campaign/innovation/overview.jsp>

BŪVNIECISKĀ UN DIGITALIZĒTĀ OGRE

GUNITA JANSONE, AGRITA LŪSE,
foto BDCC arhivs

**Digitālais strūklaku
ansamblis.**

Brīvības iela 18, Ogre.
Pasūtītājs Ogres novada
pašvaldība. **Projekts** arhitekte
Mārīte Sprudzāne, **ainavu
arhitekti** Ilze Rukšāne,
Māris Bušs, Ruta Tobiesca,
mākslinieks konsultants
Valdis Celms. **Būvnieks** Tilts.
Būvuzraudzība Akorda.

Jāatgādina zināmā patiesība, ka būvnieka darbs rada darbu vairāku citu nozaru pārstāvjiem – būvlaukumu duna raisa pozitīvas un pamatotas nākotnes cerības. Jebkurš būvlaukums nozīmē, ka šajā vietā pārskatāmā laikā būs iespējas darboties, te būs cilvēki un apkaimē būs vēl viens aktīvs punkts. Ogrē tiek asfaltēti laukumi, radīti tilti un pazemes pāreja zem vilciena sliedēm, uzstādīts apgaismojums. Droša vide vakara stundās ir viens no atslēgas punktiem, lai cilvēki sāktu saskatīt pilsētas priekšrocības. Tiek attīstīts Pārogres industriālais parks. Aplikācijā Ogres novadnieks par brīvu pieejams digitālais gids. Plānā ir Ogres vārtu būvniecība, kas patiesībā būs sūkņu stacijas pārbūve ar attīstītu infrastruktūru, restorānu un ierīkotiem ūdens ceļiem laivām, kuteriem u.c. Drīzumā taps jauniešu māja saturīgai laika pavadīšanai. Šobrīd būvniecības stadijā esošā jaunā Ogres bibliotēka top par vienu no inovatīvākajām ēkām Latvijā. Ogrē pēdējos gados ir tendence pieaugt iedzīvotāju skaitam. Šie visi ir konkrēti, pārbaudāmi fakti.

Inovatīvs strūklakas risinājums

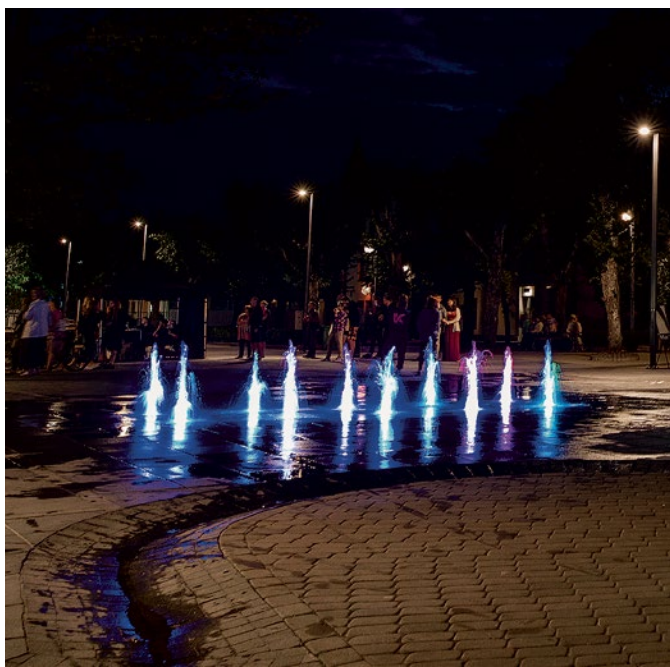
Industriālās būves ir ekonomikas asinsrite, bet publiskās ārtelpas objekti vairo iedzīvotāju labsajūtu, kā arī attīsta tūrisma iespējas. Labs piemērs Ogrē ar 24 819 iedzīvotājiem

ir pārbūvētais Brīvības ielas skvērs, kur pašvaldība uzdrošinājās atļauties īpašāku elementu – digitālo strūklaku. Tā ir vienīgā tāda Latvijā un Baltijā un kļuvusi par tūristu magnētu. Starp citu, iepazīstot visus strūklakas digitāli radītos kustīgos sižetus, kuri tapuši sadarbībā ar latviešu ornamentu pārzinātāju un interpretētāju modernās formās mākslinieku Valdi Celmu, laiks paiet nemanāmi. Bērni labprāt stājas zem strūklakas vai arī mēģina sausi izskriet cauri strūklakai, kuras krāsainais ūdens aizkars ieņem visdažādākās formas. Jāatzīst, ka strūklaka vilina arī pieaugušos vismaz uz brīdi atteikties no nopietnības un izmēģināt to pašu, ko dara bērni. Strūklaka darbojas jau 3. vasaru, un vasaras sezonā tā ir atvērta no 8.00 līdz pusnaktij. Strūklaka tika atklāta 2018. gadā, un tagad Brīvības ielas skvērs ir ogrēniešu un pilsētas viesu iecienīta pulcēšanās vieta. Brīvdienās, pēc pilsētas mēra E. Helmaņa vārdiem, ap 60–70% gājēju ielas kafejnīcu apmeklētāju esot pilsētas viesi. Paveikts patiešām daudz – realizēti skvēra pārbūves darbi 2 kārtās, 1. kārtu nododot ekspluatācijā 2018. gadā, 2. kārtu – 2019. gadā. Kopumā izbūvēta digitālā strūklaka un estrāde, uzbūvētas publiskās tualetes, atjaunota vēsturiskā ēka Pie zelta liepas. Skvēra pārbūves autors ir birojs ALPS ar ainavu arhitekti Ilzi Rukšāni vadībā, kuras rokrakstu varam apzīmēt kā dinamisku un mūsdienīgu, 1. kārtas būvnieks Tilts, kuru līdztekus sākotnējai specializācijai inženierbūvēs pēdējās desmitgades laikā varam atzīmēt kā nozīmīgu spēlētāju vērienīgu un izteismīgu publiskās ārtelpas objektu realizēšanā. 2. kārtas ietvaros ēkas Pie zelta liepas pārbūvi veica uzņēmums Ulre, tagad tur ierīkota kafejnīca, kur nodarbināti lielākoties jaunieši ar īpašām vajadzībām.

Latviskā dzīvesziņa

Strūklakai pieguļošajā labiekārtojumā integrēti latviskā dzīvesziņas, latvju rakstu un zīmju veidošanas principi. Zīmes nav attēlotas tieši, ornamentējot laukumu, bet nolasāmas netieši, lietotāju uzrunājot caur kompozīcijas, formu un telpas veidošanas, kā arī materiālu izvēles valodu.

1. vietas ieguvējs
konkursā
**Latvijas Būvniecības
gada balva 2018**
nominācijā
Publiskā ārtelpa

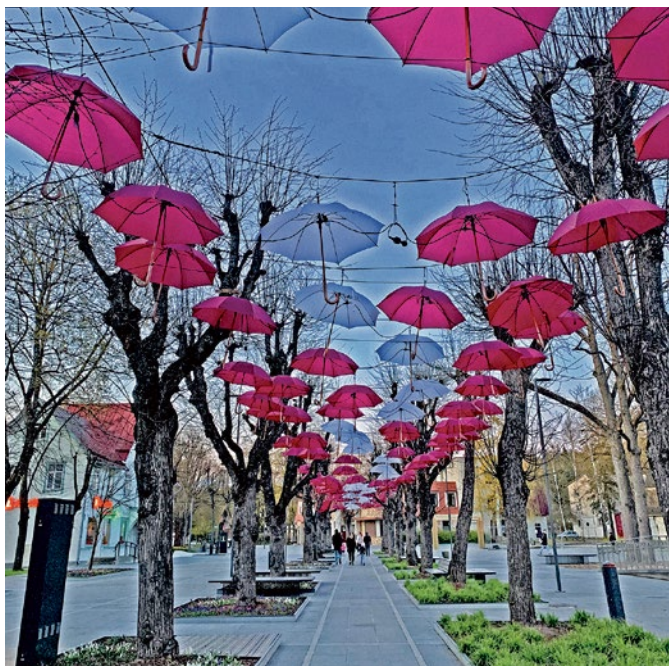

DIGITĀLAIS ŪDENS AIZKARS

4 m plats, 2,75 m augsts ūdens aizkars (augšējā attēlā), kas veidots no atsevišķām, uz leju krītošām ūdens strūklām. Izmantojot digitālās vadības kontrolieri un programmu, ar krītošā ūdens strūklām tiek veidoti grafiski attēli un zīmes. Ūdens aizkara 4 m platums dalīts divās atsevišķās daļās, pa 2 m katra. Katra no šīm daļām darbojas kā automātiskās durvis – ja ūdens aizkara zonu vēlas šķērsot cilvēks, tad atbilstoši kustību sensora signālam tiek atvērta viena vai otra aizkara puse (atslēgta ūdens padeve šīs puses vārstos).

SAUSĀ STRŪKLAKA

Strūklakas laukumā izvietotas 10 vertikālas gludas strūklas ar diametru pie pamatnes 14 mm un maksimālo augstumu 1 m (apakšējā attēlā). Regulējams katras atsevišķas strūklas augstums un tā izmaiņu ātrums nodrošina iespēju radīt neskaitāmas ūdens strūklu kompozīcijas. Atraktīva, dinamiska, drošām bērnu rotaļām paredzēta strūklaka. Strūklakas tiek izgaismotas ar RGB LED apgaismojumu, ir iespēja regulēt gaismas krāsu, toni un intensitāti katrai atsevišķai strūklai. Strūklakas laukumā iestrādātas 20 miglas sprauslas, kas tiek darbinātas bezvēja apstākļos noteiktās rīta un vakara stundās.

RADOŠĀ PIEEJA

Pilsētas skvērs ar dinamiskajām zeltītās strūklakas formām ir labs fons dekoratīvām pārmaiņām arī citos gadalaikos, piemēram, šopavas ar sarkaniem un baltiem lietussargiem tika izdekorēta gājēju ielas liepu aleja. Dizaina objekts, kuru veidoja kopumā 130 balti un sarkani lietussargi, diennakts tumšajā laikā bija izgaismots. It kā nekas īpaši dārgs un unikāls, bet ar atraktivitāti atsvaidzina pilsētas centru un liecina par pilsētas ieinteresētību vizuālā tēla uzturēšanā un pilnveidē. Idejas iniciators Ogres novada pašvaldības domes priekšsēdētājs Egils Helmanis uzsver, ka ceļojot pabijis 120 valstīs un guvis daudz labu un vērtīgu ideju. Dekorāciju iedzīvināšanā pilsētvidē piedalās Ogres novada būvvaldes mākslinieks Gunārs Platpīrs, kas pazīstams arī kā metālmākslinieks.

E. Helmanis
Afganistānā...
un Somālījā.

IEDVESMA NO PASAULES ELPAS

Lai savās mājās attīstītu modernus projektus, nepieciešams sekot līdzi pasaules tendencēm ne tikai neklātienē, bet arī klātienē. Iedvesmu var sniegt jebkas – nejauši satikts ceļinieks, kas izstāsta interesantu stāstu, atrašanās bīstamās pasaules zonās, iepazīšanās ar arhitektūras daudzveidību, saskarsme ar satiktajiem cilvēkiem, krāsas un košums, kas raksturīgs daudzām Tuvo Austrumu zemēm. Un, protams, personīgā atvērtība, kas ļauj uzsūkt visu, no kā mācīties un ko ieviest savās mājās. Ogres mērs Egils Helmanis, apceļojot vairāk nekā 120 valstis, mājās pārvedis iespaidus, iemūžinātus augstvērtīgā fotomateriālā. Varbūt der arī zināt, ka Ogres mērs ir diplomēts tuvcīņas pasniedzējs, kas vadījis tuvcīņas nodarbības gan LR Nacionālās Aizsardzības akadēmijas studentiem, Ogres pašvaldības policijai un Valsts policijai, gan sociālā riska grupas jauniešiem, kā arī bijis Latvijas žurnālistu sardzē, ceļojot pa bīstamām Āfrikas un Tuvo Austrumu zemju zonām.

Konkursa Latvijas Gada inženieris būvniecībā 2019 nominācijas Balva par mūža ieguldījumu būvniecībā saņēmējs Vjačeslavs Meirāns (otrais no kreisās), pasniedz EM valsts sekretārs Edmunds Valantis un biedrības BDCC valdes locekle Agrita Lūse.

MŪŽA IEGULDĪJUMS BŪVNICĪBĀ

PAULA JANSONE,
foto BDCC arhīvs

Cilvēks ar stingru mugurkaulu, bagātīgu zināšanu krātuvi un apveltīts ar empātiju sajost katra objekta darbinieka noskaņojumu un vajadzības – tāds ir **Vjačeslavs Meirāns, pieredzējis būvdarbu vadītājs, kurš konkursā Latvijas Gada inženieris būvniecībā 2019 tika apbalvots ar speciālo Balvu par mūža ieguldījumu būvniecībā.** Vjačeslava ieguldījums būvniecībā ir mērāms jau 40 gadu nogrieznī, un pats viņš pieticīgi atzīst, ka tikai dara to darbu, ko vislabāk pieprot, bet dara to ar sirdi un dvēseli, pēc labākās sirdsapziņas. Vjačeslava ceļš uz būvniecību bija mērķtiecīgs un apzināts, tam pamati tika ielikti jau pēc 8. klases, iestājoties Rīgas Celtniecības ko-

ledžas Arhitektūras nodaļā un iegūstot arhitekta-tehniķa kvalifikāciju. Uzreiz pēc tam Vjačeslavs sāka strādāt, kā tajos laikos dēvēja, par meistaru būvobjektos Remontceltniecības pārvaldē Talsos, kas nodarbojās ar ēku kapitālremontu, un nostrādāja tur 10 gadus. Arī 2 gadu kirzas zābaku nēsāšana armijas dienestā bija īsti tēmā jeb pavadīta Celtniecības bataljonā. Starp citu, 90. gadu pusē, kad Latvijā tikko parādījās būvspeciālistu kvalifikācijas sertifikāti, Vjačeslavs bija viens no pirmajiem, kam šāds apliecinājums tika piešķirts.

Visu savu ražīgo darba mūžu Vjačeslavs ir veltījis darbam būvlaukumā un tiecies sevi apliecināt reālos darbos, nevis vārdos.

Zīmīgi, ka lielā pieredzes bagāža ar ikdienišķajiem būvlaukuma force majeure ir nevis nocietinājusi viņa cilvēciskās īpašības, bet tieši otrādi - likusi tām atplaukt. Vjačeslavs uzskata, ka tieši būvdarbu vadītājs veido objekta gaisotni un auru. Tā ir viņa atbildība – veicināt labvēlīgu mikroklimatu objektā, kur katram ir iespēja godprātīgi veikt savus pienākumus un sniegt savu artavu lielā rezultāta sasniegšanā. Tieši tāpēc būvdarbu vadītājam jāprot strikti nodalīt darba dzīvi no privātās un **nekad nenest darba pārdzīvojumus pāri mājas sliekšnim un otrādi - neļaut personisko nebūšanu deļ radušās dusmas izgāzt pār kolēģiem.** Tas ir zelta likums, ko ikdienas skrējienā diemžēl daudzi aizmirst. Nav jau grūti būt laipnam un pieklājīgam, kad viss notiek termiņos un ir kārtībā, bet saglabāt **sevi cilvēku, kad viss apkārt jūk un brūk, - tā ir istena profesionāļa un Cilvēka ar lielo burtu pazīme.**

Vjačeslavs atzīst, ka būvniecība ir mācišanās mūža garumā, un arī pēc 40 gadu pieredzes jāturpina apgūt jaunas lietas un jāspēj atzīt savas kļūdas vai savu nezināšanu. Tomēr būt tikai zinošam un kompetentam ir par maz, jāspēj saglabāt un izkopt arī cilvēciskās īpašības – **būt stingram, bet taisnīgam, pieklājīgam, bet neļaut citiem kāpt sev uz galvas, saglabāt cieņu, nevis būt par vagaru objektā.** Kopš 2009. gada Vjačeslavs strādā būvuzņēmumā Selva Būve, un, piesakot Balvai par mūža ieguldījumu, kolēģi Vjačeslavu raksturo kā demokrātisku vadītāju ar plašu redzesloku un tajā pašā laikā ar spēju iedziļināties detaļās; tādu, kurš spēj domāt ārpus rāmjiem un atrast risinājumus arī sarežģītākajās situācijās.

Kas ir ļoti vērtīgi – Vjačeslavam piemīt ne tikai praktiskas zināšanas, viņš arī izcili orientējas normatīvo aktu jūrā, tādējādi nodrošinot ne tikai būvdarbu reālo norisi, bet arī to atbilstību likuma burtam. Šo un daudzu citu iemeslu dēļ Vjačeslava kontā ir arī ļoti prasīgi projekti, piemēram, Latvijas Finiera ēkas pārbūve Kuldīgā, Tukumā 3. pamatskolas sporta zāles un stadiona būvniecība (**Latvijas Būvniecības Gada balva 2018 - 2. vieta nominācijā Jaunbūve - sabiedriskā ēka**), kā arī turpinās darbs pie **Administratīvā korpusa - sporta spēļu halles rekonstrukcijas Bauskā.** Kas ļauj saglabāt optimismu un gara mundrumu arī pēc 40 nostrādātiem gadiem būvlaukumā? Pilnīgi noteikti – humora izjūta! Bez tās nekur.

<https://www.buvniekupadome.lv/konkurss/konkursa-latvijas-buvniecibas-gada-balva-2019-rezultati>

VIEDĀ BIBLIOTĒKA OGRĒ

Apkopoja

AGRITA LŪSE

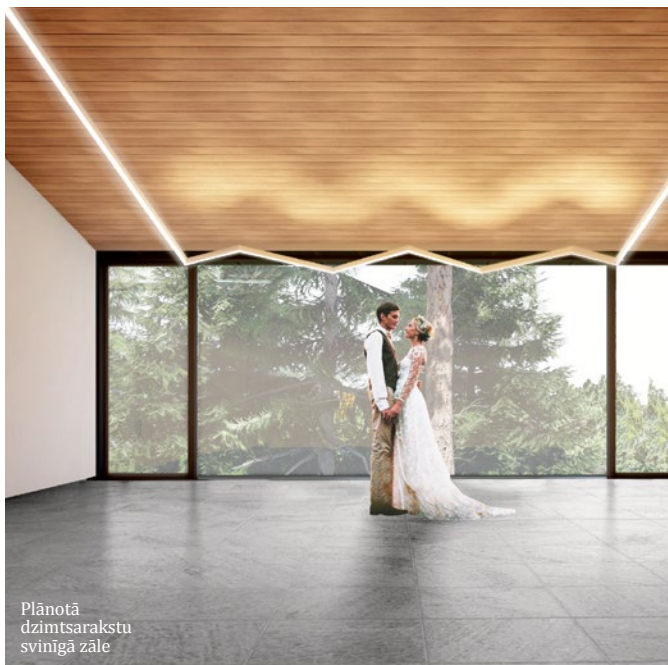
foto PBR un Rothblaas arhīvs

Jaunā Ogres bibliotēka.

Pasūtītājs Ogres dome. Adrese – Ogre, Brīvības iela 35. **Arhitektūras projekts** – Valdis Onkelis, Rūdis Rubenis, arhitektu birojs PBR – pilna būvprojekta izstrāde (SIA PBR), tajā skaitā BP vadība, Ar, BK u.c. sadaļas. Rothblaas **stiprinājumi**. Smart win logi. **Ēkas tips** – sabiedriska multifunkcionāla ēka, kuras pamata darbība ir bibliotēkas pakalpojumu sniegšana. **Enerģija** – pasīvā ēka jeb 0 enerģijas patēriņa, kas apkurei, siltajam ūdenim, vēdināšanas sistēmas darbībai enerģiju iegūst no saules paneļiem, rēķinot gada griezumā. **Līdzfinansējums** – VARAM mērķprogramma zema energopatēriņa ēku būvniecībai.

Plānotā
dzimtsarakstu
svinīgā zāle

VALDIS ONKELIS

Sertificēts arhitekts, absolvēta RTU 2005. g. Darbs A Plus, AR.4, Sava Arhitektūra, kopš 2013. g. PBR valdes loceklis, galvenais arhitekts. Nozīmīgākie objekti: biroju ēka TEIKUMS, privāts pasažieru terminālis FBO, vairākas modernas dzīvojamās ēkas, ražotnes un sabiedriskās ēkas. Vairāki objekti izpelnījušies godalgas konkursā Latvijas Būvniecības gada balva. Kompetence – orientēšanās modernajās un viedajās būvniecības tehnoloģijās, kuras tiek racionāli integrētas objektu projektos.

RŪDIS RUBENIS

Arhitekts, absolvēta RTU APF 2018. g. Erasmus 2014/2015. Kopš 2014. g. PBR arhitekts tehniķis. Dalība zinātniskajās konferencēs, starptautiskos arhitektūras konkursos un vasaras skolās. Dalība RTU maģistrantūras programmas izstrādes darba grupā. Radošo darbnīcu vadīšana. Dalība ekspozīcijas Viedais koks izstrādē Tērvetē, kas ieguva 1. vietu nominācijā Studentu ideja.

Lai izvairītos no jau apnikušās svešvārdu izmantošanas, virsrakstā jēdzienu inovatīvs aizstāju ar jēdzienu vieds. Nu nav jau gluži liekama vienādības zīme starp zaļš (būvniecības kontekstā), vieds un inovatīvs, bet tomēr zināma sasaiste ir. Būvniecībai vajadzētu pagriezties par 180°, no resursu pārietilpīgas nozares kļūt par daudz gudrāku nozari, kurā ikdienas prakse būtu modernu zaļu risinājumu lietošana. Kādā tālā senatnē būvniecība jau ir bijusi zaļiem risinājumiem bagāta, taču pie saknēm atgriezties arī gluži nevaram. **Jābūt atvērtiem ne vien jaunu materiālu un iespēju teorētiskā apzināšanā, bet savā domāšanā, kas liek saredzēt optimālu, ērtu un uz ilglaicīgu kalpošanu orientētu risinājumu potenciālu.** Viss garais ievads ir vērsts uz to, lai sāktu stāstu par jauno Ogres bibliotēku. Objekts būs mācību platforma citiem pasūtītājiem un sabiedrībai, kuru interesēs oriģināli arhitektoniskie un būvnieciskie paņēmieni, kur galvenā loma atvēlēta augstvērtīgam vizuālajam tēlam, standartus tālu pārsniedošai energoefektivitātes nodrošināšanai, tehnoloģiju jaunumiem un atjaunojamam resursam kokam, no kā topošajā bibliotēkas ēkā tiek būvētas visas nesošās konstrukcijas. Par zaļu projekts uzskatāms arī tuvumā esošā meža dēļ, kā arī koku daudzuma teritorijā dēļ, kuri ieskaus ēku. **Pavisam tiek saglabāti 152 koki!!!**

Telpu programmas pētniecība, iesaistot sabiedrību

Darbs pie mūsdienīgas bibliotēkas struktūras un telpu programmas pētniecības sākās, PBR arhitektam Rūdim Rubenim izstrādājot diplomdarbu RTU APF. Rūdis bija ieinteresēts praktiskos pētniecības rezultātos, tāpēc pats tikās ar bibliotekāriem, potenciālajiem lasītājiem no dažādām sabiedrības grupām – ar studentiem, bērniem, jaunajām māmiņām, ar dažādu profesiju pārstāvjiem. Izstrādājot ēkas programmu, bija jāņem vērā arī pilsētas vadības uzstādītais koncepts par ēkas tēla sasaukšanos ar Ogres kūrortapbūves raksturu, dabas tuvuma sajūtas akumulēšanu un multifunkcionāla sabiedriska centra radīšanu, kam viena no funkcijām ir bibliotēka. Ēkā paredzēta iespēja izglītoties, baudīt kultūru, strādāt, socializēties un izklaidēties. Rūdis Rubenis saņēma vairākus ieteikumus, piemēram, lai bibliotēkā būtu zonas ar mīkstākiem matračiem speciāli mazuļiem, pārtinamā telpa. Nav arī noslēpums, ka vecāka gadagājuma cilvēki ir konservatīvāki savos uzskatos, tāpēc jāmāk atrast gudrs kompromiss, izvērtējot saņemtos ieteikumus no visām sabiedrības grupām. Katrā ziņā šis ir pozitīvs piemērs ēkas programmas sastādīšanai, kas tika paveikts jau diplomdarba un PBR veiktā priekšprojekta izstrādes laikā. Ja būtu tik vien laika, kā pēc līguma par projektēšanu parakstīšanas un projekta nodošanas pasūtītājam, tad šis vajadzīgais lietotāju aptaujas darbs nebūtu paveicams.

Sabiedrības aptauja ir ļoti nozīmīga ēkas precīzas programmas sastādīšanai un iespējai to būvēt tieši mūsdienu lietotājam, nevis arhitekta ambīcijām vai naudas iztērēšanai.

Bibliotēka, dzimtsarakstu nodaļa, konferenču zāle, darba telpas

Jaunā ēka netop tukšā vietā, te bijusi padomju laika tipveida ēka, kas tika demontēta, bet mantojumā jaunajam apjomam atstāja iezīmētas apbūves robežas. Šīs robežas jāva saglabāt gandrīz visus zemesgabalā augošos kokus. Starp jauno bibliotēku un Ogres kultūras namu atrodas gājēju iela – Brīvības ielas posms, savienojot divus nozīmīgus kultūras centrus. Pavisam netālu ir Ogres dzelzceļa stacija. Topošā bibliotēkas ēka atrodas pilsētas aktīvajā centrā, tuvumā ir arī vairākas izglītības iestādes, un, kā apliecināja Rūda pētījums, lielāko daļu bibliotēkas apmeklētāju veido un veidos bērni un jaunieši. Pilnīgi lieki teikt, ka visā ēkā ir ievērotas vides pieejamības prasības un universālā dizaina vadlīnijas. Sekojot pašvaldības norādēm, ka ēkai jābūt sabiedriski nozīmīgam centram un tas ir acīm redzami jāuztver, viss topošās bibliotēkas pirmais stāvs ir skatam atvērts ar vērienīgiem stiklojumiem un ātriju divu stāvu augstumā, kalpojot par atskaites punktu orientācijā ēkā. **Pirmajā stāvā** atrodas bibliotēkas lasītava, kurā izsniedz grāmatas līdzņemšanai, bērnu bibliotēkas lasītava, mazuļu zona, krājums ar mobilajiem plauktiem, darbinieku telpas. Ātrijā būs vieta izstādēm, to caur virsgaismām un jumta logiem izgaismos rīta un vakara saule. Atsevišķa telpa būs jaunajiem uzņēmējiem – startapiem. **Pirmo un otro stāvu savieno reprezentatīvas kāpnēs ar zaļajām sienām – biofiltriem.**

Otrajā stāvā savukārt ir jauniešu telpa, lasītava, konferenču zāle, tai pieklājta un ar stiklu atdalīta bērnu telpa, lai māmiņas var klausīties lekcijas un vienlaikus redzēt, ko dara mazuļi. Papildus vēl ir individu-

ālās lasītavas un grupu darbu telpas ar iespēju veikt rezervāciju internetā. Jauniešu telpā palodzes, kuras izmantojamas sēdēšanai, plānotas 70 cm dziļas, tur novietos mīkstus spilvenus, ailu aprīkos ar lampām un kontaktligzdām datoru vai telefonu uzlādei.

Konferenču zālei iepļānotas 100 sēdvietas, un tā izvietota zem slīpa jumta apjoma. Lai veicinātu konferenču zāles pievilcību, tai līdzās ieprojektēta āra terase. Vēl viena lieliska funkcija šai ēkai ir **dzimtsarakstu nodalās** integrēšana, ieprojektējot telpu ēkas centrā, taču parūpējoties, lai tai garām nevestu ļaužu plūsmas. Lai svinīgo zāli patiešām padarītu iespaidīgu, pozitīva un latviska tradicionālisma piestrāvotu, telpas fasādes daļā, aizņemot visu sienu, tiks iebūvēta 3 pakešu pilnstikla konstrukcija – kā viens veselums ar skatu uz mežu. Svinīgo ceremoniju nemainīgs pavadošais fons būs pati Daba, saplūstot ar telpu un radot īpašas emocijas. Telpas vērsums ir pret ziemeļu pusi, nav nepieciešamības stiklu aizsegt ar aizkariem vai žalūzijām. Apjomīgo stikla konstrukciju 2,6x7 m, kas būs lielākais pasīvās ēkas kritērijiem atbilstošais logs Latvijā, piegādās no Somijas. Lai pilnvērtīgāk izmantotu ārtelpu, līdzās bibliotēkai paredzēts vēl viens salīdzinoši vienkāršs, bet proporcijās pievilcīgs un bibliotēkas semantikai pieskaņots stiklots apjoms ar **vasaras kafejnīcas funkciju**. Velonovietnes ir vairākas – zem jumta pārkares pie ēkas un arī teritorijā. Ēkas ieejas daļā, kuras durvis būs atvērtas 24 stundas diennaktī, atradīsies grāmatu pakomāts.

Arhitektūra un iekštelpas

Pieskaņojoties apkaimes kūrortapbūvei raksturīgajiem smalkumiem, bibliotēkas ēkas projekts mērogā harmonē ar apkaimi, ēkai ir mansarda tipa jumts, sasaucoties ar Brīvības ielas vēsturisko apbūvi, augšējais stāvs ierauts uz iekšu, un ir veidots vizuāls dalījums vairākos apjomos, raisot asociācijas ar vasarnīcās sajūtamo vieglumu, ko paspīlgtina arī plašie logi. Par demokrātisku ēkas atvērtības principu liecina arī vairāku ēkas telpu pieejamība bez reģistrācijas un kontroles. Apmeklētājiem būs iespēja ienākt ātrijā, uzkāpt otrajā stāvā, iziet uz balkona, lai no augšas palūkotos uz pilsētu. 3D modelī, kurā vērojama ēkas forma no putnu lidojuma, skats ir patiesi estētisks. **Ēkas pirmā stāva fasāde tiek veidota gaiša, ar koka apdari** no kalibrētiem trapeces šķērsgriezuma termiski apstrādātiem dēļiem, kas stiprināti ar Rothoblaas Vertilock skrūvēm. Dēļi pārklāti ar eļļu, kas laika gaitā balēs, bet nekādā gadījumā neveidos plēksnes, kā tas bieži notiek ar krāsas slāni. Fasādes faktūra būs vizuāli baudāma visos starpstāvokļos – no pārklāšanas ar eļļu līdz tās izbalēšanai. Kontrastējoša stila arhitektūras izteiksmes līdzekļi lietoti, veidojot ēkas otro stāvu, kur sienu apdarē un jumta segumam paredzēts izmantot vertikālo šuvju **titāncinka materiālu tumši pelēkā tonī, kas iegūts patinēšanas,** ne krāsošanas procesā. Tumšais segums pieskaņosies saules paneļiem un to stiprinājumiem, kuri ir gandrīz melnā tonī. Ēkas **iekštelpu materialitāte pārsvarā būs veidota no eksponētām koka konstrukcijām - GLT (vienvirziena līmēti), CLT (krusteniski līmēti) paneļi, koka kolonnas.** Plašais koksnes lietojums radīs omulīgāku noskaņu, palīdzot apmeklētājiem sabiedriskajā ēkā justies brīvāk un būt komunikablākiem. Aiz ēkas pagalmā, ziemeļaustrumu stūrī, izvietota autostāvvietā, tādējādi tā nodalīta no reprezentatīvā pagalma ar meža koku audzi.

Būvkonstrukciju risinājumi un izaicinājumi Valdis Onkelis

Ēkas nesošā konstrukcija tiek risināta kokā, ko papildina metāla jumta konstrukcija. **Galvenie koka konstrukcijas izvēles kritēriji ir ekoloģiskums, energoefektivitāte, inovatīvums, krusteniski un vienvirzienā līmēto konstrukciju priekšrocības, vietējo resursu izmantošana, montāžas ātrums un iederība kūrort-pilsētas vēsturiskajā koka vasarnīcu kontekstā.** Šī būvniecības sistēma nodrošina vienu no augstākajām prefabrikācijas pakāpēm un montāžas ātrumu, kas samazinātu būvdarbu laiku, troksni. Valdis Onkelis atzīmē, ka koka karkasa ēka ir precīza burtiski līdz milimetram, visas būvdetaļas ir izgatavotas rūpnieciski, ar augstu precizitāti. Būvlaukumā ēku atliek vien saskrūvēt kopā kā mēbeli. Arhitektūras koncepcija paredz koku atstāt plaši eksponētu, bet tādā gadījumā ugunsdrošības noteikumi prasa visas telpas aprīkot ar ugunsdzēsības sprinkleriem.

Metāla konstrukcija jumtam izvēlēta, jo eksponēta koka jumta konstrukcija traucētu bibliotēkas telpiskajam dalījumam, apgrūtinātu sienu pieslēgšanu pie griestiem, kā arī komunikāciju izvietošanu. Metāla konstrukcija arī nepieciešama, lai izveidotu pēc iespējas kompaktāku un noturīgāku jumtu ģeometriju, atstājot gana vietas komunikācijām, tās nosedzot ar dekoratīviem un akustiskiem paneļiem. Tādējādi būs iespējams panākt vēlamo vizuāli askētisko rezultātu un funkcionālās īpašības.

Ēkai projektētas šādas nesošās konstrukcijas:

- līmētas koksnes pārseguma paneļi (GLT);
- līmētas koksnes pārseguma sijas (GLT);
- līmētas koksnes kolonnas (GLT);
- krustiski līmētas koksnes sienas (CLT). CLT paneļu platumu ierobežo transportēšanas iespējas – parasti 3 m. Tāpēc Ogres bibliotēkā sienu paneļi likti vertikāli – 8 m augsti (divu stāvu augstumā) un 3 m plati ar iestrādātām logu ailu vietām;
- tērauda konstrukcijas stieņu sistēmas četrstūra kontūras kupolveida jumti;
- monolītā dzelzsbetona lifta šahta un kāpņu sienas;
- saliekamā dzelzsbetona elementu kāpņu laidī un laukumi;
- tērauda kolonnas;
- tērauda sijas;
- monolīta dzelzsbetona pamatu plātne;
- monolītā dzelzsbetona seklie pamati – lentveida un stabveida.

Izaicinājums bija iekšējo nesošo koka konstrukciju pasargāšana no laika apstākļu ietekmes, jo, pakļaujot tos nokrišņiem, paneļi sāk zilēt, maina savu ģeometrisko formu. Koku plānots eksponēt telpā, tā faktūrai jābūt nevainojami estētiskai, koka konstrukciju iebūvei jānodrošina pienācīgi apstākļi, kuros maksimāli jāizslēdz saskare ar mitrumu. Tā kā ēka pieder kategorijai inovatīva, protams, pieredzes trūkums bija daļēji jūtams, vismaz sākuma posmā. Taču no kļūdām visi ātri mācījās, un ar katru pieredzes soli tika iegūta kompetence.

Automātika ekspluatācijā

Izvērtējot viedo ierīču izmantošanu ēkas ekspluatācijā, tika secināts, ka konkrētajam lietotājam tās daudzviet ir liekas.

Jo vienkāršāk, jo labāk. Piemēram, plaši tiek izmantota metode, ka loga atvēršanas laikā atslēdzas apkure, ekonomējot siltuma resursus. Bet ieguvumi ir daudz mazāki nekā šādas sistēmas uzstādīšanas un apkalpošanas izmaksas. Pasīvajai ēkai, kurai ir izteikti energoefektīvs siltinājums, loga atvēršana uz 10 minūtēm faktiski neietekmēs resursu izmantošanu. Pasaulē zaļuma vārdā mīl pārspīlēt daudzas lietas, bet Ogres jaunā bibliotēka nav tas gadījums. Darba grupai bija diskusijas, cik daudz no apjomīgā BMS piedāvājuma iekļaut ēkas ekspluatācijā. Jo lietotājs parastais, kas ikdienā uzturēsies bibliotēkas telpās, neuztvers visus automātiskās sistēmas darbības smalkumus un, visticamāk, to atslēgs.

Viena no viedajām ierīcēm sistēmu regulēšanai ir izmantota **apgaismojuma režīma vadīšana**. Apgaismojuma spilgtums ir lielāks telpas dziļumā, bet ne tik spilgts telpas zonā, kas ir tuvāk logiem. **Gaisa kvalitātei telpās seko līdzī CO₂ sensori**, kuru dati automātiski nosaka vēdināšanas iekārtu režīmu un gaisa apmaiņai nepieciešamo jaudu atkarībā no cilvēku skaita telpā.

Atjaunojamo resursu tehnoloģijas

Līdzfinansējuma programmas nosacījumos bija ietverta prasība uzbūvēt pasīvo ēku un ieviest 10 dažādas zaļās tehnoloģijas, viena no tām bija lietusūdens akumulācija. Lietusūdens ir lielisks, par brīvu no dabas saņemts resurss, turklāt bioloģiski pietiekami aktīvs, lai to iepludinātu zaļās augu sienas automātiskajā laistīšanas sistēmā.

Primārais, kas nodrošina ēkas augsto energoefektivitāti vai pat atbilstību nulles enerģijas ēku kategorijai, ir **zemas temperatūras siltumnesēju izmantošana, palielināts siltumizolācijas slānis, atjaunojamo resursu un zaļo tehnoloģiju izmantošana enerģijas iegūšanai**. Ogres bibliotēkā viens no enerģijas piegādātājiem ir siltumsūkņis, kura efektivitāte ir daudz augstāka nekā standarta risinājumos un arī sākotnējās izmaksas attiecīgi lielākas. Siltumsūkņim jānodrošina ventilācijas sistēmas piesildīšana 14,56 MWh gadā un karstā ūdens sagatavošana 14,53 MWh gadā. Ēkas pirmā stāva grīdās ir instalēts apkures kontūrs, otrajā stāvā apsilde notiks ar gaisa konvektoriem, kas iemontēti paceltajā grīdā, tie papildus aprīkoti ar ventilatoru.

Siltumsūkņa darbības efektivitātes paaugstināšanai **siltuma avots tika rasts kanalizācijas ūdeņos**, īpašā pazemes rezervuārā instalējot siltummaiņa kontūru. Kanalizācijas ūdeņi ir silti, to temperatūra ir +15–16 °C – enerģija, ko iespējams lietderīgi izmantot. Pasaulē lielākoties ir zināmi kanalizācijas ūdeņu caurplūdes siltummaiņi, kas tiek instalēti notekcaurulē. Tika veikts notekūdeņu caurplūdes intensitātes un temperatūru monitorings, un, ņemot vērā dažādo notekūdeņu plūsmu konkrētajā vietā, tika nolemts veidot atsevišķu rezervuāru – tā ir jauna sistēma, nesen patentēta, nodrošinot daudz prognozējamāku un vienmērīgāku enerģijas iegūšanu nekā caurplūdes gadījumā. Risks ir siltummaiņa sistēmas apaugšana ar bioplēvi, tāpēc jāpievērš

uzmanība siltummaiņa tīrīšanai. Lai simboliski parādītu iegūto siltuma daudzumu, ekā paredzēts izvietot displeju, uz kura atainot vizuālu informāciju un datus par siltummaiņa darbību.

Šāda sistēma eksperimentālā kārtā jau strādā Ikšķiles skolā.

Ne vienmēr ir jādarbina siltumsūkņi – ja ir noteikta kapacitāte, iespējams darbināt tikai cirkulācijas sūkņi, iepludinot to siltumnesēju, kas tiek saņemts no kanalizācijas ūdeņiem.

Iekšpagalmā paredzēts uzstādīt saules paneļus – paceļot tos no zemes 2. stāva grīdas līmenī uz metāla rāmja, lai pagalmu varētu izmantot auto novietnei. Saules paneļu izvietojums netraucē ēkas fasādēm un jumta arhitektoniskajai iecerei, reizē tiek iegūts maksimāls izsauļojums, ņemot vērā zemesgabala specifiku un esošo koku izvietojumu.

Liela nozīme pasīvās ēkas būvniecībā ir norobežojošo konstrukciju un elementu gaiscaurlaidības blīvuma nodrošināšanai, kas atkarīga no tā, cik rūpīgi un pārdomāti veidoti savienojumu mezgli. Būvprojekts paredz būvniecības procesā veikt trīs līmeņu Blower doors gaisa caurlaidības testus.

PROJEKTĒJAMO ĒKU TEHNISKIE RĀDĪTĀJI

Nr. p. k.	Nosaukums	Rādītājs (abām ēkām kopā)
1.	Zemesgabala platība	6358 m ²
2.	Bibliotēka un palīgēka:	
2.1.	Stāvu platība	2656 m ² (bibliotēka) 38 m ² (palīgēka)
2.2.	Apbūves laukums	2199 m ² (bibliotēka) 38 m ² (palīgēka)
2.3.	Ēkas būvtilpums	12 557 m ³ (bibliotēka) 84 m ³ (palīgēka)
2.4.	Bibliotēkas ēkas augstums no zemes Palīgēkas augstums no zemes	13,77 m 5,56 m
2.5.	Stāvu skaits	2 stāvi (bibliotēka) 1 stāvs (palīgēka)
3.	Ugunsdrošības pakāpe	U3
4.	Būvju izmantošanas veids pēc UG rādītājiem	IV (bibliotēka) IV (palīgēka)
5.	Būves augstākā stāva grīdas līmeņa atzīme	4,5 m (bibliotēka)
6.	CC klasifikācija	1262 (bibliotēka) 127402 (palīgēka)
7.	Apbūves intensitāte (max. 150%)	43%
8.	Apbūves blīvums	37%
9.	Brīvā teritorija (min. 20%)	149%

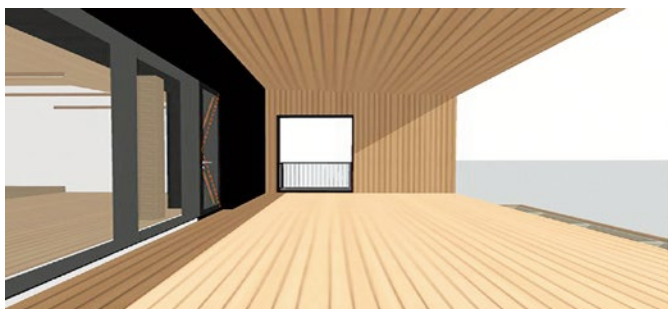
AKUSTIKA

**Andris Zabrauskis, profesors,
RTU docents, akustiķis:**

Koks tradicionālajā arhitektūrā bieži tiek asociēts ar kvalitatīvu akustiku, taču – tikai kā interjera materiāls. CLT tehnoloģija, kas ļauj izgatavot lielas vienlaidu plātnes ar dažādu biezumu, bet zemu tilpumsvaru (490 kg/m^3), šo materiālu pārvērš par konstruktīvu un piedāvā veidot

arī sienas un pārsegumus. Par jaunu problēmu kļūst skaņas izolācija, jo viens pats CLT slānis, pat 250 mm biezs, spēj nodrošināt skaņas gaisa izolāciju vien $R_w = 46 \text{ dB}$, kas vairākumā situāciju ir daudz par maz. Rezultātā sienām ir papildapšuvumi, nereti no speciālām plātnēm uz īpašiem karkasiem, bet pārsegumiem – masīvs javas virsslānis, kas prasa īpašu enkurojumu ar CLT plātni. Papildu problēmas sagādā arī mežgli, kur dažādu materiālu korektam kontaktam nepieciešama kvalificēta akustiķa līdzdalība. Secinājums – CLT sienās un pārsegumos eksponējams vienpusēji, otru pusi rezervējot speciāliem papildmateriāliem un konstrukcijām, kuru kopējais darbs var palielināt skaņas izolāciju līdz aptuveni 55 dB.

PASĪVĀS ĒKAS NOĒNOJUMA RISINĀJUMI

Ogres bibliotēkā vērsumā uz dienvidu pusi bija ideja ieprojektēt plašu stiklojumu ar nedalītu skatu uz ārtelpu. Lai telpa nepārkarstu, kā pirmais variants tika izskatīta žalūzijas uzstādīšana. Taču par labāku risinājumu tika atzīta **plašas pārkares izbūve**. Rietumu pusē uzstādīta **automātiskā žalūzija**, austrumu pusē fasādē saules ietekmi mazinās **vītenaugi**. Augi fasādē tiek uzskatīti par pasīvo risinājumu – vasarā tie ar lapām pasargā fasādi no pārkāršanas, aukstajā sezonā, kad lapu vairs nav, telpās tiek ielaists saules siltums. Šī pieredze iegūta no kādas citas sabiedriskas zema energopatēriņa ēkas, kurai caur neveiksmīgi projektētu stiklojumu pamatīgi uzkarst telpas, līdz ar to sagādājot pamatīgu slodzi dzesēšanas sistēmai, un attiecīgi pieaug arī enerģijas patēriņš. Ir svarīgi, lai Latvijas zema enerģijas patēriņa ēku projektētāji dalītos ar pieredzi – ne tikai ar to visu labo, kas izdevies, bet arī ar lietām, kas būtu uzlabojamas vai risināmas citādi.

BREEAM

Procesā ir Ogres bibliotēkas projekta sertificēšana saskaņā ar BREEAM sistēmu – tas nozīmē, ka projekts tiks novērtēts saskaņā ar starptautiskajiem standartiem. Papildus jau iepriekš minētajām prasībām obligāta bija dzeramā ūdens pieejamība telpās, tāpēc lasītavās iepļānots uzstādīt strūklakas. Aprēķiniem izmantota PHPP programma. Rezultāts ir estētisks, jo pirmā nāca ideja par funkcionālo un vizuālo risinājumu, tikai tad tika integrēti visi zaļie risinājumi.

8 m augstās
un 3 m platās
koka sienu
konstrukcijas

BIM KĀ RESURSU OPTIMIZĒTĀJS

Projektēšanas gala produkts izstrādāts BIM vidē, izmantojot arī ar PHPP programmatūru iegūtos aprēķinus un ēkas energoefektivitātes aprēķina analīzi, lai sasniegtu nulles patēriņu. Arhitekts Valdis Onkelis demonstrē ēkas uzbūvi slāni pa slānim, tāpēc ir iespēja izsekot visām būvprojekta daļām – konstrukcijām, komunikācijām, saredzēt to izvietojumu un salāgošanu, lai dažādas inženiersistēmas cita citai netraucētu. BIM vides projekts nosaka arī secību, kādā projektēšanas un būvniecības stadijā top visas ēkas sadaļas.

BIM vidē visas būvniecības procesā iesaistītās puses redz katra būvelementa savietojamību šaurākā vai plašākā būvprojekta sadaļu risinājumā, līdz pat milimetram precīzi tiek definēti konstrukciju izmēri un ģeometriskā forma. BIM vidē ir vairākas detalizācijas kategorijas (LOD), un, slēdzot līgumu par būvprojekta izstrādi, pasūtītājam jānorāda, vai jāizmanto LOD 100, 200, 300, 350 vai 400. Tātad pasūtītājam jābūt izglītotam BIM piemērošanā projektēšanā un būvniecībā. Jānorāda, ka katras kategorijas LOD detalizācijas pakāpi nosaka starptautiski izstrādāti standarti. Uzskatāmi skaidrojot, jāatzīmē, ka arhitektūras skicei atbilst LOD 100, tas ir, tiek runāts par grafiskās informācijas daļu. LOD 100 sija tiek definēta kā vienkāršas formas sija, bet LOD 300 jau definē sijas izmērus, profila tipu. Ogres pašvaldība PBR pasūtīja projektu ar detalizāciju LOD 300, bet projektētāji uzdevumu izpildīja atbildīgi un BK projektu izstrādāja augstākā detalizācijas pakāpē LOD 350. Piemēram, komunikāciju tīkla izvietojumam Ogres bibliotēkas ēkā vieta atrasta 50 cm starptelpā starp pirmā stāva GLT pārsegumu un otrā stāva pacelto grīdu, kurai izmantos tirgū esošu, kvalitatīvu standarta risinājumu ar stiprinājuma soli 50 cm. Telpu griesti ir pilnībā brīvi no komunikācijām. Arhitekts Valdis Onkelis uzskata, ka komunikāciju precīzs 3D BIM modeļa izvietojums ļauj kontrolēt to izbūvi un izslēdz bieži vien praksē novēroto – kurš pirmais atnāk, tas arī instalē savu.

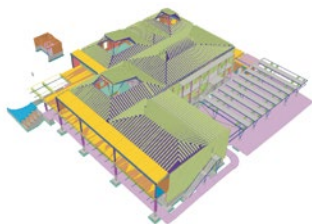
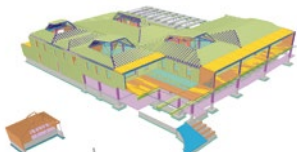
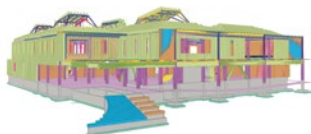
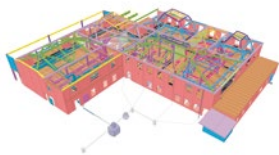
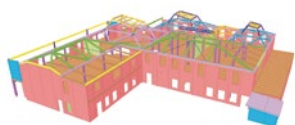
Protams, pasūtītāji var pieprasīt detalizāciju LOD 400, kur ietverta vēl pilnīgāka grafiskā un tekstuālā informācija, norādot jau konkrētas struktūras un modeļus, stiprinājumu veidus u.c. Arhitekts Valdis Onkelis norāda, ka ne vienmēr nepieciešama visaugstākā detalizācijas pakāpe. Jāizsver un jāatrod kompromiss, jo lielāka detalizācija, jo ilgāks laiks jāpatērē projektēšanai, līdz ar to projekts maksās

dārgāk. Faktiski būtu jāvērtē konkrēto projekta sadaļu detalizācijas pakāpi un tur nepieciešamās negrafiskās informācijas (LOD) apjoma nepieciešamība, sagatavojot projektēšanas uzdevumu.

Ogres bibliotēkas projekts ar detalizāciju LOD 300 bija pamats KKD (koka konstrukciju detalizācija) izstrādei un izgatavošanai. Ražotāji pieslīpēja tikai dažas lietas. Jumta konstrukcija tika izstrādāta LOD 350 detalizācijas pakāpē, kur bija redzama katra elementa ģeometrija, savienojumu mezgls, norādīti stiprinājumu veidi visiem jumta būvelementiem.

BIM vide palīdzēja racionālāk novadīt būvsapulces, visiem izmantojot vienotu 3D modeli savās viedajās ierīcēs un ātri risinot problēmjautājumus. Ar BIM noteikti bija sasniedzama lielāka precizitāte tieši būvlaukumā, ēkas koka konstrukcijas savienojot ar labām mēbelēm raksturīgo niecīgo pielaidi. Būvēto konstrukciju ģeometrija ir nevainojama.

Tiesa gan, BIM vides izmantošana paildzina projekta izstrādes laiku, taču projekts neapšaubāmi top kvalitatīvāks. Un tas atmaksājas būvniecības laikā, kvalitatīvs projekts ekonomē resursus, laiku, izmaksas. BIM vide neparedz sadārdzinājumu vai neplānotas izmaksas, kas ir vēl viena kaite, raksturīga ne vienam vien būvniekam Latvijā. BIM vide jāvērtē kā pozitīvs un progresīvs instruments, tā attīstās, un, kas šodien šķiet sarežģīts, rīt jau būs ikdiens. Jāpiebilst, arī būvuzraugiem ir daudz vieglāk kontrolēt objektā notiekošo un pārbaudīt būvniecības kvalitāti, ja process tiek risināts BIM vidē.

ĪPAŠIE KOKA BŪVDETAĻU **STIPRINĀJUMI** TOPOŠAJĀ OGRES BIBLIOTĒKĀ

<https://www.rothoblaas.com>

Andrejs Beilins, Rothoblaas zīmola vadītājs Baltijā, Krievijā, Ukrainā un Baltkrievijā:

Tā ir aksioma, ka kvalitatīva arhitektūra ir sasniedzama tikai un vienīgi ar tāda paša līmeņa kvalitātes materiāliem. Mēs dzīvojam straujā pasaulē, kur jēdziens province ir zaudējis nozīmi, jo jebkādas starptautiski radītās inovācijas var milzu tempā sasniegt visattālākos nostūrus. Agrāk aktuālās būvniecības produktu tendences Latvijā parādījās vien pēc pāris gadiem, bet tagad mums ļoti ātri ir pieejams vislabākais un jaunākais no visas pasaules. Visiem, kas būvniecībā izmanto modernas koka konstrukcijas, jāatzīmē, ka Rothoblaas zīmola produkti ir pasaules inovāciju topa augšgalā, tie ir operatīvi pieejami visās valstīs, kur vien tiek būvētas ēkas no koka konstrukcijām. Koks ir lielisks materiāls, ekoloģisks un vizuāli patīkams, taču ārkārtīgi svarīga ir pareiza koka konstrukciju iebūve un kvalitatīvu mezglu izveide. **Rothoblaas piedāvā ļoti plašu dažādu produktu klāstu, apvienojot tos vairākās produktu līnijās - stiprinājumi, hidroizolācijas materiāli, skaņas izolācijas materiāli, instrumenti un pretkritienu sistēmas.** Topošā Ogres bibliotēka būs unikāla pasīva koka ēka, kuras būvniecībā tiek izmantoti paši jaunākie un avancētākie Rothoblaas produkti, daži no tiem ir īpaši sertificēti izmantošanai pasīvu ēku būvniecībā.

No Rothoblaas skrūvju produktu grupām Ogres bibliotēkas ēkā izmantotas visdažādākās: no vienkāršām stiprinājumu skrūvēm līdz pat 2,2 m garām skrūvēm, kuru ieskrūvēšanai tiek izmantoti īpaši instrumenti. **Rothoblaas zīmola skrūves** tiek iedalītas pēc dažādiem parametriem – kādam nolūkam paredzētas, ko iespējams panākt, kāda ir ģeometrija, kāda ir slodžu noturība u.c. Šajā projektā tika izmantotas speciālas skrūves slēptiem koka-tērauda un koka-alumīnija savienojumiem, tās ir jaudīgas skrūves, ko var ieskrūvēt pat 10 mm biezā metāla slānī. Skrūves ir speciāli apstrādātas ar vaska slāni, kas ļauj par 30% samazināt ieskrūvēšanas laiku.

Rothoblaas hidroizolācijas risinājumi izmantoti koka konstrukciju pasargāšanai no kapilārā mitruma, pilnībā norobežojot koka daļu saskari ar betonu. Speciāli blīvējumi un materiāli savukārt paredzēti koka pārsegumu pasargāšanai no nokrišņiem iebūves laikā.

Bez specializētajiem Rothoblaas konstrukciju stiprinājumu leņķiem nav iedomājama neviena noturīga koka konstrukcijas izbūve. CLT paneļus stiprināja ar dažāda veida Rothoblaas leņķiem, kuru funkcionālā nozīme ir stabilitātes un precīzas ģeometrijas nodrošināšana. Stiprinājumi neļauj konstrukcijai bīdīties un izrauties. Tie ir divi galvenie spēki, kas rada riskus konstrukciju noturībai, tāpēc jāizmanto patiešām kvalitatīvi materiāli. Stiprinājumu leņķi izgatavoti no cinkota tērauda, izraušanas noturība ir 102 kN, bīdes noturība 60 kN.

Tehniski augstvērtīgi ir **Rothoblaas risinājumi ALUMAXI slēpto savienojumu 1a 1b** izveidē, kas paredzēti sekundāro siju pieslēgumam pie nesošajām sijām. Slēptie savienojumi ir ne vien estētiski, bet arī ugunsdroši, jo stiprinājuma metālu aptver koks, kura degšana, atšķirībā no metāla, kas uguns ietekmē ātri zaudē formu, ir prognozējama. Slēptie stiprinājumi vizuāli rada iespaidu, it kā viena koka konstrukcija ir pielīmēta pie otras, nevis izmantots pamatīgs un drošs stiprinājums, kuram ir daudzi veidi, piemērojami dažādām slodzēm.

Rothoblaas Speedy band 2 ir universāla, vienpusēji pašlīmējoša lente bez atdalīšanas plēves, un tas ļāva ietaupīt laiku montāžas procesā, kā arī, domājot par ietekmi uz vidi, jāatzīmē, ka lentes izmantošana nerada atkritumus. Speedy band nodrošina izturību pret mitrumu un no ārpuses ir gaisa necaurlaidīga, tā izmantojama, lai aizlīmētu atstarpes starp koka būvelementiem, piemēram, pārsegumu daļā, kā arī to var izmantot, aizlīmējot membrānas lokšņu šuves. Speedy band ir sertificēta lietošanai pasīvajās mājās.

Skaņu veidi ir dažādi, to slāpēšanai vai izolēšanai ir piemērojami dažādi veidi. Visnepatīkamākie ir strukturālie trokšņi, kas izplatās caur nesošajām konstrukcijām. Lai nodrošinātu akustisko komfortu, Ogres bibliotēkā izveidota īpaša pārsegumu kompozītmateriāla sistēma. Koka pārsegums ir pārklāts ar **Rothoblaas Silentfloor, 3** kas pilda vairākas funkcijas: absorbē vibrācijas no trieciena trokšņiem līdz pat 26 dB, bet, tā kā tā sastāvā ir bitumens, pārsegums

tika pasargāts no mitruma montāžas laikā. Nākamais montāžas solis ietvēra kokbetona skrūvju ieskrūvēšanu 45 grādu leņķī, pēc betona ieliešanas kalpojot par armatūru un nodrošinot atbilstošu nestspēju. Vēl jāpiebilst, ka montāžas laiks ir bijis maksimāli īss. Papildus tika iestrādāts **SILENTEDGE**, kas atdala pārsegumus un sienas, krietni mazinot skaņas izplatības iespējas.

Rothoblaas ir savs **tehniskais departaments**, konsultācijas par risinājumiem var saņemt operatīvi, jo katrā pārstāvniecības valstī ir savs tehniskais konsultants. Ogres bibliotēkas ēkas tapšanā speciālistus aicinājām apmeklēt Rothoblaas skolu Itālijā, kur divu dienu laikā projekta arhitekti, inženieri un montāžas meistari ieguva padziļinātu kompetenci un zināšanas par dažādiem ēkas tapšanā noderīgiem risinājumiem.

Katrai Rothoblaas produktu līnijai ir savs katalogs, kur pieejama pilnvērtīga tehniskā informācija par izmantošanas veidiem un iegūstamo rezultātu. Katalogi ir lejuplādējami Rothoblaas mājaslapā. Ir pieejama aprēķinu programmatūra mezglu veidiem un dažādām slodzēm, ir produktu BIM bibliotēka un tehniskie risinājumi un zīmējumi dažādiem mezgliem, pieejama tehniskā detalizācija – mezgli dwg formātā. **Visa informācija ir precīza un pieejama par brīvu.** BIM vide jau kļuvusi par ikdienu kvalitatīvos projektēšanas un būvniecības uzņēmumos, ražotāji to ņem vērā un piedāvā gatavus produktus, kuri viegli integrējami kopējā ēkas projektā.

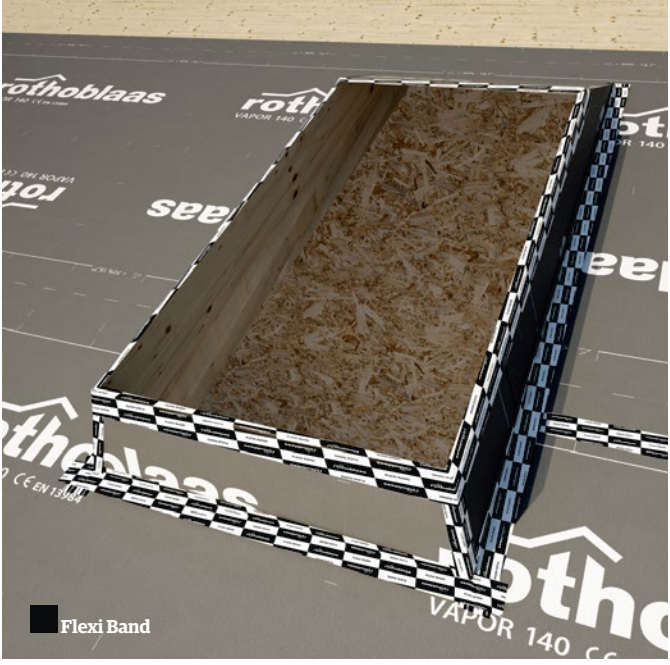

3

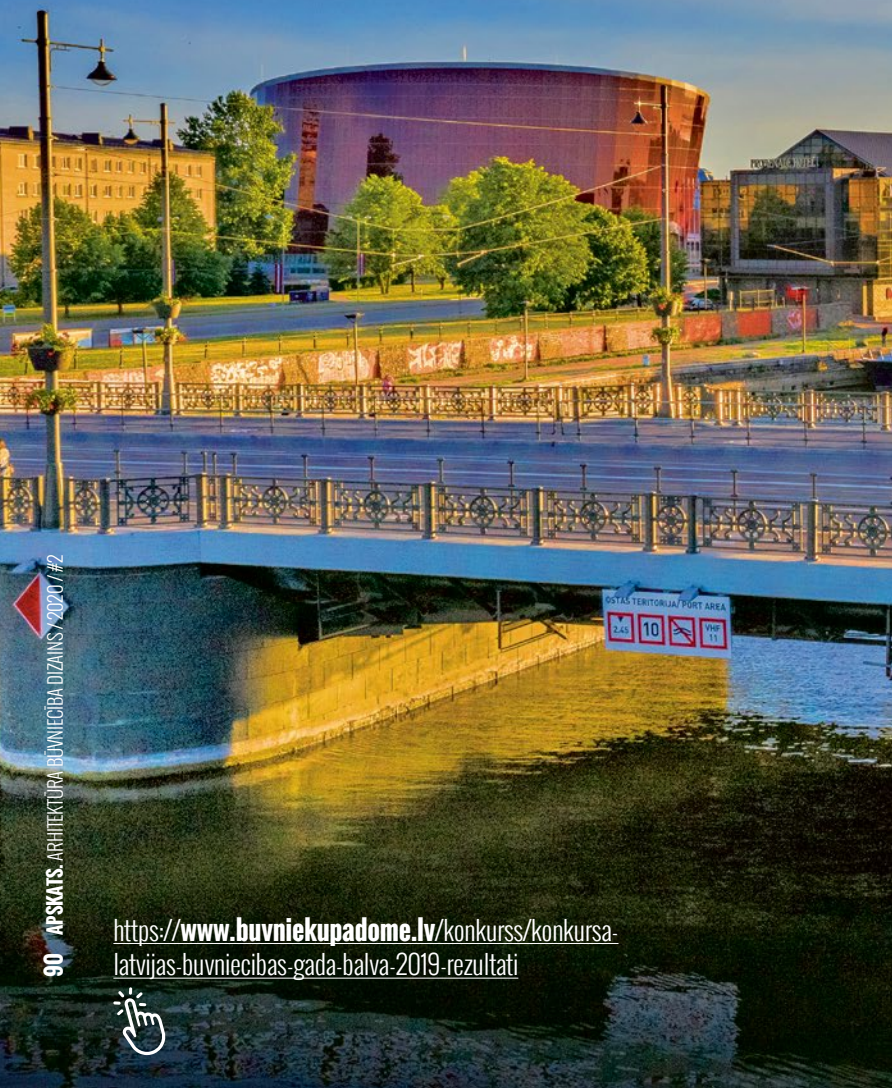
Rothblaas
risinājumi
skaņas
izolācijai,
hidroizolācijai
un noturībai.

LIEPĀJAS TRAMVAJA TILTS

PAULA JANSONE,

foto Edgars Pohevičs,
Mārtiņš Sīlis un zudusilatvija.lv

Liepājas Tramvaja tilts

Pasūtītājs Liepājas pilsētas pašvaldība SIA Liepājas tramvajs, būvnieks SIA Rīgas Tilti. **Apakšuzņēmēji:** SIA Baltijas Būve, SIA Ceļu, tiltu būvnieks, SIA Grobiņas SPMK. **Projekts** REM PRO. **Būvuzraudzība** Konstruktionsgrupe Bauen Latvija. **Projekta vērtība** 6,26 miljoni eiro.

Katrs, kas viesojies vēja dzimtenē Liepājā, noteikti ir braucis pāri skaistajam un nu jau arī atjaunotajam Tramvaja tiltam pār Tirdzniecības kanālu, kas savieno Liepājas ezeru ar jūru, kā arī simboliski iezīmē robežu starp ostu un pārējo pilsētu. Lai arī tilts ir tapis vien 1961. gadā, tā vēsture iestiepjas vēl 80 gadu senākā pagātnē. Agrākais tramvaja tilts, saukts par Hanzas tiltu, tika uzbūvēts 1881. gadā un atradās mazliet vairāk uz ezera pusi, savienojot Vecliepājas Lielo ielu ar Jaunliepājas Brīvības ielu. Hanzas tilta neparasto izskatu veidoja arkveida pusloka metāla konstrukcijas, kuru griešanas mehānisms tika izveidots Beļģijā. Diemžēl tilta mūžs pirmatnējā veidolā nebija ilgs – 20. gadsimta 50. gados tas tika sagriezts un demontēts, bet tā vietā uzcelts jauns Tramvaja tilts, kuram 2018. gadā, gandrīz 60 gadus pēc izbūves, Rīgas Tiltu vadībā tika veikta apjomīga pārbūve. **Pateicoties projekta realizācijai, tilts ir atguvis kādreizējo spozmi, tramvaja un, protams, auto kustība pa to kļuvusi lidzenāka un drošāka, kā arī konstruktīvie risinājumi ļauj pa jaunajām sliedēm braukt modernajiem zemās grīdas tramvajiem.**

Tilta rekonstrukcijas pamatojums

Tramvaja tiltu veido tērauda sijas un dzelzsbetona brauktuves plātne. Tramvaju un citu transportlīdzekļu slodzi uzņem tērauda sijas, kurās pēc pēdējās pārbūves pirms gandrīz 60 gadiem bija attīstījušies dažāda veida un apjoma bojājumi, kas būtiski samazinājuši tilta nestspēju. Tilta laiduma konstrukciju nepietiekamais stingums radīja sliežu ceļa deformācijas, paātrinot to nodilumu. Galvenos bojājumus tilta laidumu konstrukcijām radīja esošais neveiksmīgais tramvaju sliežu ceļa zonas deformācijas šuvju risinājums tilta virsbalstu zonā. Pārbūves projektā uzlabojot šo risinājumu, tika novērsta tērauda laiduma konstrukcijas turpmāka bojāšanās. **Veicot sliežu ceļu pārbūves darbus, tika veikta nopietna iejaukšanās esošajā tilta konstrukcijā, mainot plāna, vertikālos, nestspējas parametrus.** Bez pastiprinājuma un atjaunošanas darbiem tilts nebūtu spējīgs nodrošināt ilgtspējīgu tramvaja kustību pār to. Tieši tādēļ tramvaja tilta sliežu ceļa pārbūves darbi nebija nodalāmi no tramvaja tilta pārbūves un atjaunošanas darbiem.

Tilta konstruktīvais risinājums

Abas malējās **laidumu konstrukcijas** ir pārtrauktas siju sistēmas, veidotas no septiņām dubultā T profila pilnsieniņu tērauda sijām ar nemainīgu augstumu 1,86 m. Savā starpā sijas satur telpiska šķērssiāšu konstrukcija. Virs tērauda siju augšējiem plauktiem atrodas 18 cm bieza brauktuves dzelzsbetona plātne, monolīti sajūgta ar metāla konstrukciju. Tēraudbetona laiduma konstrukcijas tilta pārbūves laikā tika pastiprinātas un tagad nodrošina ikdienas satiksmes slodžu uzņemšanu (ieskaitot ISO 44 t transportlīdzekļus un 52 t kokvedējus).

Visi tilta balsti ir uzbūvēti uz kesonu pamatiem. Abi krasta balsti ir balstīti uz stabveida kesona pamatiem ar diametru 4,25 m. Konstrukcija virs kesoniem sajūgta ar krasta nostiprinājumiem. Abu upes balstu konstrukcija virs kesoniem izveidota doba, tajā izvietojas pēc projekta

uzbūvētās atveramās laiduma konstrukcijas mehānismi un pretsvari. Upes balstu gala virsmas aizsargātas ar koka pāju rievsienu. Tilta pārbūves laikā balsti tika apbetonēti, atjaunojot to dekoratīvo apmetumu. **Tilta klātnei** veido 13,6 m platas brauktuves un 2,25 m platas ietves brauktuves malās. Uz brauktuves gar garenasi ierīkoti 2 tramvaja sliežu ceļi. Ūdens novadīšanai no klātnes izveidots divpusējs šķērskritums virzienā no garenass uz malām. Tāpat tilta klātnei ir divpusējs garenkritums virzienā no tilta vidus uz galiem. Uz brauktuves gar atvairakmeņiem ierīkotas ūdens novadcaurules. Tilta galos un virs upes balstiem ir izvietotas deformācijas šuves. Brauktuvi no ietvēm atdala paaugstināti betona atvairakmeņi. Margas izgatavotas no čuguna lējuma, virs balstiem un tilta galos – betona. Pārbūves laikā brauktuves dzelzsbetona plātnes virsējo daļu pastiprināja, to sabiezinot par 9 cm ar jaunu stieģrojuma sietu, kā arī paplašināja, lai nodrošinātu ietves platumu 3,5 m.

Sliežu ceļu paplašināšana tika veikta uz abām pusēm, pielāgojot sliežu segumu atbilstoši to pielietojumam. Tika veiktas arī brauktuves seguma un ietves seguma atzīmju korekcijas visā transporta un gājēju šķērsprofilā, lai nodrošinātu sekmīgu lietusūdens novadi no sliežu ceļa un brauktuves.

Uldis Sesks, Liepājas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks:

– Tiltiem visos civilizācijas attīstības posmos ir bijusi īpaša loma gan no inženiertehnisko sasniegumu līmeņa demonstrēšanas, gan no infrastruktūras nodrošināšanas aspekta: piemēram, romiešu izgudrotie akvedukti vai likumsakarība, ka karos tieši tilti bija pirmie, kas cieta no dedzināšanas vai spridzināšanas. Jo tilti vienmēr ir vienojošā ķēde, piemēram, Liepājas gadījumā, savienojot Jaunliepāju un Vecliepāju.

Tirdzniecības kanāls, ko šķērso Tramvaja tilts, jau vēsturiski ir bijis nozīmīgs dalībnieks Liepājas saimnieciskā uzplaukuma veicināšanā. Savā pastāvēšanas laikā tas bijis laikabiedrs gan zvejnieku laivām – tās piestājušas iepretim šodienas viesnīcai Libava un nodrošinājušas iedzīvotājus ar svaigām zivīm (piestātņu koka baļķu konstrukciju fragmenti ir saglabājušies vēl šodien) –, gan vareniem Skandināvijas burukuģiem, kas līdz Pirmajam pasaules karam tauvojis pie granītā kaltās piestātnes iepretim kādreizējam kompleksam Māja – te no spīķeru noliktavām tika krautas mucas ar zivīm, lai tās tālāk nogādātu uz Krievijas impēriju.

Liepājas Tramvaja tilts gadu desmitiem bijis neiztrūkstošs pilsētas simbols, klātesošs neskaitāmās pilsētas viesu fotogrāfijās. No tā tiek iemūžināts saulriets jūrā un kuģi piestātnēs. Novērtēju, ar kādu rūpību, cieņu un atbildību būvnieks ķērās pie šī projekta, jo liepājnieki gluži vienkārši nebūtu piedevuši, ja ar tiltu kaut kas noietu greizi. Protams, tas bija izaicinājums, liela atbildība, bet tikai tas virza uz augstiem sasniegumiem!

TRAMVAJA TILTS LIEPĀJĀ UN AKMENS TILTS RĪGĀ

Lai arī Liepājas Tramvaja tilta pārbūves galvenais mērķis bija uzlabot sliežu ceļa tehnisko stāvokli 1220 m garumā, ne mazāka uzmanība tika pievērsta tilta nestspējas paaugstināšanai un arhitektoniskā tēla atsvaidzināšanai. Tāpēc tilta veidols ir saglabāts, atskatoties uz konstrukcijas siluetu, kas bija tapis 20. gs. 60. gados, un, pateicoties masīvajām čuguna margām, tas rada arī pilnīgi pamatotas asociācijas ar slaveno Rīgas līdzinieku – Akmens tiltu. Atšķiras vien tiltu gabarīti: Liepājas Tramvaja tilta kopējais garums ir 106,31 m un platums 22,53 m; Akmens tilta – attiecīgi 503,12 un 27,5 m. Turklāt abi tilti ir līdzīgi ne tikai pēc ārējā veidola, bet tiem ir arī kopējas konstruktīvās pazīmes. Piemēram, abos projektos pēc sākotnējās ieceres bija jābūt paceļamiem laidumiem. Lai arī laika gaitā no šīs idejas atteicās, nesošo konstrukciju risinājumi tika saglabāti pēc tipveida paceļamo tiltu projekta. Piemēram, tieši šī iemesla dēļ Liepājas tilta blakus laidumi pārklājas, un rezultātā, ja tilta laidumus mēra pēc deformācijas šuvju atrašanās vietas, vidējā laiduma garums ir 24,5 m, tomēr, ņemot vērā pārklāšanos, patiesībā tas ir 32,1 m. Tāpat ir izskaidrojama tilta balstu masivitāte – tie projektēti tā, lai varētu izturēt paaugstinātās slodzes, kas rodas, laidumu paceļot.

**Konkursa
Latvijas Būvniecības
Gada balva 2019
apbalvošanas ceremonija.
1. vietas ieguvējs nominācijā
inženierbūve-pārbūve,
2020. gada 11. martā.
No kreisās: R. Kuīva A. Jasaitis,
R. Jansone, M. Rjabokovs,
J. Ladigina, I. Tereškina, K.
Loškarjovs, U. Sesks,
J. Eizāns**

Pasūtītājs Latvijas Valsts ceļi,
projekts Ceļuprojekts,
būvnieks TREV-2 Grupp,
būvuzraudzība Ceļu inženieri.
Projekta summa 10,5 milj. eiro
(ar PVN). **Būvdarbu norise** –
2018. gada augusts
līdz 2019. gada oktobris.

BĒRZKROGS

PLESKAVAS SOSEJAS BĒRZKROGA POSMA REKONSTRUKCIJA – ILGTERMINA INVESTĪCIJAS PARAUGS

PAULA JANSONE,
foto Latvijas Valsts ceļi arhīvs,
BDCC arhīvs un zudusilatvija.lv

Valsts galvenā autoceļā A2 Rīga–Sigulda–Igaunijas robeža (Veclaicene) 88,10.–95,20. km posma pārbūve bija jau sen gaidīts notikums autovadītāju aprindās, jo posmu aktīvi izmanto ne vien vietējo reģionu iedzīvotāji, bet arī tuvējo kaimiņvalstu pasažieri – ikdienā transporta plūsma pa to virzās gan uz Rīgu, Smilteni un Alūksni, gan Igauniju un pēc tam arī Krieviju. Neraugoties uz lielo satiksmes intensitāti, pēdējo asfaltbetona seguma nomaiņu posms pieredzējis vien 1984. gadā, kad arī satiksmes intensitāte un transporta slodzes bija desmitiem reižu mazākas. **Rezultātā ceļā bija vērojamas pamatīgas plaisas, rises un bedres, kas apgrūtināja braucieni kvalitāti un, protams, drošību. Tāpat pagriezienu līknēm bija nepietiekami rādiusi, un apdzīšanas manevri bieži vien beidzās ar smagiem CSN, kas padarīja to par vienu no kritiskākajiem A2 posmiem.**

Arī plānveida uzturēšanas darbi un to eksponenciāli pieaugošais apjoms vairs nedeļa vajadzīgo efektu, tāpēc tika pieņemts lēmums novirzīt līdzekļus pilnai ceļa posma rekonstrukcijai 7,1 km garumā. Objekts tika augsti novērtēts arī lielākajā būvju konkursā Latvijas Būvniecības Gada balva 2019, nominācijā Inženierbūve–pārbūve iegūstot godpilno 3. vietu.

Projekta galvenais mērķis bija pārveidot ceļa posmu atbilstoši satiksmes intensitātei 20 gadu perspektīvā, kas paredz palielinātu transportlīdzekļu plūsmu, kā arī veikt nopietnus drošības uzlabojumus, palielinot pārredzamības intervālu visā posmā, bīstamajās vietās izbūvējot barjeras un pietiekamā skaitā nodrošinot efektīvus satiksmes organizācijas tehniskos līdzekļus. Praktiski tas nozīmē, ka esošais ceļa novietojums tika saglabāts, savukārt garenprofils koriģēts, uzlabojot tā būtiskākos parametrus. Turklāt pārbūvējamā posma garumā zem ceļa klātnes ir 12 caurtekas, kam visām bija lokāli bojājumi, līdz ar to bija jāparedz veco caurteku nomaiņa vai jaunu izbūve. Piemēram, lielākajai, Rauņa upītes caurteikai (92,30. km) bija saplaisājušas flangu sienas un mainīgajās ūdens zonās vērojama betona korozija. Būvdarbu gaitā tai tika pārbūvētas abas atbalstsienas, un, koriģējot garenprofilu, 13 m augstais uzbērums pacelts vēl par 2 m. Kā arī šajā vietā, lai neizietu no ceļa nodalījuma joslas un pagarinātu caurteku, 68 m garumā uz urbpāļiem izbūvētas 3 m augstas gabionu sienas, kas nostiprinātas ar grunts enkuriem. Ceļa pīrāga pārbūve savukārt paredzēja pusmetru bieza drenējošā slāņa un divkārtu šķembu pamata izbūvi, kā arī triju asfaltbetona kārtu iekļāšanu ar kopējo biezumu 15 cm. Atbilstoši zaļās domāšanas principiem jaunā ceļa būvniecībā tika maksimāli izmantoti vecā ceļa materiāli – piemēram, jauno ceļa segumu veido reciklēts asfaltbetona slānis, t.i., nofrēzēts vecā asfalta slānis un rūpnīcas apstākļos sajaukts ar šķembām un cementu. Būvdarbu gaitā tika atkūdroti 17 tūkst. m³ grunts, aizbērts purvs ar salizturīgo smilti 19 tūkst. m³ apjomā, kā arī Bērzkroga teritorijā izbūvēts jauns LED apgaismojums, pagarināts gājēju celiņš līdz DUS Circle-K, gājēju pārejas aprīkotas ar papildu apgaismojumu. **Primārais ieguvums šāda mēroga projekta realizācijā, protams, ir visiem satiksmes dalībniekiem drošas infrastruktūras izveide, tomēr vajadzētu pienācīgi novērtēt arī pārējos drošību ietekmējošos faktorus un izvēlēties laikapstākļiem un satiksmes intensitātei atbilstošu braukšanas ātrumu un kultūru arī uz nule uzbūvēta ceļa!**

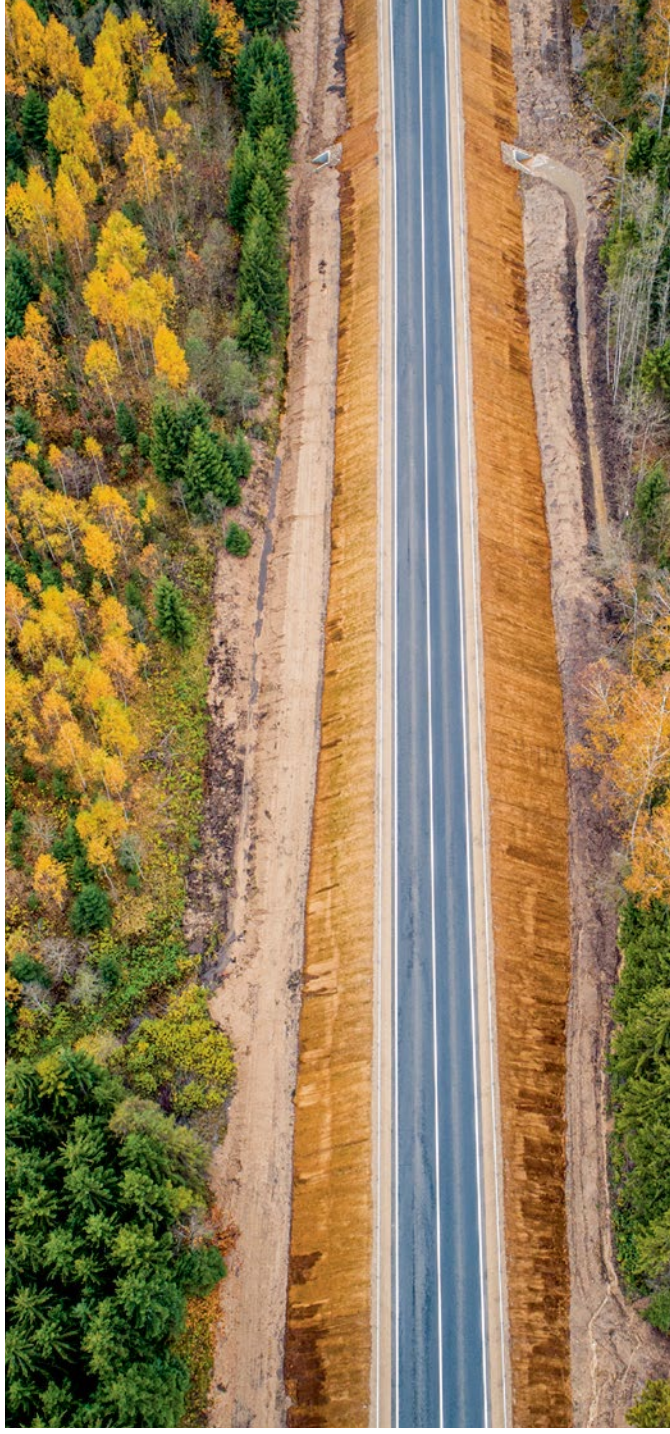
SANDIS ZVIDRIŅŠ, SIA VIANOVA VĀLDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS:

-A2 šosejas Bērz kroga posma rekonstrukcijas ietvaros Vianova pildīja galvenā apakšuzņēmēja lomu, kas nozīmēja 90% visu būvdarbu apjoma izpildi. Citiem vārdiem sakot, mēs veicām gandrīz visus ar ceļu saistītos būvdarbus, izņemot barjeru uzstādīšanu un ceļa marķēšanu, kā arī 1/10 asfalta ieklāšanas darbu – to veica igauņu partneris un galvenais būvuzņēmējs AS Trev-2 Grupp. **Projekts ir īpaši izceļams un uzteicams ar to, ka tas ir viens no retajiem pilnas ceļu rekonstrukcijas projektiem Latvijā. Tas nozīmē, ka tika mainīta nevis tikai seguma virskārta, bet arī visu nesošo konstrukciju un ceļa pīrāga nomaiņa.** Salīdzinājumam: pilnas rekonstrukcijas ceļa kalpošanas mūžs

ir 30 gadi, nomainot segumu ik pēc 10–15 gadiem; savukārt nepilnās – vien 8 gadi. **Pilnas rekonstrukcijas projekti ir domājama ilgtermiņa, un ir patiesi profesionālais gandarījums, ka šādi projekti ir un, cerams, būs aizvien vairāk.** Lielākie šķēršļi projekta gaitā bija saistāmi nevis ar tehniskajiem momentiem, bet gan ar slapjajiem laikapstākļiem un striktajiem termiņiem, kas pats par sevi vēl nebūtu nekas, bet apvienojumā ar izteikto cilvēkresursu (strādnieku) trūkumu valstiskā mērogā tas patiešām radīja diezgan izaicinošus apstākļus projekta realizācijai. Bērz kroga ceļa posms ir ilgtermiņa investīcija, un to apliecina arī tas, ka ceļa konstrukcijā tika izmantots reciklēts asfalts, t.i., vecā asfalta kārtā tika nofrēzēta un rūpniecā sajaukta ar šķembām un cementu.

**Konkursa
Latvijas Būvniecības
Gada balva 2019
3. vietas ieguvējs nominācijā
Inženierbūvju pārbūve**
Valsts galvenā autoceļa A2
Rīga–Sigulda–Igaunijas robeža
(Veclaicene) 88,10.–95,20. km
pārbūve. No kreisās J. Melnis,
A. Bricītis, M. Liepiņš,
S. Pertens, K. Loškarjovs,
J. Lange, J. Eizāns.

JĀNIS LANGE, VAS LATVIJAS VALSTS CEĻU VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJS:

2020. ■ gads pavisam noteikti ienesis jaunas vēsmas ceļu un tiltu būvniecības nozarē. Lai veicinātu darbaspēka piesaisti un sekmētu infrastruktūras objektu izbūvi ekonomisko izaicinājumu laikā, šā gada aprīlī tika pieņemts apsveicams lēmums papildus jau esošajam ceļu budžetam 250 milj. eiro piešķirt vēl 75 milj. eiro valsts galveno un reģionālo autoceļu, tostarp arī satiksmes pārvadu un tiltu, sakārtošanai. Līdz ar to 2020. gada autoceļu budžetu veido 3 komponentes – valsts, ES un tā sauktais covid budžets no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Piešķirtie papildu 75 miljoni ir novirzīti vismaz 71 projekta īstenošanai, kas ir ekvivalents uzlabotiem ceļiem 595 km garumā, ieskaitot 8 tiltus. Kilometrāžas ziņā tas ļaus dubultot 2020. gadā paredzēto būvdarbu un remontdarbu apjomu, sasniedzot 1200 km atzīmi. Galvenais nosacījums papildu līdzekļu apgūšanai – būvdarbiem jābūt pabeigtiem līdz 2020. gada 31. decembrim.

Starp valsts nozīmes autoceļu projektiem, kas tiks realizēti papildu investīciju ietvaros, noteikti jāmin A2 (Pleskavas) šosejas seguma pārbūve posmā no pagrieziena uz Raunu līdz Smiltenei (114.–126,4. km); A6 šosejas remontdarbi virzienā no Līvāniem uz Daugavpili (176,16.–189,89. km). Starp reģionālajiem: P8 autoceļa Inciems–Sigulda (8,3.–12,5. km) pārbūve; P27 autoceļa Smiltene–Gulbene asfalta seguma atjaunošana (6.–21,78. km). Starp tiltiem un tuneļiem: tilts pār Pededzes upi, tilts pār Līgatnes upi, tuneļis pie Grobiņas. Uz 14. jūliju būvdarbi sākti jau 9 objektos: autoceļa P109 Kandava–Saldus posmā no Brocēnu novada robežas līdz Remtei, Madona–Varakļāni (P84) posmā no Madonas līdz tiltam pār Kuju. Ar pilnu plānoto un aktuālo projektu sarakstu var iepazīties VAS Latvijas Valsts ceļi mājaslapā www.lvceli.lv. Tāpat jau noslēgušās 65 iepirkuma procedūras, savukārt vēl 25 iepirkumi turpinās. Lai šādu rezultātu panāktu, tika ieguldīts visnotaļ liels cilvēku kapacitātes un intelektuālais resurss, un ir patiešām jāuzteic visu LVC darbinieku saskaņotais un dinamiskais komandas darbs. Ņemot vērā darbu apjomus un saspiestos laika grafikus, atšķirībā no citām nozarēm, kur darbinieki tiek atlaisti, esam priecīgi savus ceļu būvniecības speciālistus ne tikai paturēt, bet arī piesaistīt jaunus. Un tas, cik kvalitatīvi un veiksmīgi plānotie projekti tiks realizēti un vadīti, pilnīgi noteikti ir nozares reputācijas jautājums, un tajā ir ieinteresētas visas puses – gan būvnieki, gan pasūtītājs un, pats galvenais, lietotāji.

**SIEVIETE
ARHITEKTŪRĀ
BŪVNICĪBĀ
DIZAINĀ**

KONKURSS-FORUMS **SIEVIETE ARHITEKTŪRĀ, BŪVNICĪBĀ, DIZAINĀ** 2019

ANDA LŪSE-SVJACKE,
foto BDCC arhīvs

Konkursa–foruma **Sieviete arhitektūrā, būvniecībā, dizainā 2019** noslēguma pasākums notika 2020. gada 8. jūlijā kultūras pili Ziemeļblāzma. Foruma patrone – Māra Lāce, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja direktore. Foruma Sieviete arhitektūrā, būvniecībā, dizainā mērķis ir sabiedrību iedvesmot ar veiksmes stāstiem, kuru autores ir aktīvas, radošas personības – līderes, kuru enerģija un spēki tiek veltīti sabiedriski nozīmīgu notikumu veicināšanai arhitektūrā, būvniecībā un dizainā.

Klātesot valsts institūciju, pašvaldību pārstāvjiem un uzņēmējiem, tika paziņoti rezultāti:

Gada sieviete arhitektūrā 2019 – arhitekte **Zaiga Gaile**, Zaigas Gales arhitektu biroja vadītāja.

Gada sieviete būvniecībā 2019 – **Ina Bērziņa-Veita**, Salaspils siltums vadītāja.

Gada sieviete dizainā 2019 – **Ieva Grustiņ- Milbrete**, interjera dizainere.

Gada sieviete arhitektūras veicinātāja 2019 – **Inese Reitāle**, Rīgas Celtniecības koledžas Arhitektūras katedras vadītāja.

Gada sieviete būvniecības veicinātāja 2019 –

Svetlana Mjakuškina, Būvniecības valsts kontroles biroja vadītāja.

Gada sieviete dizaina veicinātāja 2019 – **Dzintra Purviņa**, Kultūras ministrijā jau gadiem kūrē dizaina un arhitektūras nozares stratēģiju.

Par **nozīmīgiem sasniegumiem** foruma nomināciju ietvaros tika godinātas arhitektūras jomā **Vija Ozola**, **Signe Zihelmane**, **Ilze Miķelsone**, arhitektūras veicināšanas jomā **Madara Gibze**, **Inga Karlštrēma**, dizaina jomā **Ināra Gauja** un **Evija Zausajeva**, dizaina veicināšanas jomā **Evija Rodke-Sproģe**, būvniecības jomā **Ludmila Vasiljeva**, **Rīta Markova-Gavrilova**, būvniecības veicināšanas jomā **Karina Miķelsone**, **Juzefa Isakova**.

Par **ieguldījumu nozarē** foruma nomināciju ietvaros tika godinātas: arhitektūras veicināšanas jomā **Līga Kohtanena**, dizaina jomā **Gundega Kalendra**, **Inese Līne**, **Linda Gobeta**, dizaina veicināšanas jomā **Ilze Gudro**, būvniecības jomā

Asja Doļegnovska, **Iveta Stašulāne**, būvniecības veicināšanas jomā **Oksana Dumpe**.

Leonids Popoks,
pieredzējis inženieris, JUNG pārstāvis Latvijā:

– Kad Albrehts Jungs nodibināja JUNG uzņēmumu, viņam bija svarīgas trīs lietas: progress, kvalitāte un dizains. Šie principi palikuši nemainīgi līdz šai dienai. Progress kā tradīcija– tā ir attieksme un vienlaikus pastāvīga tiekšanās uz jaunu domāšanas veidu. Un vienmēr tā pamatā ir darbinieks – cilvēks. Mums šķiet, ka šiem principiem pilnībā atbilst arī konkursa Sieviete arhitektūrā, celtniecībā, dizainā misija – popularizēt un izcelt sabiedriski aktīvas Latvijas sievietes, savas jomas izcilas profesionāles, kuras sniegušas īpašu

ieguldījumu arhitektūras, dizaina un būvniecības procesos savā valstī vai ārpus tās.

Par priekšnesumiem rūpējās modes zīmols Loverain by Nadia Kirpa un horeogrāfe Karīna Lapšina un dejotāja Katrīna Ērgle. Viesi baudīja mielastu no Kalķu vārtiem, lielisku vīnu no Vīnoga.lv, dāvanu kartes pasniedza Bahnhof Hotel Alūksnē un dizaina salons Dizaina mežs.

Konkurss–forums Sieviete arhitektūrā, būvniecībā, dizainā Latvijā veiksmīgi norisinājās jau ceturto reizi. Forumam tika pieteiktas aktīvas, enerģiskas, ziņošas un sabiedrībā pazīstamas sievietes. Visi foruma pieteikumi tiks publiskoti vietnē www.buvniekupadome.lv, kur aplūkojama arī gala ceremonijas foto galerija.

Konkursa organizatori: biedrība Building Design and Construction Council (BDCC) sadarbībā arī Rīgas domes Īpašuma departamentu.

Konkursa atbalstītāji:

Jung, Būvuzraugi.LV.

Plašāka informācija:

Gunita Jansone, biedrība BDCC,
gunita.jansone@inbox.lv, 29407147,
Agrita Lūse, biedrība BDCC,
agrita.luse@gmail.com, 28373794

SIEVIE
ARHITE
NI NI
IN

FORUMS

"Sieviete arhitektūrā
hūvniecībā, diz

rā,
izainā"

НАМ НЕОБХОДИМ
ВАШЕ ПАРТНЕРСТВО
ПРОГРАММА
ПРОФИЛЬНАЯ

НАМ НЕОБХОДИМ
ВАШЕ ПАРТНЕРСТВО
ПРОГРАММА
ПРОФИЛЬНАЯ

НАМ НЕОБХОДИМ
ВАШЕ ПАРТНЕРСТВО
ПРОГРАММА
ПРОФИЛЬНАЯ

JUNG

Pilna jauda

Papildu kontaktligzda uzlādes laikā: jaunās JUNG SCHUKO® ligzdas ar USB portiem ļauj uzlādēt vairākas ierīces vienlaikus. VDE sertificēti produkti, kas atbilst JUNG kvalitātei ar „Made in Germany”.

Testēts atbilstoši augstākajiem drošības standartiem – apliecinājis VDE

JUNG.LV

<https://www.jung.de/lv>

DIZAINA SALA ALŪKSNĒ

AGRITA LŪSE

Bahnhofs Hotel Alūksne
foto arhīvs

122 APSKATS.. ARHITEKTŪRA.. BŪVNĒCIĀRĀ DIZAINS / 2020 / #2

<https://www.bahnhofshotel.lv>

Objekta atrašanās vieta:

Jāņkalna iela 51, Alūksne.

Pasūtītājs: SIA JM Grupa.

Projekts Karvas Projekts. Interjera dizains Linda Arāja. Galvenie tehniskie rādītāji: teritorijas platība 0,2053 ha. Apbūves laukums – viesnīca 439,4 m², šķūnis 109,1 m². Būvtilpums – viesnīca 2436 m², šķūnis 245 m². Telpu platība – viesnīca 793,9 m², šķūnis 109,1 m². Viesnīca paredzēta 23–25 nakšņotājiem, ēdamzālē ir vieta 40 apmeklētājiem.

Alūksne ir nozīmīgs apkaimes centrs un kultūrceļotājiem patīkams ar savu attīstības konceptu, katru gadu piedāvājot ko jaunu pilsētvidē vai tuvējā apkaimē. Tā var būt gan jauna sabiedriska ēka, gan sakārtota pludmale, restaurēti kultūras pieminekļi, vērienīgi pilsētas labiekārtojumi un daudz kas cits. Iespējams, straujajai notikumu attīstībai arī paši alūksnieši nespēj izsekot līdzi, bet viņi vienmēr zina, ka droši var aicināt ciemiņus, jo būs ko parādīt un ar ko palielīties. Bet, ja Alūksnē nav radnieku, kas piedāvātu pajumti uz pāris dienām, ir iespēja apmesties kādā no dizaina viesnīcām – Jolanta vai Bahnhofs Hotel Alūksne. Abas pieder vienam īpašniekam, abas ir izlolotas no sirds un dvē-

seles, rūpējoties par sajūtām, par labiem dizaina materiāliem, interjera stilu un funkcionalitāti, lai garantētu viesu pilnvērtīgu labsajūtu.

Dzelzceļa stacijas viesnīca

Bahnhofs Hotel Alūksne atvērta nosacīti neseno, bet jau ieguvusi labas atsauksmes no apmeklētājiem. Te viesojušies

ceļotāji no Šveices, ASV, Somijas, visām Baltijas un citām valstīm. Anonīmās ķēdes viesnīcās lielpilsētās apkalpojošais personāls labākajā gadījumā atcerēsies viesu kredītkartes stilu, bet ne pašu viesi. Cita tipa pasaules viesnīcās, kur tāpat kā Bahnhofs Hotel Alūksne radīšanā primārais ir bijis sirds darbs un pēc tam peļņa, sajūtas ir pilnīgi atšķirīgas, toties atmiņā paliekošas, kas pie izdevības mudina vēl un vēl atgriezties vietā, kur patika. Šajās viesnīcās ik uz soļa sajūtama īpašnieka viesmīlība. Bahnhofs Hotel Alūksne īpašnieks bieži nododas ceļošanas priekam un apmetas dažādās viesnīcās, novērtējot piedāvāto komfortu, sajūtas un noskaņu pavisam vienkāršās, vidējas klases un dārgā gala viesnīcās. Tiek krāta pieredze, idejas un iedvesma, kas pēc tam tiek iedzīvinātas abās viesnīcās Alūksnē.

Pievēršoties Bahnhofs Hotel Alūksne ēkas vēsturei, nozīmīgākos faktus iespējams atrast mājaslapā <https://www.bahnhofshotel.lv/lv/page/6/neliela-musu-ekas-vesture>, kur atklātas gan ēkas arhitektūras iezīmes, gan īpašnieku maiņas peripetijas:

– Vienīgā jūgendstila ēka Alūksnē celta pēc baroneses Helēnas fon Fītinghofas pasūtījuma pagājušā gadsimta otrās dekādes sākumā (1910.–1912. g.). Skaistā, vēsturiskā celtne apvīta ar 100 gadu senām atmiņām un stāstiem. Kā liecina senas fotogrāfijas un dokumenti, dažus gadus ēkā atradās Dzelzceļa viesnīca. Vairākas reizes ēka tikusi izmantota karaspēka vajadzībām, arī pēc tam, kad no baroneses ēku savā īpašumā iegādājās Voldemārs un Edīte Kubuliņi. Pēc apjomīgiem remontdarbiem 1936. gadā ēka tika izīrēta Igaņu izglītības biedrības igauņu pamatskolai, pienotavai, krejotavai, dažādiem kantoriem un aģentūrām.

Pēc raibas pieredzes simts gadu garumā cienījamais un izturīgais nams beidzot ir sagaidījis savus ziedu laikus un vēris durvis, saglabājot oriģinālo nosaukumu – Bahnhofs Hotel (tulkojumā no vācu un angļu valodas – Dzelzceļa stacijas viesnīca). Senatnīgos notikumus piedzīvojušās telpas atkal priecē cilvēkus, piedāvājot dažādus saviesīgus pasākumus greznā viesību zālē, kā arī sniedzot ērtas un mājīgas naktsmājas mūsu pilsētas viesiem.

Ēkas jaunā dzīve

Rūpīga saimnieka rokās atdzimt spēj jebkura ēka. Tieši tas notika ar Bahnhofs Hotel Alūksne. Īpašnieks neslēpj, ka ēkas atjaunošanas laikā domājis arī par tās pirmo īpašnieci Helēnu un ir pārlicināts, ka Helēnai noteikti būtu paticis tas, kāda ēka ir kļuvusi mūsdienās. Vērojama pietāte pret vēsturisko un uzmanīga moderno tehnoloģiju integrācija. Viens no pārsteigumiem ir bijušās kāpnēs uz pagrabu, kuras atjaunošanas laikā pēkšņi atklājās zem pirmā stāva grīdas. Tā kā plānojumā kāpnēm vairs nebija vietas, vieta aizpildīta ar slodžu noturīgu pilnstiklu. Neliela, bet jauka atrakcija, jo iespējams ielūkoties izgaismotajās pagraba velvēs, kamēr pie reception tiek noformēta ierašanās vai došanās prom. Kā laikmeta liecība saglabātas arī oriģinālās ķieģeļu sienas, tās attīrot no kultūrslāņa – padomju laika iecienītās šķiešanās ar krāsu.

Viesu numuru dizainā harmoniski apvienotas vairāku stilu iezīmes, veidojot pievilcīgu eklektiku. Telpu dizainā atrodami gan lakoniski

priekšmeti, gan tādi, kas raisa omulību, gan nedaudz un ar mēru greznība un spožums. Pārlicina arī lielais dabisko materiālu izmantojums un pārdomātā funkcionalitāte, abas šīs lietas iet roku rokā. Tāpēc vēlētos Bahnhof Hotel Alūksne dēvēt par dizaina viesnīcu. Jo katra lieta, katrs gaismeklis, mēbele, paklājs lieliski ieguļ tam atvēlētajā vietā. Naktsmiera komfortam ir sarūpētas patiešām augstas kvalitātes gultas. Viesiem tiek piedāvātas brokastis, bet vakariņas pēc izvēles var pasūtīt Jolantā vai arī pagatavot paši viesi. Viesi te jūtas kā mājās, jo tiek izsniegta numuriņa un arī ārdurvju atslēga, bet pirmajā stāvā ir virtuve ar pilnu aprīkojumu. Gaidot klientu, tiek paveikts viss, lai radītu komforta sajūtu – iekurts kamīns, iedegtas lampiņas, kuras vienkāršā un saprotamā valodā uzrunā: jā, tu esi gaidīts.

Īpašnieks atzīmē, ka viesnīca vēl nebūt nav gatava, lai gan pilnvērtīgi funkcionē, uzņemot viesus. Ir plāni. Tiek domāts par mini spa izveidi, par labiekārtojumu, par citām lietām. Lai tie, kas atgriežas vairākkārt, būtu patīkami pārsteigti par vietas izaugsmi un priecātos par jaunumiem. Jo, protams, viesnīcai jau ir daži pastāvīgie klienti.

Skaitām kvadrātmetrus kultūras kvartālam

Viesi ir ar dažādām prasībām, dažiem pietiek ar maziem, pieticīgiem numuriņiem, daži izvēlas plašākus apartamentus. Lielākie viesnīcas Bahnhofs Hotel Alūksne numuri ir 36 m², mazākie numuriņi 22 m². Viesnīca neatrodas tukšā vietā, kur apkaimē nebūtu nekādas civilizācijas. Nosacīti veidojas neliels kultūras kvartāls – viesnīca Bahnhofs Hotel Alūksne, viesnīca Jolanta, vēsturiskā elevatora ēka (arī

šīs vietas attīstībai ir kādi nebūt jau izstrādāti plāni) un Alūksnes mazbāniša stacija ar iekārtotu muzeju un nelielu hamburgeru ēstūzi. Alūksne pati par sevi ir neizdibināma īsos mirkļos, tā ir kājām izstaigājama un atklājama katram ar savu personīgo pieredzes bagāžu.

Tā kā ēkas atjaunošana bija kapitālais remonts ar apliecinājuma kartēm, īpašnieks pats veica nosacītu būvuzraudzību – bez

viņa ziņas un trīskārtējas pārbaudes nedrīkstēja veikt pat nenozīmīgākos remontus. Un tas ir veids, kā sasniegt nevainojamu kvalitāti gan remontdarbos, gan dizainā, kur tika miksēts dārgais šiks ar demokrātiskākiem materiāliem. Cilvēki, kas izceļojušies pa pasauli un tiešām pieredzējuši daudz, viesnīcu Bahnhofs Hotel Alūksne nemitējas slavēt kā izcilu paraugu, kurā vērts apmesties.

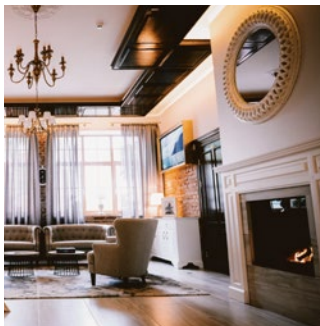
Resursi no pašu kabatas

Nav noslēpums, ka būvniecības un citi attīstības projekti, kuru realizācijā iesaistīta pašu uzņēmēju nauda, ir daudzkārt kvalitatīvāki nekā projekti, kuru tapšanas mērķis ir vienkārši apgūt naudu.

Uzņēmējs apdomā katra eiro lietderīgu izmantošanu, strādā ar tiem resursiem, kas ir pieejami, kārtīgi pārdomā katra m² iekārtojumu un ieliek arī savu sirdi. Un to nevar nepamanīt, tas ir sajūtams ar katru šūnu. Cilvēki, kas ciena sevi un savus līdzekļus, vienmēr meklēs līdzīgas dizaina viesnīcas, lai pilnvērtīgi izbaudītu ceļošanas prieku.

Spoks

Jā, neviens loģiski domājošs cilvēks spokiem netic. Nav pierādījumu ne spoku eksistencei, ne arī tam, ka to nav. Viesnīcā Bahnhofs Hotel Alūksne mājas gariņš tiek aicināts kafiju padzert un kādu saldumu apēst, kas stāv brīvi pieejamā vietā, viesu nama darbiniece šad tad dzird kādas durvis ar troksni aizveramies, kam nav īsti nosakāms cēlonis – varbūt caurvējš. Jāatzīst, ka vēsturiska māja bez gariņa šķiet kā tukša muca. Un, ja ir iespēja taujāt Imantam Lancmanim vai kādam no viņa komandas par dažādām dāmām Rundāles pili, tad varēsiet dzirdēt ne vienu vien jautru pastāstu.

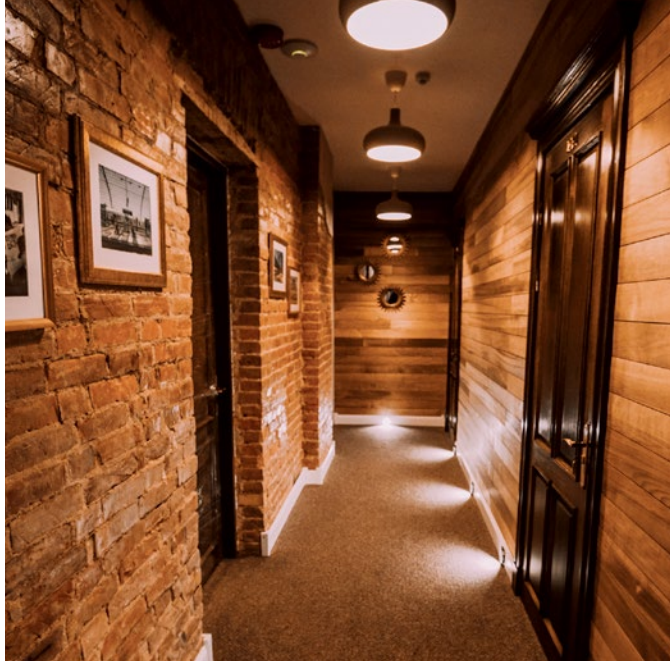

MAIRIS ARĀJS, BAHNHOFS HOTEL ALŪKSNE ĪPAŠNIEKS:

- **S**ākām ar mazu viesnīcu Alūksnē ar nosaukumu Jolanta. Viesi brauca, mūsu piedāvātais komforts viņiem patika. Jūtām, ka nepieciešams paplašināties, kaut kur tuvumā attīstot vēl vienu viesnīcu. Netālu esošais Fītinghofas nams šķita ļoti piemērots, un, lai arī ēka bija drūmā stāvoklī ar izsīstiem logiem, aizaugušu teritoriju, saskatīju potenciālo attīstības vīziju, kas pamudināja izpētīt vietas vēsturi un arī pašu ēku. Varētu teikt, ka biju pārsteigts par ēkas labo konstruktīvo stāvokli, plānojums nebija sabojāts, pamati labi, secināju, ka nepieciešama nevis kapitāla pārbūve, bet gan kapitālais remonts. Lielāki ieguldījumi bija nepieciešami, atjaunojot grīdas un logus pēc vēsturiskajiem attēliem, kā arī inženierkomunikācijas.

Ēkas pirmajā stāvā atrodas ēdamzāle ar virtuvi, trauku mazgātavu un palīgtelpām. Te ir plašs vestibils, divas kāpņu telpas un trīs viesu guļamistabas ar sanitārajiem mezgliem. Viens no apartamentiem ir paredzēts viesiem ar kustību traucējumiem. Otrajā stāvā ir deviņi viesu apartamenti ar sanitārajiem mezgliem un divas palīgtelpas. Ēkas pagraba stāvā ir izvietota katlu telpa, uzstādīts katls ar granulu apkuri. Pārējā daļa atvēlēta divām pirtīm un atpūtas telpai.

Konkursā Latvijas
Būvniecības gada
balva 2019 Bahnhofs
Hotel ieguva 3. vietu
nominācijā Pārbūve.
Trešais no labās –
Mairis Arājs

BAHNHOF'S HOTEL UN ZEMENES AR PUTUKRĒJUMU

Arhitekts
MARINA LEVINA,
Edītes un Voldemāra Kubuliņu
mazmeita
07.2020.

Viesnīca – Гостиница Bahnhof's
Hotel, foto ap 1914. gadu.
Celta 1910.-1912. gadā pēc baronu
fon Fitinghofu pasūtījuma pie
dzelzceļa stacijas.
No 1927. līdz 1939. gadam piederēja
Voldemāra Kubuliņa ģimenei.
Pirmpublicējums,
M. Levinas privātarhīvs

MAZLIET
NO ĢIMENES
VĒSTURES

Edīte un Voldemārs Kubuliņi. Foto 20. gs. 20. gadi. M. Levinas privātarhīvs.

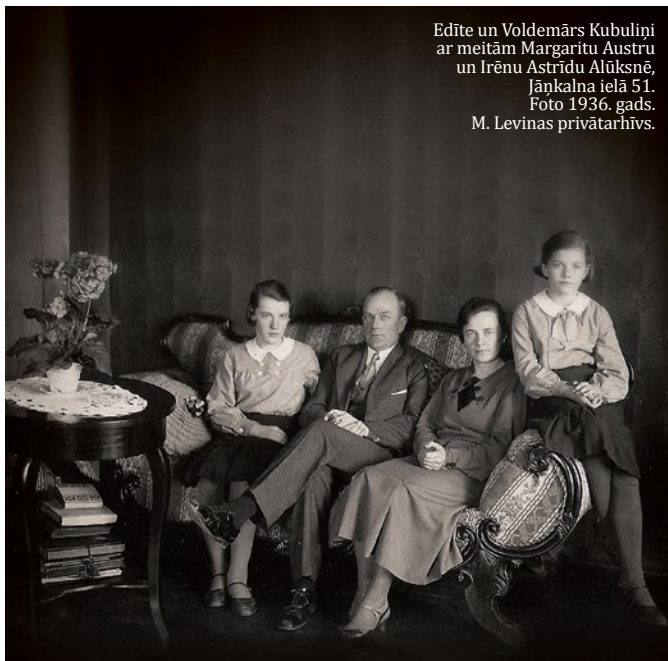
Vienu no skaistākajām Alūksnes jūgendstila ēkām 1927. gadā no baroneses Helēnas fon Fītinghofas (von Vietinghoff) atpērka mūsu vecvecāki Voldemārs (1893–1942) un Edīte Tusnelda (dz. Ķirsons, 1900–2003) Kubuliņi. Bijusī dzelzceļa stacijas viesnīca ar nosaukumu Bahnhof's Hotel¹ bija celta 1910.–1912. gadā pēc Alūksnes muižas īpašnieku pasūtījuma pie nesen atklātas dzelzceļa stacijas Marienburg. Ēkas projekta autors nav zināms, bet, iekļaujot objektu valsts aizsargājamā kultūrmanojuma sarakstā, Dr. arch. Jānis Krastiņš izteicis viedokli, ka pēc izteiksmīgās būvapjomu kārtojuma kompozīcijas un raksturīgajiem jūgendstila arhitektūras valodas paņēmieniem tas varētu būt vācbaltu arhitekta Vilhelma Romana Reslera (Roessler, 1879–1949) darbs².

Dzimtas seno vēsturi zinu no savas vecmāmiņas Edītes Kubuliņas nostāstiem, kura bija nodzīvojusi gandrīz 103 gadus garu mūžu, piedzīvojusi 1905. un 1917. gada revolūciju, divu pasaules karu notikumus un 22 gadu garo izsūtījumu Sibīrijā. Vienmēr smaidoša, garā stipra sieviete – viņa bija mūsu mājas labais gariņš, izcila mājsaimniece un viedā padomu devēja. Viņa zināja stāstīt, ka zemesgabalu, kas piederēja muižai un kur vēlāk tika uzcelta dzelzceļa viesnīca, 20. gadsimta sākumā vecais barons bija pārdevis viņas tēvam Jānim (Johanam) Ķirsonam (1855–1940), kas toreiz plānoja šeit celt māju savai ģimenei.

Tomēr pēc šaursliežu dzelzceļa līnijas Stukmaņi (Pļaviņas)–Gulbene–Valka–Pērnavas atklāšanas 1903. gadā, redzot vietas izdevīgumu jaunas dzelzceļa stacijas tuvumā, lūdza to atgriezt un apmainīja pret citu muižas īpašumu. Jānis Ķirsons ienāca Alūksnē, toreiz vēl Marienburgā, ap 1902. gadu jau kā precēts vīrs ar kuplu bērnu pulciņu – Edītei bija četri brāļi un māsa – un tajā pašā gadā kļuva par Alūksnes muižas pārvaldnieku pie baroniem fon Fitinghofiem. Kā daudzi tā laika latviešu censoņi – jau labi izglītots, ar vairāku valodu zināšanām viņš bija beidzis Cimzes dibināto Vidzemes skolotāju semināru un 1883.–1892. gadā strādājis Cēsu Bērzaines ģimnāzijā (vācu: *Gymnasium Kaiser Alexanders II* uz Birkenruh bei Wenden) par skolotāju, vēlāk par ģimnāzijas pārzini. Marienburgā ģimene dzīvoja muižas pārvaldnieka mājā (tag. Ojāra Vācieša ielā 8) un no fon Fitinghofiem rentēja vairākas saimniecības ēkas. Ķirsons bijis ļoti uzņēmīgs cilvēks, kam pirms Pirmā pasaules kara piederēja liela mājlopu saimniecība, kas atradās muižas jaunajos stajļos tagadējā Pils ielā 70, arī sierotava un vīnu darītava, kur lielajās mucās tika darināti vīni tirgošanai. Ķirsonu sieri bijuši tik labi, ka tos veda uz Rēveli (Tallinu) un pat uz Pēterburgu. Vasarās Ķirsonu kuplā saime pavadīja gleznainajā Alūksnes apkaimē, Ķesteros – lielajā sarkano ķieģeļu mājā ar mansardu un dārzu pie Pulānu ezera. Pārvaldnieks savu amatu pildīja pie baroniem fon Fitinghofiem līdz pat Pirmā pasaules kara sākumam. Pēc nomas līguma izbeigšanās 1914. gadā pārdeva visus zirgus, citus mājlopus un inventāru un I pasaules kara priekšvakarā ieguldīja pieklājīgu kapitālu kādā no cariskās Krievijas bankām, kā toreiz likās – vienā no drošākajām naudas noguldījuma vietām, kur visi uzkrājumi tā arī pazuda kara un revolūcijas jukās. Atlikušās dzīves laikā sirmmais vīrs nevarēja to aizmirst, bet pirmās brīvvalsts laikā līdz pat 1938. gadam strādāja Alūksnē par aģentu apdrošināšanas un transporta akciju sabiedrībā Latvijas Lloids. Alūksnes progimnāziju Edīte pabeidza I pasaules kara laikā 1917. gadā. Mācības progimnāzijā toreiz notikušas gan vācu, gan krievu valodā, bet ģimenē, kamēr māte bijusi dzīva, runājuši vāciski. Viņas skolas biedrenes bijušas nākamā arhitekte Elza Meldere-Ziemele (1900–1990), pēc kuras projekta celta arī nākamā Alūksnes Ernsta Glika ģimnāzijas ēka (1934–1938), un prezidenta Valda Zatlera vecmamma Lūcija Aizkalne-Skalders (1903–1995), ar kuru vecmāmiņa visu mūžu uzturēja sirsnīgas attiecības, arī pēc atgriešanās no Sibīrijas. Par vistuvāko sirdsdraudzeni kļuva Zenta Stūrsteps, kas 1924. gadā apprecējās ar Aleksandru Dinsbergu (1897–pēc 1941), vēlāko Latvijas Valūtas komisijas priekšnieku, Finanšu ministrijas pārstāvi Tirdzniecības kamerā, Triju Zvaigžņu ordeņa un vairāku ārzemju apbalvojumu kavalieri. Viņi iepazinās kādā zaļumballē Alūksnē, kad Dinsbergs dienēja Siguldas 7. kājnieku pulkā kā leitnants. Pēc skolas beigšanas Edīte devusies pie radiem uz Tallinu³, kur mācījusies zīmēšanu, mašīnrakstīšanu un valodas, pēc tam bija nolēmts braukt uz Zviedriju un kļūt par vingrošanas skolotāju. Tāda profesija Pirmā pasaules kara emancipētajām meitenēm acīmredzot likās aizraujoša. Tomēr sapņiem par sporta karjeru nebija lemts piepildīties. Atgriežoties Alūksnē brīvdienās 1920. gada vasarā, Edīte satika savu nākamo vīru Voldemāru Kubuliņu, un jau 1921. gada janvārī Edīte un Voldemārs svinēja kā-

zas. Alūksnē piedzima abas meitas – Margarita Austrā (1923–2015) un Irēna Astrīda (1924–1952). Būvuzņēmējs Voldemārs savā laikā pabeidzis mērnieku skolu Žitomirā (tag. Ukrainas teritorija), pēc kara un revolūcijas jūkām kā mērnieks atgriezies Latvijā, agrārās reformas laikā strādā par valsts zemju pārzini Alūksnē. Kubuliņu pāris bija vieni no Alūksnes saviesīgās dzīves aktīvākajiem locekļiem. Edīte Kubuliņa ilgus gadus ieņēma Alūksnes draudzes dāmu komitejas priekšnieces amatu. Dzīve pirmās brīvvalsts laikā arī ziemeļu provincē bija piepildīta ar saviesīgiem vakariem, ballēm un karnevāliem. Vasaras laikā tauta izbrauca zaļumos, īpaši populāri bija Marijas salas apmeklējumi ar piknikiem un jubileju svinībām brīvā dabā, arī vizināšanās ar laivām skaistajā Alūksnes ezerā. – Pēc koncerta, kad jau bija satumsis, notika brauciens pa Alūksnes ezeru. Krastmalā iedegās uguns kuri, un pāri laivām, no kurām daudzas bija greznotas vītnēm un meijām, iedegās lampioni. Sprāga petardes. Ezerā iebrauca pavisam ap 50 illuminētas laivas un kanu laiviņas, ugunsdzēsēju orķestrim spēlējot tautiskos motīvus. Drīz vien atskanēja arī Līgo dziesmas, jo braucēji bija noskaidrojuši, ka tas ir vecais Jānu vakars. Brauciens visumā izdevās ļoti labs.⁴ – Tā 1934. gada dziesmu dienas Alūksnē attēloja tā laika laikraksts. Aktīvs un uzņēmīgs, ģimenes vajadzībām pārbūvējis ēkas Jāņkalna ielā 51 telpas, Voldemārs Kubuliņš pārveda šeit savu ģimeni – sievu un mazgadīgās meitas. Savrupmājas otrajā stāvā atradās priekštelpa, kabinets, saimnieku guļamistaba un bērnu istaba, lielā zāle, ēdamistaba ar balkonu, virtuve un mazgājamā telpa. Pagalma pusē tika izbūvēta Edītes tēva guļamistaba ar mazu kantora telpu, kur viņš pieņēma savus klientus kā apdrošināšanas aģents, un Edītes jaunākā brāļa plašā darbnīca. Otrā stāva telpas tika izmantotas arī viesu uzņemšanai un kalpotājas vajadzībām. Pirmais stāvs no 1929. gada tika izdots advokāta Altroka birojam un viņa ģimenei ar četriem bērniem, kā arī Alūksnē dislocētā 7. Siguldas kājnieku pulka virsniekam Galdiņam ar sievu un meitu Skaidrīti. Pēc 1936. gada veiktā kapitālā remonta daļa telpu arī otrajā stāvā tika izdota Igaņu izglītības biedrības igauņu pamatskolai un internātam. Pie ēkas atradās diezgan plašs augļu dārzs, pretī blakusesošajai dzelzceļa stacijai, kvartālā starp Viestura, Merķeļa un Brīvības ielu, nesentika iekārtots Viestura parks, par kura esamību mūsdienās vairs neviens alūksnietis nemaz neatceras. Kubuliņa kungs aktīvi piedalījās arī pirmās Latvijas brīvvalsts politiskajā dzīvē un bijis 1917. gadā dibinātās, valstī ietekmīgākās Latviešu Zemnieku savienības partijas Alūksnes nodaļas priekšnieks. Kubuliņu mājās Jāņkalna ielā 51 tika uzņemts arī valsts prezidents Kārlis Ulmanis viņa vizītes laikā 1938. gada maijā, apmeklējot Alūksni un viesojoties gan Ernsta Glika ģimnāzijā, gan Alūksnes igauņu pamatskolā⁵. Vecmammiņa atcerējās, ka, ienācis otrā stāva priekštelpā un pie kāpnēm ieraudzījis bērnu apavus un kādas bērnu spēļu mantas, Ulmanis izteicies: šis prieks man gan ir liegts. Viņu mājā ciemojās arī citi LZS partijas biedri, bet tuvākas attiecības Kubuliņu pārim bija ar tā laika iekšlietu ministra Viļa Gulbja ģimeni. Līdz sava mūža nogalei fon Fitinghofu celtajā mājā kopā ar meitas Edītes ģimeni nodzīvoja arī Jānis Ķirsons, ēkas otrā stāva pagalma pusē viņam bija iekārtots savs kabinets, no mazmeitu puses saukts

par Lloida kantori. Kādu laiku šeit dzīvoja arī vecmamma jaunākais brālis Agatus Aleksandrs (1902–II pasaules kara laikā), kuram bija izbūvēta gleznošanas darbnīca – šeit brālis savam priekam un uz pasūtījuma pārglezvoja lielmeistaru darbus. Mammiņa atcerējās, ka abas ar māsu, būdamas vēl mazas meitenes, slepeni pa durvju šķirbu lūkojušās, ka viņš gleznojis arī pa kādai plikai modelei. Toreiz arī Alūksnes smalkajā sabiedrībā mālēšana un muzicēšana bija modes lieta. Bez klavierspēles, zīmēšanas un gleznošanas pri-vātstundām, kora dziedāšanas un vācu, angļu, latīņu un krievu valo-das labām zināšanām neiztika neviens pieklājīgs skolēns. Viena no Margaritas Kubuliņas labākajām draudzenēm Ada Pastalnice bija Malienas Ziņu izdevēja un grāmattirgotāja Reiņa Pastalnieka meita. Viņu mājā Pils ielā 27a atradās arī grāmatveikals un drukātava, kopš 1932. gada šeit tika iespiestas Malienas Ziņas. Māsa Margarita un Irēna ņēma klavierstundas pie mūzikas skolotājas Krēsliņ jaun-kundzes viņas skaistajā jūgendstila mājā Jāņkalna ielā 25. Ģimenes arhīvā ir saglabājušās fotogrāfijas ar Margaritas klases biedriem. Ģimnāzistes pozē fotokameras priekšā gan nelielās grupās zaļumos, uzkopjot Alūksnes pils parku, gan īsajos sporta tērpos, veidojot dzīvās piramīdas Alūksnes ģimnāzijas sporta zālē. Viesmīlīgajā Kubuliņu mājā notika arī klases ballītes un koncerti. Jaunieši grieza patefonu un dejoja valsi, fokstrotu, tango un nesen modē nākušo lambetvoku. Slepeni lika orakulu un vēl šā tā muļķojās.

Edīte un Voldemārs Kubuliņi
ar meitām Margaritu Austru
un Irēnu Astrīdu Alūksnē,
Jāņkalna ielā 51.
Foto 1936. gads.
M. Levinas privātarhīvs.

Alūksnes ezers
un muiža.
Foto 1914. gads.
M. Levinas privātarhīvs.

Dārzā zied lefkojas, nelķes un asteres, vakari ir tik silti un pielieti ar zeltainu saules gaismu, uz Vāciju repatriācijā drīz dosies Margitas un Irēnas skolas draugi – skaistie brāļi Kesneri un mātes māsa Anna Ģertrūde ar ģimeni, kas ir precējusies ar vācbaltieti Maksu Auslicu. Ir 1939. gada augusts, un drīz sāksies Otrais pasaules karš. 30. gadu lielā ekonomiskā krīze, kas pamazām pārņēmusi visas pasaules valstis, tikusi arī līdz Latvijai. Savu skaisto māju Kubuliņi ir spiesti pārdot 1939. gada rudenī, lai dzēstu vectēva paņemtos hipotekāros kredītus, kurus uzņēmējs saņēmis vairāku būvobjektu realizācijai. Ģimene pārceļas uz Kubuliņu lauku mājām Beļavas pagastā un tad uz Abreni, kur Voldemārs Kubuliņš tiek iecelts par Vispārējās lauksaimniecības bankas nodaļas pārvaldnieku. Sākoties padomju varas represijām, 1941. gada 14. jūnijā Voldemāru Kubuliņu kopā ar ģimeni – sievu Edīti un meitām Margaritu un Irēnu, kas vēl nebija pabeigušas ģimnāziju, – deportēja uz Sibīriju. Izsūtījumā Sevurallaga lēģerī⁶ 1942. gada 30. jūlijā gāja bojā Edītes vīrs, un svešzemes sniegos palika gulēt arī jaunākā meita Irēna. Mēs ar brāli⁷ piedzimām Sibīrijā, ģimene atgriezās Latvijā tikai 1963. gadā, kad sāku iet skolā. Edīte nekad nav sūdzējusies par savu likteni, vienmēr laipna, izpalīdzīga un visu mīlēja. Pēc daudziem gadiem uz jautājumu, kā tomēr visvairāk viņai pietrūka tālajā izsūtījumā, dzīvojot aiz polārā loka mūžīgajā sasalumā, viņa pacēla skatu uz debesīm, pasmaidīja un klusi teica: mana skaistā Alūksnes ezera un zemeņu ar putukrējumu.

¹ Viesnīcas nosaukumu, kas tulkojumā nozīmē Dzelzceļa stacijas viesnīca, vācu un krievu valodā var salasīt uz ģimenei piederošās retas, ap 1914. gadu uzņemtās viesnīcas fotogrāfijas.

² V. R. Reslers pazīstams kā autors vairākām vācu muižniecībai celtajām privātmājām un sabiedriskajām ēkām, piemēram, Alūksnes viesnīcas arhitektūrā saskatāmas zināmas analogijas ar vienu no autora greznākajām jūgendstila Vidzemes savrupmājām (piedaloties arhitektam H. Johansonam), kas celta 1911.–1912. gadā Cēsis, Palasta ielā 11. Pirmās Latvijas Republikas laikā ēkā izvietojās Cēsu pilsētas valde un kūrorta komiteja, bet kopš 1996. gada Cēsu mākslas skola.

³ Vairāk par ģimenes vēsturi skat. <http://www.lasproceedings.lv/publikacija/latvietis-kas-pirmais-krita-par-igauņijas-neatkarību/>

⁴ Dziesmu dienas Alūksnē. Latvijas Kareivis, 1934. g.

⁵ Valsts Prezidenta apmeklējums ziemeļaustrumu novada tālumniekiem. Latvijas Kareivis, Nr. 121, 31.05.1938.

⁶ (krievu: Севураллаг – Северо-Уральский исправительно-трудовой лагерь). PSRS Iekšlietu Tautas komisariāta (NKVD) 1938. gadā dibināta Gulaga lēģeru struktūra ziemeļu Urālos, Sverdlovas apgabalā, Irbita pilsētā.

⁷ Andrejs Krasņikovs (dz. 1956), Dr. sc. ing. (1992), RTU profesors, LZA akadēmiķis, LZA viceprezidents, biedrības Latvijas tautsaimniecības atbalsta kustība vadītājs.

Jaukas
dizaina lietas
no Baltijas
un īpaša
atmosfēra

dizaina.mezs

✉ dizaina.mezs@gmail.com
📱 @dizaina.mezs
🌐 @dizaina.mezs
🌐 www.dizaina.mezs.com

PASAULES MANTOJUMA DAĻIŅĀ RĪGAS KLUSAJĀ CĒNTRĀ TWENTY

AGRITA LŪSE,

foto LNK Properties arhivs

Antonijas iela 20,
atjaunošana, projekts ar
nosaukumu **Twenty.**
Attīstītājs LNK Properties.
Projekta autori LIME AD,
arhitekti Ingurds Lazdiņš un
Maija Ezergaile. **Būvnieks** FF.
Fasādes krāsa Baumit.

Fasādes atjaunošana SIA FF,
krāsas BAUMIT.

Ielas fasādes ārdurvju restaurācija SIA FF.

Ozolkoka paneļu ieejas vestibilos restaurācija, protezēšana SIA FF.

Vējtvera pendeļdurvju izgatavošana SIA FF.

Masīva ozolkoka dzīvokļu ārdurvju un lifta portālu
apdares izgatavošana SIA Mežmalī +.

Margu lenteru restaurācija un trūkstošo detaļu izgatavošana SIA FF.

Metāla margu atjaunošana SIA FF.

Kāpņu restaurācija Dans Jansons, SIA DJ Akmens.

Pirmā stāva vēsturisko flīžu atjaunošana 1. kāpņu telpā,
no jauna uzstādīšana 2. kāpņu telpā SIA FF.

Visu stāvu kāpņu laukumu un starplaukumu,
lifta kabīņu grīdas flīzēšana SIA FF.

Grīdas flīžu izgatavošana pēc vēsturiskiem analogiem,
organizēšana un piegāde
Alda Melzupe, SIA Nisako dizains un būve.

Ieejas vestibilu dekoratīvo griestu rozešu,
griestu un sienu dekora restaurācija SIA VBLC.

Ēku Antonijas ielā 20 1911. gadā projektēja arhitekts Nikolajs Nords pēc pazīstama uzņēmēja un būvnieka Ludviga Neiburga pasūtījuma. Šis nams ir spilgts Rīgas jūgendstila paraugs ar britu modernisma un neoklasicisma ietekmi fasādes dekoratīvajā risinājumā. Ēka ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis. Nikolaju Nordu iedvesmoja britu arhitekta Čārlza Renī Makintoša izkoptais ģeometriskais stils. Nams pirms atjaunošanas nav saņēmis tam nepieciešamās kvalitātes aprūpi, bet, nonākot istajās rokās, ir atdzimis un uzmirzdzējis. Pārbūves laikā tika atjaunotas vēsturiskās vērtības, veikta restaurācija, bet aizstājami būvelementi tika izgatavoti kā precīzas kopijas, lai saglabātu vienotu stila izjūtu, kā to savulaik bija iecerējis ēkas arhitekts. Labākie Latvijas meistari no jauna izveidojuši kāpņu telpas izsmalcināto apdari. Mājai ir divas kāpņu telpas, katra no tām aprīkota ar mājruni un videokamerām. Ēkas plānojumā veiksmīgi integrētas un izbūvētas divas pilnīgi jaunas liftu šahtas – katrā kāpņu telpā pa vienai. TWENTY piedāvā mājokli katrai gaumei – no kompakta dzīvokļa ar platību 42 m² līdz penthausam ar trīs guļamistabām 134 m² platībā. Plašas viesistabas, izolētas guļamistabas ar logiem, kas vērsti uz pagalmu, mājīgas virtuves, vannas istabas, kas piepildītas ar dabīgo gaismu, un ietilpīgas garderobes – šeit viss ir pārdomāts un izveidots ērtai un mūsdienīgai dzīvei. LNK Properties, kuram šis nav pirmais vēsturisko ēku atjaunošanas projekts, uzskata, ka šis ir viens no labākajiem piemēriem Rīgas klusā centra ēku atjaunošanas pieredzē.

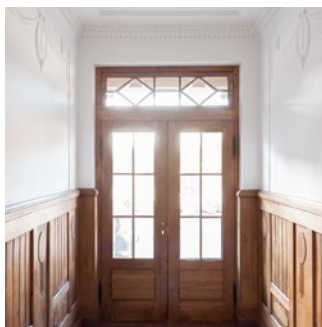
LNK Properties valdes locekle Aleksandra Strode uzsver:

– Šajā projektā izdevies izcili saglabāt un izcelt ēkas vēsturiskos aspektus gan ēkas eksterjerā, gan interjerā, tajā izveidojot šodienas prasībām atbilstošu un modernu dzīves telpu. Par to jāpateicas lieliskam arhitektu darbam, kuri, restaurējot daudzus ēkas elementus, spēja izcelt vēsturisko mantojumu līdz pat niansēm, neziedojot dzīvokļu saimnieku komfortu. Šāda bezkompromisa stratēģija bija noteikta no mūsu puses, jo aizvien vairāk cilvēku novērtē kvalitatīvu un autentisku māju, nevis māju, kas atjaunojot tikai ieturēta retro noskaņās. Ēkas liktenis bija svarīgs arī tās iepriekšējiem saimniekiem, kuri, apzinoties ēkas potenciālu, vēlējās, lai atjaunošanu veic pieredzējis attīstītājs, kuram ir pieredze līdzīgu projektu atjaunošanā, lai izslēgtu ēkas burvību nonivelējošus kompromisus.

Stiklotās ozolkoka durvis, gaišā fasāde un jūgendstila mājām neraksturīgie baltie logu koka rāmji mājas fasādē, kas ieskauj trīs kameru stiklojumu, ir viens no mājieniem, ka ēka ir gaiša arī iekšā. Jau plānojot iekštelpas, tika nolemts, ka visiem dzīvokļiem jābūt plašiem un gaišiem. Logi ir arī tādām ierasti krēsleinām telpām kā garderobe. Arī plašās divviru durvis, kas savieno dzīvojamās telpas ar virtuvi vai kabinetu, nodrošina papildus gaišuma un vienotības sajūtu.

Buržuāziskās Latvijas mantojums

Nosaukums TWENTY liecina ne tikai par mājas numuru Antonijas ielā, bet ir arī norāde uz britu kultūras ietekmi.

Šis nams ir liecība par 20. gadsimta sākumu – brīnišķīgu laikmetu, kad Rīga strauji auga un kļuva ar katru dienu skaistāka, bet tās visprestīžākā rajona iedzīvotāji veidoja neatkarīgās Latvijas vēsturi. Brīvās Latvijas uzplaukuma laikā šeit dzīvoja jurists Kārlis Dišlers, māksli-

nieks Eduards Gorskis un citi intelīģences pārstāvji.

Mūsdienās Antonijas iela un tās apkaimē ir Klusais centrs, kurā vietu radušas daudzas vēstniecības, tāpēc šis rajons ir visdrošākais pilsētā. Jāpiemin arī apkaimes izcilais arhitektūras raksturs – te lielā koncentrācijā atrodamas jūgendstila ēkas. Klusais centrs dāvā ne tikai apbrīnojamo arhitektūru – šeit atrodas prestižas mācību iestādes, pieprasītas privātās klinikas, izmeklēti restorāni un viss, kas nepieciešams komfortablai dzīvei.

Koncepcija un arhitektūra

Arhitekti Ingurds Lazdiņš un Maija Ezergaile norāda, ka ēkai ir ļoti ilga un pēdējos 20 gados sarežģīta vēsture. Tā pabijusi dažādu īpašnieku rokās, ir vairākas, jau nederīgas būvatļaujas, kaut kādi atjaunošanas darbi bija paveikti – tas bija kopums, ar ko nācās rēķināties, atbildīgi ievērtējot gan tehnisko noturību, gan stilu un dizainu. Arhitekti saņēma nevis primāro substanci, bet pusbūvētu, pusremontētu objektu. Bet! Ir tikuši veiksmīgi galā, pieminot, ka izvēlēti labākie no kompromisu risinājumiem.

Nama sākotnējā funkcija un struktūra nav mainīta, pārbūves projektā un realizācijā tā tika saglabāta kā dzīvokļu māja.

Tika optimizētas dzīvokļu platības, jo greznie un plašie 20. gs. sākuma apartamenti modernajam 21. gs. ekonomiskajam pilsētniekam vairs nešķiet pievilcīgi. Mērķauditorijas prasības rūpīgi izpētījis pārbūves pasūtītājs, kam šī ir ne tikai kultūrvēsturiska ēka, bet arī komerciāls objekts. No 2 oriģināla plānojuma lielajiem dzīvokļiem gandrīz katrā stāvā iegūti 3 mazāki. Plašāki apartamenti ir vienīgi ēkas 5. un 6. stāvā.

Dzīvokļu plāni piemēroti mūsdienu cilvēkam

Arhitekti, iepazīstoties ar plašajiem ēkas dzīvokļiem un pasūtītāja vēlmēm, izstrādāja kompaktākus plānojumus, pēc iespējas uzmanīgi iejaucoties ēkas struktūrā, saglabājot telpu vēsturiskās kontūras, raksturu un nenesošās starpsienas, kuras tajos laikos tika pamatīgi izbūvētas no koka brusām. Tam ir vairāki plusi – uzlabojas telpu akustiskā izolācija, vairāk saglabāta vēsturiskā substance, bet arī,

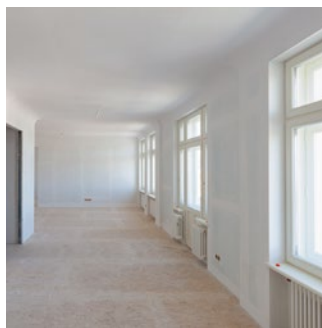
kas ne mazāk svarīgi, senos laikos masīvkoka stāvbūves tehnikā būvētajām starpsienām saglabāta to konstruktīvā loma pārsegumu stabilizācijā. Projekta autori rūpējās, lai dzīvokļi ar savu iekšējo plānojumu un arī arhitektūras detalizāciju un elementiem pēc iespējas vairāk atbilstu ēkas vēsturiskajai substancei, lai vēsturiskā sajūta ir atpazīstama pēc būtības, nevis formāli, lai dzīvokļu plānojums un atsevišķās telpas ir ar to sajūtu, ar kādu savulaik radītas. Lai nav eirorremonta, lai nav apnikušo iebūvēto skapju. Pasūtītājs akceptēja arhitektu idejas, un rezultātā telpu aprises palikušas savā vietā, īpaši tās, kas ir ar skatu uz Antonijas ielu, kā arī daudzos dzīvokļos saglabāta tukša vismazākā istaba, kurai ir skapja funkcija. Katrs īpašnieks varēs pats izvēlēties, vai to aprīkot ar garderobes sistēmu vai iebūvēto skapi.

Jaunā vēsture

Lielākie ēkas ieguvumi, pateicoties pasūtītāja intuīcijai un mākslinieciskajam redzējumam, ir iespaidīgās dzīvokļu ārdurvis no īsta ozolkoka un tūrā, gandrīz baltā fasāde – īpaši piemeklētais baltajam tuvais loga rāmju tonis, kā arī visgaišākā, arī baltajam tuvā, fasādes toņa iespējami plašais lietojums galvenajā ēkas fasādē. Pasūtītājs arī uzstāja realizēt ideju par precīzu vēsturisko 2,4 m augsto durvju dizaina repliku. **Palikušās vēsturiskās durvis daudzviet vairāk atgādināja malkas kaudzi, nekās neliecināja par atjaunošanas potenciālu. Tāpēc daudz laika veltīts, lai radītu vēsturiskajām līdzvērtīgas, ar pietiekami augstvērtīgu detalizāciju un vēsturiskiem identiskiem profilējumiem, bet jaunajam plānojumam un durvju atvēršanas ģeometrijai atbilstošas jaunās durvis.**

Durvis jau nav tikai vērtnes. Tas ir iespaidīgs tēls, kas stāsta arī par iemītnieku drošību, stabilitāti un visas konstrukcijas pamatīgumu, tā radot pasargātību. Arhitektiem bija jāizstrādā un jāuzzīmē pilnvērtīgs ārdurvju komplekts – profili, pildīņi, zvans, eņģes, rokturi –, kas atbilstu ugunsdrošības un skaņas izolācijas būvnormatīviem. Rezultātā tika iegūtas perfektas dzīvokļu ārdurvis ar iespējami augstākajām estētiskajām un funkcionālajām kvalitātēm. Līdzīga nomainīga gaidīja logus, saglabājot visus īsto logu vizuālos parametrus, dalījumu un pēc tehniskajām īpašībām nodrošinot energoefektivitāti, skaņas izolāciju un ērtu lietošanu, vēdinot telpas.

Neliela, bet tomēr nozīmīga ēkas daļa tika saglabāta pilnībā autentiska un restaurēta – tās ir galvenās ieejas durvis abās kāpņu telpās, daļa sienu paneļu un flīžu vējtvērī. Vienā no kāpņu telpām ir atjaunotas oriģinālās flīzes un paneļi, otrā – piemeklēti un speciāli pēc pasūtījuma izgatavoti analogi mūsdienu izstrādājumi ar augstu vizuālo un detalizācijas vērtību, kā rezultātā nespēcīlists varbūt pat neatšķirs autentiskās flīzes un paneļus no šodienas produkta.

MAIJA EZERGAILE

Arhitekte, RTU (Rīgas Politehniskais institūts), 1976.–1981. g. Dalība konkursos un godalgotas vietas no 1982. gada. 1991.–2003. g. IU Maijas projektēšanas birojs, arhitekte, īpašniece; 2003.–2009. g. Projektēšanas grupa Arhitektonika, arhitekte, līdzīpašniece; no 2010. g. Arhitekte Maija Ezergaile SIA, arhitekte, valdes locekle; no 2018. g. LIME AD SIA, arhitekte, valdes locekle, LAS biedre kopš 1989. gada, LAS valdes un Padomes locekle 1995.–1999. g., 2012.–2015. g.

INGURDS LAZDIŅŠ

1990. g. beidzis RTU, sertificēts arhitekts, 1998. g. LMA ieguvis mākslas maģistra grādu, ir mācībspēks arhitektūras projektēšanā RTU APF, kā arī konsultējis citās Latvijas arhitektūras augstskolās. Kopš 1998. g. LAS biedrs, vēlāk padomes loceklis, 2014.–2015. g. NAP loceklis. Projekti: Rīgas Dienvidu tilta koncepciju, arhitektūras projekts (2002.–2008. g.); biroju ēka Ostas skati (2003.–2008. g.), daudzstāvu dzīvojamā ēka Tal Residence Rīgā (2012.–2015. g.); Latvenergo biroja ēkas rekonstrukcija Rīgā (2005.–2006. g.) un LR vēstniecības ēkas piebūves projekts Kopenhāgenā (1999.–2002. g.). Ieguvis LAS 2007. g. balvu Labākā sabiedriskā ēka un RD 2008. g. balvu Labākā jaunbūve Rīgā par biroju ēku Ostas skati; LAS 2003. g. speciālbalvu par Rīgas Dienvidu tilta arhitektūru un dizainu; LAS 2005. g. balvu Labākais vides dizains par ekspozīciju Runājošie akmeņi Latvijas kultūras festivālam Pārsteidzošā Latvija Francijā – Parīzē, Lionā, Strasbūrā un Bordo; 2. vieta konkursa Latvijas Būvniecības gada balva 2015 nominācijā Jauna dzīvojamā ēka par Tal Residence. LAS 1999. g. skates balva nominācijā Gada labākā jaunbūve par Latvijas valsts robežsardzes kompleksa Silene projektu (1997.–1999. g.) un balva nominācijā Gada labākais individuālās dzīvojamās ēkas projekts – Villa Lielupe (1997.–1999. g., nav ticis realizēts).

ALEKSANDRA STRODE

BA Turība (Uzņēmējdarbība, Starptautiskais tūrisms un viesnīcu vadība, Juridiskā fakultāte – bakalaura grāds). Tomsona Terases – projekta vadītāja, LNK Properties – no 2008. g. Dzīvojamo nekustamo īpašumu departamenta vadītāja, Valdes locekle. Projekti: Zaubes Nams, Lielupes Nams, Kalēju Nami, Ģertrūdes nami, Blueberry, Jasmine Garden, Twenty, Renaissance.

Fasādes toņa izvēle bija viena no grūtākajām izvēlēm, ilgu laiku diskutējot par vēlamo toni, meklējot paraugus, eksperimentējot lielos laukumos gan uz papīra, gan uz fasādes. Bijām jau iepriekš sarbojušies ar Baumit fasādes materiāliem un šoreiz īpaši varējām novērtēt Baumit piedāvāto toņu izvēli, izteiktāk baltajām krāsām. Lai saglabātu autentisko izskatu ēkai, ne tikai tonis, bet arī pats fasādes materiāls bija jāpiemeklē, kur mums varētu teikt, ka paveicās, jo Baumit sortimentā ir kaļķa apmetums Baumit KalkPutz, īpaši izstrādāts vēsturisku ēku un arhitektūras pieminekļu renovācijai. Tagad, atskatoties uz procesu un katru reizi klātienē aplūkojot ēkas fasādi, piedzīvojam pārsteiguma sajūtu par to, cik cēla, svinīga un majestātiska tā ir, bez liekas greznības, kas šai ēkai nepiestāvētu.

<https://baumit.lv>

NO RĪGAS LĪDZ RŪMENEI

AGRITA LŪSE,

foto Zaigas Gailēs arhīvs

160 APSKATS. ARHITEKTŪRA. BŪVNIECĪBAS DIZAINS / 2020 / #2

<https://www.buvniekupadome.lv/konkurss/konkursa-latvijas-buvniecibas-gada-balva-2019-rezultati>

1. vieta konkursā
Latvijas Būvniecības
gada balva 2019
nominācijā
Pārbūve

Latvijas kultūras telpa 2019. gadā ieguva divas jaunas vietas radošām norisēm, kas izpaužas kā augsta līmeņa mākslas izstādes, iedvesmojoši koncerti un oriģināli pasākumi lielākiem vai mazākiem draudzīgu cilvēku pulkiem. Viena no kultūrtelpām ir Rūmenes muižas Kūts Kandavas apkaimē, otra – Hanzas Perons Rīgā. Abus objektus vieno elitārisms, ar to saprotot laikā noturīgu, nevainojamu kvalitāti pat acij neredzamajās un neuzkrītošajās detaļās. Abi paraugobjekti ir vērtīgas mācību grāmatas, kā rūpīgi iepazīt vēsturisko substanci, kā kalkulēt projektēšanas darbus, kā organizēt būvniecību un kā kontrolēt kvalitātes līmeni jebkurā tā procesā. Arhitektiem jābūt prasīgiem.

Prasme saskatīt nav dota visiem

Rūmenes muiža nav Karlsonu ģimenes mantojums. Karlsonu iepazīšanās 2006. gadā ar Rūmeni notika pēc arhitekta Jāņa Zilgalvja ieteikuma. Tolaik muižas ansamblis bija tik bēdīgā stāvoklī, ka ļoti daudzi tā arī nespēja saskatīt muižas potenciālu. Taču Karlsonu dzimtas pārstāvji kopā ar arhitekti Zaigu Gaili pamanīja vietas izcilību, ar profesionāļa aci skenējot tās vērtības, kas paslēpušās zem netīrumu kārtas, pārbūves mēģinājumiem, smakām un nezālēm cilvēka augumā. Spēju saskatīt nevar iemācīt, tā vai nu ir, vai nav dabas dota. Muižai paveicās izbēgt no nelabojamas iznīcības, ne tikai pateicoties vērigajiem viesiem; jāatzīmē, ka arī būvniecības tradīcijas un kvalitāte 19. gs. beigās ir bijušas ilgtspējīgas, lai gan tajā laikā šādu vārdu neviens pat nezināja. Bija jāpaiet gadsimtam, lai mākslīgi izdomātu jēdzienu, kura filozofija bijusi jau sen zināma visiem labiem amatniekiem – būvniekiem. Muižas ansamblis veido neogotikas stila kungu māja un vairākas saimniecības ēkas, būvētas no pamatīgiem laukakmeņiem, – vāgūzis, stallis, dārza māja un arī kūts. Kara laikā muižā dzīvoja Dauguļu ģimene, kam muižu piešķīra valsts. Tā kā saimnieciskā darbība nenotika, muiža pamazām tika nodzīvota līdz kliņķim. Daudzas skaistas vietas baltajā muižkungu mājā tika sabojātas, okupācijas laikā tās neprasmīgi pārbūvējot ar nepiemērotiem materiāliem. Līdz pat brīdim, kad muiža nonāca Karlsonu dzimtas īpašumā, tajā pastāvēja maza skoliņa ar vairākām klasītēm. Bērni mācījās, kurināja krāsni, ūdeni nesa no pagalma, parkā notika sporta nodarbības. Skoliņai līdzās kādu laiku bija vairāki dzīvokļi, padomju laikā te ievācās sovhoza kantoris, izlauza sienas, lai iekārtotu aktu zāli un rādītu tā laika kara filmas. Kūti, kas atrodas 25 m no kungu mājas, atradās kolhoza ferma ar visu, kas tai pienākas, – govīs, piena un siena glabātuve. Slaucējas dzīvoja turpat, jo govju apkope bija jāsāk pulksten 4 no rīta. Karlsonu dzimtai ierodoties Rūmenē kopā ar Zaigu Gaili pirmo reizi, viss pagalmis bija dubļos, melnais tūkstotis mušu un dunduru, kaklā cirtās asa smaka. Pagāja pāris gadu, un 2009. gadā tika noslēgta pirmā muižas atjaunošanas kārtā, uzmirzēja kungu māja, kurai pieklāvās sakopts 7 ha ainavu parks ar privāto ezeru. Parka dīķi tika pārsmeiti, nosusināti un uzpildīti no jauna.

ArHITEKTE Zaiga Gaile 25 gadus strādā ar Berga Bazāra īpašniekiem Karlsonu ģimeni, kas ir Latvijā atgriezušies Bergu dzimtas mantinieki, pietiekami nodrošināti, lai ar savu pienesumu prasmīgi sakārtotu daudzus savus īpašumus. Rīdziniekiem un viesiem nu jau vairāk nekā 20 gadu garumā ir iespēja novērtēt atjaunoto Berga Bazāra kvartālu, kas 1887.–1900. gadā tapis pēc Konstantīna Pēkšēna (1859–1928) projekta, to būvējot Kristapam Bergam (1843–1907). Tam joprojām tādu īstu līdzinieku nav ne apjoma, ne izpildījuma ziņā, jo tikai šeit sadzīvo autentiska vēsture, pragmatiska funkcija un modernā estētika. Šarms? Jā. To izjūt katrs kvartāla apmeklētājs un iemītnieks. Kvartāla atdzimšana ir visas sabiedrības ieguvums, tā sākotnējie ziedu laiki ir atgriezušies ar smalku, uz apjomiem un detaļām vērstu pārbūves arhitektūras projekta konceptu un uzmanīgu autentiskās substances saglabāšanu arhitektes Zaigas Gailēs vadībā vairāku gadu garumā. Atšķirībā no daudziem objektiem, kuru pamatos iebūvēts steigas faktors, Berga Bazārā atjaunošana noritēja, tiecoties uz iecerēto gala rezultātu, nevis rēķinot laiku. Līdztekus Berga Bazāram Karlsonu sakuplojušās dzimtas pārstāvji atjaunojuši īpašumus Tukumā, Jūrmalā, Liepājā un citur, veidojot pat zināmu impēriju.

Kūts kultūrtelpas tapšana

Pienāca kārta arī citām muižas ansambļa ēkām. Pēdējā bija palikusi kūts ar 3000 m² platību. Saskaņā ar vēsturisko izpēti ēka būvēta pēdējā muižkungu Švarca laikā 1913. gadā. Muižkungs pirms muižas iegādes bija veiksmīgs uzņēmējs Rīgā, tāpēc nešauboties ķērās pie jauna biznesa veida – šķirnes govju audzēšanas, kuras iveda no Dānijas. Ievērojamu skaitu – ap 200. Saimnieciskā reforma, visu atņemdama, iznīcināja labās ieceres. Arhitekthe Zaiga Gaile atzīst, ka kūts palika pēdējā, jo nekādi nedevās rokā ēkas nākotnes vīzija. Skices ar dažādiem kūts pārbūves un iedzīvināšanas variantiem tika zīmētas un apspriestas aptuveni 10 gadus, līdz izkristalizējās vajadzīgā programma – Kultūras Kūts. Galvenajā apjomā tika ieplānota liela, plaša zāle. Vēsturiskais jumts tika demontēts, pieredzējušais konstruktors Valters Celmiņš izstrādāja jaunu jumta konstrukcijas projektu, un tika iegūta multifunkcionāla zāle bez papildu balstiem telpā, paverot pienācīgu plašumu un apjomu.

Kā jau kūtī, vēsturiskās ieejas bija izveidotas pa vidu sānos, jo govīs ganībās laida te uz vienu, te otru pusi. Kūtij pa vidu bija eja, aizmugurē mēsli. Bēniņos turēja sienu, kas ziemā kalpoja arī kā siltumizolācija. Uz bēniņiem varēja nokļūt pa divām uzbrauktuvēm, bet to pārsegumā bija ierīkotas lūkas, pa kurām sienu lādēja lejā uz fermu. Abas vēsturiskās ieejas ir atstātas savā vietā, galvenā ieeja ar vērsumu pret kungu māju ir jaunievedums, izbūvējot monumentālu portālu no laukakmeņiem. Latvijā ar uguni jāmeklē mūrnieki, bet Rūmenei vienmēr veicas, turklāt Rūmenes muižas atjaunošanā treniņš ar laukakmeņiem notiek jau 10 gadu. Jā, protams, bija šaubas, vai tiešām iespējams radīt jaunu laukakmeņu mūri ar pareizo izjūtu, ko dod lielu un mazu akmeņu mija, šuves, punktiņi, no sarkaniem ķieģeļiem izbūvētas ailu arkas. Daudziem šodienas meistariem tas ir nerasniedzams kosmos, senās zināšanas ir zudušas, reti kurš ir seno būvniecības tradīciju glabātājs. Rūmenes muižas stajla atjaunošanā ieejas portāla ķieģeļu arku meistari mūrēja trīs reizes – pirmo reizi arkas loka forma bija aizgājusi brīvsolī, nekādi neatbilstot arhitektes Zaigas Gales iecerei, otro reizi mūrējot arka neizturēja spriedzi un salūza, trešo reizi arka izdevās, kā bija iecerēta. Savukārt kūts ieejas portāls tapa gados jaunu, bet prasmīgu meistaruru rokām. Esot bijusi bauda skatīties, kā tiek veikts darbs, ar laukakmeņiem meistari darbojās tikpat filigrāni un gaisīgi kā juvelieri ar dimantiem. Katrs akmens ir iztaustīts, lai saprastu formu un to vietu, kur tas vislabāk iegulsies – skaisti, pamatīgi un uz palikšanu. Ieejas portāla mūris kūtij ir izdevies arhitektoniski iespaidīgs un, šķiet, bijis te iedēriģs jau gadu desmitiem kopā ar gabarītos ievērojamo stikla alumīnija konstrukciju. Kūts atjaunošana tika dalīta divās kārtās, pirmajā izbūvējot pasākumu zāli, garderobi, tualetes mezglu, otro stāvu, ierīkojot lifta šahtu. Otrā kārta ir vēl būvniecības stadijā, paredzot izveidot 13 apartamentus. Pārdomas izvērās par gaismas ienešanu jumta stāva apartamentos. Kompozīcija tika ilgi modelēta, radot daudzus variantus un starp tiem meklējot to, kas nav vēstures kopēšana, sentiments un kičs. Jāatminas, ka ēka būvēta kā kūts, tajā dzīvošanai nav bijusi vieta, tas nozīmē, ka bija jāizmanto loftiem raksturīgie plānojuma un dizaina principi. Kultūrtelpas Kūts tapšanā liels svars ir bijis materiālu lietojumam.

Visām celtnēm labprāt tika izvēlēti akmens šifera jumti, kas ir mūžīgs materiāls. Kārņiņi, Zaigas Gales izpratnē, ir pārāk smagi un par daudz sentimentāli.

Kūti ar koncertiem viesojušies pasaules klases mūziķi

Lai arī Kūts koncertzāles darbība ir relatīvi nesena, tās kultūras dzīve tomēr ir blīva un piesātināta. Andrejs Osokins, kori Balsis un Maska un daudzi citi mūziķi ar gandarījumu uzstājušies vietā ar labu akustiku un izsmalcinātu publiku. Kūts pārbūves sākumā akustika nebija ietverta darāmo darbu lokā. Sienām gana izcils materiāls bija rupjais kaļķu javas apmetums, griestus veidoja baltus un grīdu, protams, no kvalitatīva koka. Taču skaņai bija sava izvēle un ceļi, izrādās, tā lieliski iegūla telpas apjomā un neradīja atbalsi. Droši vien klasiskajam ēkas siluetai ar divslīpju jumtu ir kāda nu jau piemirsta loģika. Klausītāji pēc koncertiem teikuši paldies par debesīm, ar to domājot virsgaismas logus, caur kuriem var vērot, kā skrien mākoņi. Latvijā koncerti parasti tiek organizēti aptumšotās telpās, lai gan pasaulē ir piemēri koncertzālēm ar plašiem stiklojumiem, kur mūziķu uzstāšanās laikā viegli rosināt saplūšanu ar dabu.

Āfrikas māksla Kūts atklāšanā

Kūts pirmā saskare ar mākslu notika, ievēlot pasaules elpu un dodot vietu eksotiskajai Āfrikas mākslas izstādei. Bija neticami vērot, kā mainījies Kūts saturs laika gaitā. Agrāk te silti dvašoja brūnaļas, bet modernajos laikos jaunais sākums tiek atzīmēts ar Āfrikas maskām. Neierasti. Noderēja tāds neparasts materiāls kā kūdras ķieģeliši. Tas ir interesants, dabisks materiāls, lieliski piestāv Kūts interjeram un pat šķiet aizķeries no īstās kūts laikiem, nevis ražots mūsdienās. Ar kūdras ķieģelišiem Āfrikas mākslas izstādes laikā tika aizkrauti lodziņi, un, izrādās, tas palīdzēja akustikai kļūt vēl patīkamāka.

Kamīns kā mākslas darbs

Lai kāda būtu vēsturiskās ēkas struktūra, laikmetīgie ēku būvnoteikumi nosaka savus uzstādījumus, tāpēc ēkā ir 2 kāpnēs, kas savieno pirmo un otro stāvu, lifta šahta vides pieejamībai, protams, arī tualetes katrā stāvā un īpašās telpas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Koka grīdas segumam izmantots ozols. Tas ir īpašs uzstādījums visā Rūmenes muižas atjaunošanas gaitā. Otrs grīdu seguma materiāls ir ķieģeļi, kas iegādāti no dažādiem nojaukšanai paredzētiem vēsturiskajiem namiem Latvijā un ir iekļāti Kungu mājas virtuvē, Staļļa ēkā, arī Kūts vestibilā līdzās kamīnam. Ar kamīna būvniecību saistās vieni vienīgi veiksmes stāsti. Lieliski Kandavas meistari atrada 50 gadus senas 8 mm biezas metāla loksnes ar dabisko laika gaitā iegūto rūsas patinu. Materiāla faktūra aizrāva un kā izvēle sekoja jau citos interjera funkcionālajos un dizaina risinājumos. Tualetes durvis ar visu krampīti, kas tomēr krīzes gadījumos ir atverams no ārpuses, margas, smagnēji profili, raupjas detaļas, eņģes, āķi un atslēgas – viss ir tapis meistaruru rokām, lai precīzi papildinātu telpas noskaņu, neienesot tajā neko no masveida ražojumiem. Vienīgi metāla lustra gan tika iegādāta gatava.

Anna Ķuzāne, PKE projektu vadītāja

– Rūmenes kūts ēka bija ļoti cietusi laika gaitā. Mūris pussabrucis, koka pārsegumi mitruma ietekmē dažviet izpuvuši, jumta segums bija izbūvēts no kaitīgā azbesta šifera, vietām caurs. Tas, protams, bija jādemontē un saskaņā ar noteikumiem jāutilizē. Ēkas drūmā nolemība ieguva pilnīgi citu skatu, kad zinājām, ka šeit darbosies Zaiga ar savu radošo garu, ar ko tandēmā strādājam jau 25 garus gadus. Ēkai plānā bija nesimetriska T forma, centrālajā daļā, kur bija govju novietne, tā bija vienkārša, priekšējā daļā un aiz govju novietnes – divstāvu. Tālākajā galā bija uzbūvēta piebraucamā rampa, kas bija paredzēta siena ievēšanai 2. stāvā. Kūts bija pēdējais Rūmenes muižas kompleksa nesakoptais apjoms. Pirmie darbi, sākot tās pārbūvi, bija visa nevajadzīgā nojaukšana un utilizēšana. Daudz laika un spēku prasīja labi iebetonēto dzirdinātavu un barotavu izskaldīšana. Pārsteigums bija vircas bedres atrašana kūts vidū, kas nebija atklāta iepriekšējā izpētē. No vecās kūts palika tikai mūra sienas, kuras laika gaitā bija krāsotas un balsinātas. Tīrīšana notika ar spēcīgu smilšu-ūdens strūklu, soli pa solim atklājot skaisto mūra laukakmeņu rakstu. Daudzviet mūrējuma šuves bija izdrupušas, un to nācās atjaunot. Kūts pamati, kā tajos laikos nereti to darīja, bija veidoti no ieskalotiem lieliem akmeņiem. Lai balstītu projektā paredzētos koka konstrukciju rāmjus, kas savukārt balstītu jumtu virs jaunās pasākumu zāles, bija jāveido jauni pamati, kas tika iebetonēti līdzās akmens mūra ārsienu pamatiem no iekšpuses, tādējādi nodrošinot ne tikai koka rāmju balstījumu, bet arī nostiprinot esošos pamatus. Ēkas divstāvu daļās, lai balstītu 1. stāva pārsegumu, virs tā esošo 2. stāvu un jumta konstrukcijas, tika izbūvēti atsevišķi dzelzsbetona pamati, uz kuriem atkarībā no arhitektu ieceres tika izbūvētas betona vai koka kolonnas. Līmētās koka konstrukcijas tika pasūtītas firmā IKTK, pilnkoka konstrukcijas piegādāja Kandavas firma Priedaine. Visas koka konstrukcijas mums piegādāja kā atsevišķus elementus, kas tika montēti uz vietas objektā. Montāža nebija viegls process. Rūpnieciski izgatavotas jumta kopnes nevarēja uzstādīt, jo kūts apjomā ģeometrija nebija precīza – šur tur taisnāks, šur tur šķībāks. Katra brusa, katra sija vai savilce bija īpaši jāpielāgo savai atrašanās vietai. Tas bija darbietilpīgs un atbildīgs process, kas, manuprāt, deva gaidīto rezultātu.

Aukstajā sezonā siltums pārbūvētajā ēkā tiek nodrošināts ar siltajām grīdām, kuru sistēma instalēta virs siltumizolācijas slāņa pabetonējumā, virs kura ir ozolkoka dēļu vai ķieģeļu grīdas segums. Līdzīgi kā citām muižas kompleksa ēkām, arī šai vairāk nekā 2000 m² lielais jumts ar tajā esošajām izbūvēm tika ieklāts ar dabīgā akmens šifera plāksnēm.

Kultūrtelpas Kūts izbūve ir paredzēto pārbūves darbu pirmā kārtā, kurā savlaikus tika iebūvēta lifta šahta, kur pēc kāda laika tiks iebūvēts lifts, kas vedīs viesus uz 2. stāva viesnīcas apartamentiem, ko plānots izbūvēt tuvākajā laikā.

NO ZAIGAS GAILES ARHITEKTA PRAKSES

Zaigas Gailes arhitekta prakse ir 45 gadus ilga, te amatu apguvuši daudzi arhitekti, kuri nu jau nodibinājuši savus birojus, šobrīd Zaigas Gailes vadībā darbojas 8 jaunie arhitekti, strādājot vienlaikus pie aptuveni 10 projektiem. Faktiski tā ir kadru kalve un pieredzes pārnese. Jaunie zīmē datorā, maz tiek izmantots papīrs un zīmulis, tāpēc tiek zaudēta mēroga izjūta. Zaīga, uzmanīgi sekojot jauno arhitektu darbam un tikai uzmetot aci datora ekrānam, var precīzi pateikt, vai uzzīmētā iecere realizējama praksē. Pati Zaīga rasē tikai ar roku uz pauspapīra, pilnībā izjūtot ēku un tās mērogu, un tālāk jau seko tehniķa darbs, lai modeli pārnestu digitālajā vidē un arī īstā maketā. Kūtij maketa versijā tika izgatavotas visas koka konstrukcijas līdz par sīkākajai detaļai.

Arhitekte Zaīga Gaile novērojusi, ka būvniecības speciālisti arvien sliktāk lasa zīmējumus, un bieži vien jārēķinās, ka būvnieki nav izglītoti, cerot, ka nāks brīnumlīdzeklis BIM un visu atrisinās. Būvnieki no arhitekta vēlas precīzus zīmējumus visiem mezglu risinājumiem, kas laikam tomēr nebūtu arhitektu, bet gan pašu būvnieku darbs. Pirms 100 gadiem būvētās ēkas, kas joprojām ir lietošanas kārtībā, tika būvētas pēc projektiem uz 1 lapas. Tā bija būvmāksla.

Kad zīmē ar roku un izgatavo maketus dažādos mērogos ar īstiem materiāliem, tiek pilnībā apgūta ēkas materialitāte, estētika un funkcija. Tā ir milzīga bauda, rezultāts ir prognozējams. Ieejot gatavā ēkā, nav nepatīkamu pārsteigumu. Bet tas ir gadiem ilgs treniņa jautājums rokai un acij, un to var dēvēt par būvmāklu. Un, starp citu, kā pārliccinājusies savā praksē Zaīga Gaile, ar roku zīmētie projekti nereti ir ātrāk realizējami nekā rasējumi ar datoru. Kādās Ziemassvētku brīvdienās Zaīga ar roku uzzīmēja koka māju, ko dators nespēja paveikt arī 3 mēnešos.

Zaīga Gaile ir skeptiski noskaņota pret plašo materiālu piedāvājumu un dažādiem aprēķiniem, kas speciālistu vidū radījis vienu vienīgu apjukumu. Somijā vairs neakceptē pasīvo māju virzienu, Vācijā pievēršas vēdināšanai ar logu, nevis dārgajām iekārtām gan iegādē, gan ekspluatācijā. Nekas labāks par oderlogu nav izdomāts un nav nepieciešams, īpaši privātmājās. Skolās, bērnudārzos, kas aprīkoti ar smalkiem vēdināšanas aparātiem, ir pieaudzis bērnu skaits, kuri slimo ar astmu vai alerģijām. Kāpēc? Jo filtri netiek uzturēti tīri, caurules netīras, ar putekļiem, viens un tas pats gaiss tiek griezts pa riņķi, veicinot saslimšanu. Gudrās mājas lielā mērā ir datorspēles – nospied slēdzīti un iedegas gaisma, ieslēdzas apkure, ventilācija, aizveras, atveras žalūzijas... Sienas piepildītas ar kabeļiem. Tam piestāv apzīmējums – pataloģija. Vai tiešām cilvēks nevēlas izjust savu māju, to lietot, piecelties un aiziet ar roku ieslēgt gaismu, aizvilkt aizkaru? Cilvēki ir apsēsti ar tehnoloģijām, bet šī apsēstība ir jāizslimo kā gripa.

DEKORATĪVĀ APDARES PLĀKSNĪTE **ORIGINAL MELDORFER®** – UNIKĀLS, ROKĀM DARINĀTS PRODUKTS

Vācijas ziemeļos netālu no Hanzas pilsētas Hamburgas nelielā rūpnīcā top unikāls produkts Original Melderfer®. Apvienojot mūsdienu tehnoloģijas ar amatnieku pieredzi, meistari ik dienu īpaši rūpīgi ar rokām rada augstvērtīgu apdares materiālu. Skaudrās Ziemeļjūras dabas iedvesmots, unikālais izstrādājuma dizains jebkurai ēkai piešķir īpašu un neatkārtojamu izskatu. Pats produkts – vairāk nekā 90% dabīgas izcelsmes izejvielu.

www.caparol.lv

Foto DAW SE

TRADICIONĀLAIS KĪEGEĻU IZSKATS UN EKSPLUATĀCIJĀS PRIEKŠROCĪBAS

Original Melderfer® var izmantot gandrīz uz jebkuras virsmas, un to nelielais svars (5 kg uz 1 m²) ne tikai mazina slodzi uz ēkas pamatkonstrukcijām, bet arī atvieglo transportēšanu un darbu objektā. Tas ir piemērots fasāžu siltināšanas sistēmu un ventilējamo fasāžu apdarē, kā arī monolitām konstrukcijām, kombinētām fasādēm un iekšdarbos. Fasāžu siltumizolācijas sistēmās pielietot Original Melderfer® var neatkarīgi no izolācijas biezuma un materiāla – minerālvates, EPS un poliuretāna izolācijas plāksnēm. Izmantojot Original Melderfer® siltināšanas sistēmās, tiek sasniegta 1. pielietojuma vai triecienizturības kategorija pēc ETAG 004. Fasādi var veidot bez papildus deformācijas šuvēm, papildus šuvošanas un dībeļu montāžas caur sietu. Iegūtās virsmas ir noturīgas pret salu, UV starojumu, triecienizturīgas un neprasa papildus apkopi pat pēc vairākiem gadu desmitiem. Plašs toņu, formātu un formu klāsts atver logu uz pilnīgi jaunu fasāžu un interjera dizaina pasauli.

Foto DAW SE

VĒSTURISĶU ĒĶU ATJAUNOŠANA

Original Melderfer® izstrādājumi tiek pielietoti arī vēsturisko ēku atjaunošanas projektos, ļaujot saglabāt veselu ainavas tēlu un fasādes autentisko stilu. Ēkas, kas tika celtas daudzus gadus atpakaļ, izmantojot vēsturisko ķieģeli, var atjaunot, pielietojot Original Melderfer®. Rūpnīca spēj piedāvāt individuālu dizainu, kuš veidots pēc pasūtītāja individuālajām vēlmēm, balstoties uz attēliem un ķieģeļu paraugiem, iegūtiem konkrētā objektā. Īpaši izstrādāti stūra elementi atvieglo Original Melderfer® instalācijas procesu un maksimāli pietuvina izskatu pilnvērtīgam apdares ķieģelim.

Foto DAW SE

INTERJERA DIZAINS

Original Meldorfer® – tā ir ideāla izvēle interjera apdares risinājumiem, kas izstaro siltumu un veido savu, neatkārtojamo stilu. Interjera dizaineri var smelties iedvesmu no Original Meldorfer® plašā produktu klāsta. Krāsu, formu un faktūru daudzveidība ļauj izveidot telpas atmosfēru, sākot no ieturētā skandināvu līdz pat siltam Vidusjūras stila konceptam. Ķieģeļu optikas dekoratīvās plāksnītes sniedz tikpat daudzveidīgu iespēju klāstu kā citi iekšējās apdares materiāli, padarot tos par mūsdienīgu alternatīvu ierastajiem tekstila sienu segumiem un apmetumiem. Ņemot vērā izstrādājuma nelielo svaru, plāksnītes var stiprināt gandrīz uz jebkuras pamatnes, padarot tās par ideālu izvēli pat sarežģītiem interjera dizaina projektiem. Dekoratīvās plāksnītes jau ir atradušas savu vietu, sākot no priekštelpas līdz pat svinību zālei dažādos interjera projektos visā Eiropā.

Villa Magnolia,
Mežaparka rezidences, Rīga.
Projekta autors
Didrihsons arhitekti.

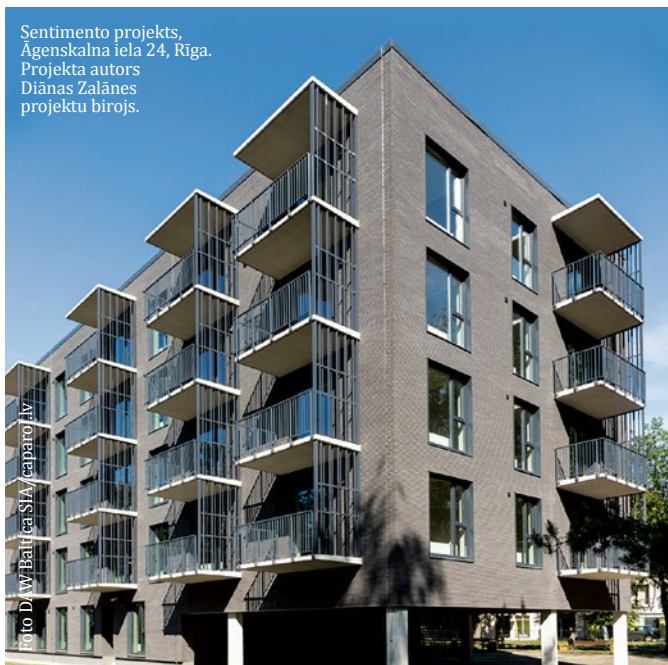

Foto DAW Baltic SIA / caparol.lv

Foto DAW Baltic SIA / caparol.lv

Sentimento projekts,
Āgenskalna iela 24, Rīga.
Projekta autors
Diānas Zalānes
projektu birojs.

ORIGINAL MELDORFER® BALTIJĀ

Pateicoties savām īpašībām, Original Melderfer® Baltijas valstīs savas gaitas ir sācis Igaunijā, kur plaši tiek izmantots Tallinas industriālo kvartālu arhitektūras risinājumos, kā arī jaunu un esošo ēku būvniecības un renovācijas projektos.

Latvijas būvindustrijā Original Melderfer® piedāvātais inovatīvais apdares veids tika pielietots Didrihsons arhitekti un Diānas Zalānes projektu biroja izstrādātajos projektos un individuālajos privātmāju fasādes apdares projektos.

Aicinām apmeklēt
www.caparol.lv,
lai uzzinātu vairāk
par Original Melderfer®
risinājumiem.
CAPAROL bezmaksas
padomu dienests:
80200937

IZSMIDZINĀMA SKANAS IZOLĀCIJAS TEHNOĻĢIJA

190 APSKATS. ARHITEKTŪRA. BŪVNICĪBA. DIZAINS / 2020 / #2

SonaSpray tehnoloģijas pārstāvis Latvijā – SIA ViaCon Latvija.
Saziņai un konsultācijām juris.indans@viacon.lv, +371 29 390 871.
Publikācija tapusi sadarbībā ar Acoustic Group –
SonaSpray pārstāvi Krievijā.

www.viacon.lv

Ar telpu akustiku ir gluži tāpat kā ar veselību: kamēr neizjūtam tās trūkumu, mēs nedomājam par to, cik nozīmīga loma tai ir ikdienā, it īpaši – padarot uzturēšanos kādā telpā maksimāli komfortablu un neapgrūtinošu. Tikai tad, kad uz savas ādas izjūtam, ka koncertzālē muzikālā priekšnesuma laikā nevis ļaujames skaņu baudījumam, bet gan domājam par to, kā augsto frekvenču laikā pasargāt savas ausis no asiņošanas, vai arī lidostā nespējam izšķirt paziņojumu saturu skaļrunī, saprotam, cik būtiski ir rūpīgi piemeklēt telpas funkcijām un plānojumam atbilstošus akustiskos risinājumus.

Privātmājās vai mazākos birojos telpu atdalošo virsmu pīrāgā akustikas vajadzībām parasti tiek iestrādāti paneļi. Tomēr, kad runa ir par apjomīgām platībām vai augstiem griestiem sabiedriskajās būvēs, paneļu iestrāde var būt pārāk darbietilpīga un ekonomiski nepamatota. Tādos gadījumos nepieciešama tehnoloģija, kas spēj maksimāli vienkārši iestrādāt materiālu no attāluma, līdztekus nodrošinot vismaz tādas pašas skaņas absorbcijas īpašības kā tradicionālie izolācijas materiāli. Viena no šādām tehnoloģijām ir

20. gadsimta 70. gados ASV uzņēmuma International Cellulose Corporation radītais SonaSpray – izsmidzināmais skaņas izolācijas materiāls. Materiālu veido 2 galvenās komponentes – veselībai

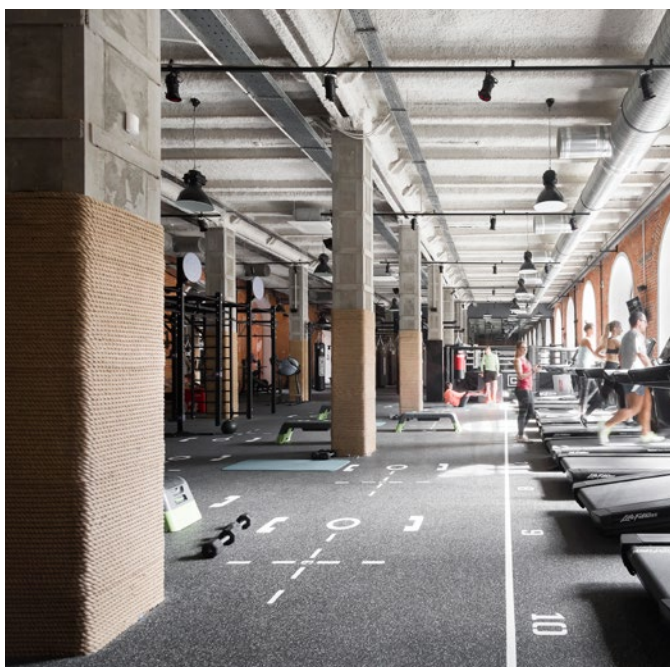
draudzīgā un antialerģiskā celuloze jeb papīrs un PVA līme, kas ir atzīta par vienu no drošākajiem līmju veidiem. Abas sastāvdaļas kopā veido elpojošu, veselīgu un salīdzinoši demokrātisku cenas ziņā materiālu, ko izmantot gan dekoratīvajiem, gan skaņas absorbcijas nolūkiem. Tomēr iemesls, ar ko šis materiāls pamatoti izceļas uz pārējo fona, ir augstais darba (ieklāšanas) ražīgums lielos apjomos. Tieši tas ļauj izsmidzināmo akustiķi ieklāt maksimāli ātros termiņos, tajā pašā laikā izvairoties no būtiskām izmaiņām iekšējo apdares darbu veikšanas kalendārajā grafikā.

Ieklāšanas process

SonaSpray tehnoloģijas pamatā ir papīra pārslu padeve no specializētas ierīces – konteinera – uz pulverizatoru, kur tās tiek sajauktas ar līmi un uzklātas uz apstrādājamās virsmas. Tādējādi tiek iegūts bezšuvju akustiskais pārklājums, kas spēj pielāgoties jebkuras ģeometriskās formas virsmai. Tehnoloģija pieļauj arī izvēlēto virsmu fragmentāru apstrādi, tātad nav jāpielāgojas standarta plātņu lielumam vai jānodarbojas ar to piegriešanu būvlaukumā. Rezultātā rodas iespēja telpā iestrādāt patiešām nestandarta dizaina risinājumus vai organiski pakārtot tos jau esošam interjeram. Tā kā Sonaspray sastāvā ir līme, to iespējams uzklāt uz virsmas bez tās speciālas sagatavošanas vai apstrādes, kā arī uz dažādiem būvmateriāliem – uz betona, ķieģeļiem, ģipškartona, stikla, cinkota metāla utt. **Limes augstās abrazīvās īpašības ļauj izveidot pamatīgas virsmas līdz pat 7 cm biezumam. Materiāls ir arī ļoti viegls, piemēram, 2 cm bieža Sonaspray kārta veido papildu masu tikai 2,1 kg/m², kas vienmērīgi izlīdzinās pa visu virsmu. Virsmas līdzenumu nodrošina materiāla izsmidzināšana atsevišķās kārtās, vienas kārtas biezumam sasniedzot aptuveni 4–5 mm. Standarta biežums materiālam ir 20 mm, un visiem tā veidiem tiek nodrošināta R45 ugunsizturības klase.**

SonaSpray paraugi

Atkarībā no telpas akustiskajām prasībām materiālam ir četras variācijas – atšķiras celulozes pārslu frakciju lielums, kas variē no 10 mm (SonaSpray K13) līdz 4 mm (SonaSpray FCX). Ja nepieciešama absolūti gluda virsma, Sonaspray FCX pēc ieklāšanas iespējams vēl pieslīpēt. Lai veicinātu arhitektonisko izteiksmību, materiālam pieejami standarta sniegbaltie, krēmīgie, antracīta un melnie toņi, bet nepieciešamības gadījumā tos iespējams pielāgot attiecīgā interjera toņiem. Katru gadu visā pasaulē tiek ieklāti vairāk nekā 6 miljoni m². Sonaspray materiāla popularitāte katru gadu aug – visvairāk to lieto ASV, arī Eiropā (kur materiāls ienāca pagājušā gadsimta 90. gados) un Krievijā (ienāca 2000. gadu sākumā). Daži no pazīstamākajiem uzņēmuma projektiem ir peldbaseins Novopečorskas skolā Kijevā, Sporta vingrošanas centrs Kazaņā, kas uzbūvēts 2013. gadā speciāli Vasaras universiādes vajadzībām, Baltkrievijas vēstniecība Maskavā, Mordovijas Republikas galvaspilsētas Saranskas lidosta, kā arī daudzu starptautisko uzņēmumu biroju telpas.

GALVENIE SONASPRAY TEHNOLOĢIJAS IEGUVUMI:

- patīkama telpas akustika un jūtama reverberācijas laika samazināšanās,
- atraktīvs, bet vienlaikus neuzbāzīgs vizuālais izskats, kam iespējamas dažādas arhitektoniskās variācijas,
- vienkārša un ātra iestrādes tehnoloģija. Tā kā materiāls ir viegli ieklājams – to izsmidzina ar pulverizatoru –, pozitīvās konstruktīvās un ekonomiskās īpašības visspilgtāk izpaužas liela apjoma telpās ar augstiem griestiem: lidostās, tirdzniecības platībās, baznīcās u.tml.,
- materiālu izmanto arī kā mitruma regulētāju paaugstināta mitruma telpās, jo tas spēj mitrumu gan uzsūkt, gan izdalīt, tādējādi iegūstot plašu vērbu peldbaseinu izbūvē un būvniecībā,
- sarežģīta, nestandarta griestu forma šim materiālam nav šķērslis, jo tas ar izsmidzināšanas paņēmienu var tikt ieklāts uz jebkuras formas virsmas.

ZALĀ DIZAINA PRĀSME AR SABIEDRĪBAS IESAISTI

AGRITA LŪSE
publicitātes foto

atvijas dizainere Nora Gavare Siguldas kvartālā Zaļā Villa realizēja savu ideju un vienlaikus maģistra diplomdarbu Kopienas dārzs _audz_ kura vadītāja ir Liene Jākobsone. 2020. gada marta sākumā **Minhenē norisinājās Vācijas vadošā dizaina un Minhenes radošās uzņēmējdarbības nedēļa, kuras ietvaros Minhenes Universālā dizaina institūts organizēja starptautisku izstādi un konkursu Universal Design Competition 2020, kurā Nora Gavare ieguva Expert award (universālā dizaina ekspertu balva) ar savu projektu Kopienas dārzs _audz_ universālā dizaina kategorijā.** Kā arī šā gada jūnijā _audz_ ieguva atzinību International Information Design Award 2020 Vīnē. Projekta tapšanā piedalījušies Mākslu skolas Baltais flīgelis un Siguldas Valsts ģimnāzijas skolēni, pensionāru biedrības Sigulda dalībnieki, kā arī biedrības Cerību spārni dalībnieki, kopā radot vīziju par dārza izpratni mūsdienās, par to, kuras funkcijas tam būtu jāpilda, un kopā veidojot konceptuālus dārza plānojumus ar spēles metodi. Radošās darbnīcas laikā tika iesētas pirmās sēklas, lai pēcāk izaugušos dīgstus iestādītu jau realizētajā pilsētvides dārzā.

Zaļumu trends

Mūsdienu trends neapšaubāmi ir zaļumu ionešana pilsētās, un tas radies ne jau kādās teorētisku stratēģijās un laboratorijās, bet gan organiski izaugot no dažkārt mākslīgi slāpētās cilvēciskās vēlmes saskarties ar dabu. Vēlmes ne tikai fotografēt daiļās puķudobes parkos, bet tieši pieskarties, sajūst zemi un tās auglību, kas nodrošina īstu, dabisku brīnumu, ļaujot augt un vairoties augiem. Augu sēkļu spēks ir apbrīnojams, augu transformācija – neticama, izejot posmus no sīkas, zaļas lapiņas līdz ziediem, ogām, augļiem, dārzeniem. Vēl jāpiebilst, ka inteliģentās sarunās ir modē runāt pa zaļumiem, bet idejas tā arī neīstenojas. Nora ir izņēmums – 2019. gadā, balstoties uz līdzdarbošanās principu un sabiedrības iesaisti, viņa radīja veselu zaļumu pasauli Siguldas pilsētas kvartālā, paplašinot visu projekta dalībnieku izpratni par dārzu, dārzkopību, arī ražas novākšanu, dārza nozīmi mūsdienu pilsētas un ilgtspējīgas sabiedrības pastāvēšanā un radīšanā. Projekta ideja ir savest kopā pilsētas iedzīvotājus un attīstīt dārzkopību pilsētas kontekstā. Tādējādi, iedzīvotājiem savstarpēji daloties ar zināšanām, tiek vairota izpratne par ēdiena izcelsmi, kā arī aktualizēta veselīga dzīvesveida un ilgtspējīga dzīves stila kustība. Kopienas dārzs _audz_ augu gadu ir atvērts un pieejams visiem interesentiem. Jāuzsver, ka ir padomāts par vides pieejamību, tātad šeit gaidīti gan cilvēki ar kustību traucējumiem un māmiņas ar ratiņiem, gan arī seniori, kam grūti pieliekties.

Daiļums nav primārais

Ierīkojot koplietošanas dārzu, kā primārais uzstādījums netika izvirzīts daiļums, bet gan vietas radīšana, saimnieciski racionālie apsvērumi. Nora norāda, ka dizainera uzdevums nav tikai izskaistināšana, dizaineram jābūt izglītotam un zinošam, lai būtu iespēja radīt lielāku vērtību. Nora ir pārliecināta, ka dizainera galvenais uzdevums nav vides izskaistināšana vai objektu estētika, kā tas bieži redzams dažādos projektos. Iedziļināšanās lietotāju vajadzībās, empātija un daudzpusīga zināšanas ir vitāli nepieciešamas, lai radītu projektus ar lielu pievienoto vērtību. Tādēļ arī, veidojot koplietošanas dārzu, centrālais uzstādījums ir cilvēka, kā arī sabiedrības sociālā un emocionālā transformācija.

Sabiedrības iesaiste

Izstrādāt un realizēt projektu vienatnē bieži vien ir daudz vieglāk nekā motivēt un vadīt veselu komandu. Nora paveica vairāk – motivēja svešu cilvēku komandu un sekmīgi aizvadīja līdz rezultātam. Svarīgi bija izstrādāt vienkāršas un intuitīvas dārza konstrukcijas, lai jebkurš cilvēks, arī bērni, varētu piedalīties to izgatavošanā, lūkojoties rasējumos vai atdarinot pieaugušo darbības. Augstajām dobēm ir vienāda forma, bet tās ir izgatavotas dažādos augstumos, lai būtu dinamika un arī pieejamība. Papildus izgatavoja asimetriskas konstrukcijas piramīdu multifunkcionālajām vajadzībām un apvienojumā ar dobēm. Dārza dobru konstrukcijas veidotas no dažāda lieluma moduļiem, lai, tos savstarpēji kombinējot, nodrošinātu funkciju un izmantojamības daudzveidību, kā arī pieejamību dažāda vecuma un fizisko iespēju apmeklētājiem. Dārzā redzētais ir devis iedvesmu apmeklētājiem pašrocīgi veidot līdzīgas konstrukcijas savās piemājas teritorijās vai dārziņos.

Dārza centrālais objekts ir socializēšanās zona – asimetriskas kompozīcijas apjoms, kura novietojums un funkcionalitāte iedrošina apmeklētājus uz savstarpēju komunikāciju un it kā nejaušu saskarsmi, kaut īslaicīgu acu skatienu sastapšanos.

Augu izvēle

Norai bija sava iecere, kādus augus izvēlēties Kopienas dārzam _audz_. Tie bija latvietim saprotami zaļumi – tomāti, pupiņas, gurķi u.c., kā arī senās kultūras – kaņepes, pākšaugi u.c. Taču, lai paplašinātu pieredzi, darbojoties ar augiem, tika rīkota arī radošā darbnīca – apmeklētājiem tika dota iespēja nākt ar saviem stādiem un sēklām. Vislielākais pārsteigums, kas dārzā uzradies, bija rudens pusē. Te varēja atrast dažādas eksotiskas šķirnes, vairākas čili versijas, melones, arbūzus un citas ēdmaņas. Visi kopā bija ieguvuši daudzveidīgu pieredzi. Ap 80% audzēšanai atvēlētās platības aizņēma apmeklētāju izvēlētie un sagādātie augi, bet pārējo aizņēma projekta organizatoru bāzes materiāls. Nora Ikšķiles Brīvajā skolā apmeklēja augu sēklu krājēju Sandru, kurai ir daudz seno šķirņu sēklu no Latvijas un Eiropas augiem. Daļa no tām tika uzdāvināta projekta _audz_ realizēšanai.

Siltumnīca

Kopienas dārzu, protams, papildina siltumnīca ar arhetipisko divslīpju jumta formu, tādējādi harmonējot ar vēsturiskā kvartāla Zaļā Villa apbūvi, kas pašlaik soli pa solim tiek restaurēta. Stiklotais siltumnīcas apjoms izvietots tuvāk piebraucamajam ceļam, lai ar ratiņkrēsliem nav jāmēro liels attālums, arī ieeja siltumnīcā ir pietiekami plaša. Arhitektoniskā siltumnīca ar centrā izvietoto saimes galdu nu kļuvusi arī par jaunu satikšanās vietu Siguldā, kur vietējie iedzīvotāji un pilsētas viesi vada savu laiku un atstāj zīmītes uz koka konstrukcijām ar laba vēlējumiem, pieredzes stāstiem vai zīmējumiem.

Ilgtermiņa

Kopienas dārzs _audz_ ir ilgtermiņš un arī ilgstošs projekts, ar neizmējamu potenciālu attīstīties. Cik vien dizaineri Norai Gavarei pietiks enerģijas un kamēr vien būs līdzcilvēku un sabiedrības atbalsts, projekts _audz_ sekmīgi pastāvēs.

NORA GAVARE

Vairāk nekā 10 gadu strādā par interjera dizaineri un vada interjera biroju NŌR, galvenokārt darbojoties privātās vides un biroju interjera jomā. LMA funkcionālā dizaina Mg. art. Honkongā studēja pilsētvides dizainu maģistrantūras programmā, padziļināti interesējoties par cilvēka lomu pilsētā.

ZALĀS VILLAS KVARTĀLS IR JAUNS PIENESUMS SIGULDAS PILSĒTVIDĒ

Pamazām soli pa solim attīstoties, ik gadu īpašnieks sabiedrībai piedāvā dažādas aktivitātes ar mērķi iedzīvotājiem padarīt to pieejamu plašiem sabiedrības slāņiem. Teritorija ir plaša un ar lielu kapacitāti, tāpēc sakārtošana notiek pamazām, bet tomēr plānveidā. Te var nākt izmantot kopstrādes telpas, apmeklēt vingrošanu, jogu, mākslas nodarbības, koncertus un meistarklases un šūpoties pagalma šūpolēs. Kvartāla atjaunošanas vīzijas autori Marta Kotello un Oskars Kotello. Pēc kāda laiciņa APSKATA saturā atgriezīsimies pie šī objekta.

MARTA KOTELLO

Dzimis 1989. gadā Jūrmalā. 2013. gadā ieguvis arhitekta diplomu Rīgas Tehniskajā universitātē. Vienu gadu studējis apmaiņas programmā Valensijas politehniskajā universitātē. 2015. gadā kopā ar Oskaru Kotello nodibina arhitektu biroju MERU arhitekti.

OSKARS KOTELLO

Dzimis 1988. gadā Rīgā. 2014. gadā ieguvis bakalaura grādu Rīgas Tehniskajā universitātē. Vienu gadu studējis apmaiņas programmā Valensijas politehniskajā universitātē. Strādājis arhitektu birojos NRJA un MARK arhitekti. 2015. gadā kopā ar Martu Kotello nodibina arhitektu biroju MERU arhitekti.

SVĒTKI ČUGUŅOŠANAS MĪLOTĀJIEM

INĀRA APPENA
publicitātes foto

Čuguna dzirksteļu
salūts – žilbinoši
efektīgs pasākums
nakts melnumā.

Čuguna bruņinieks
Aizputes pilsdrupās
sargā pilsētas mieru.
Autors Kārlis Alainis.
Atliets 2017.gadā.

Izkausētā čuguna
ieliešana ledus
klucī kā divu stihiju
sadursme.

Karstumizturīgā
apgērbā tērptie tēlnieki
lej metālu iepieķš
sagatavotās smilšu
formās.

Čuguns – dzelzs un tam pievienoto citu metālu sakausējums – cilvēces tehniskā progresā laikā, sākot no 19. gadsimta industriālās revolūcijas, ir ticis aktīvi izmantots visdažādākajās dzīves jomās: būvniecībā kā tiltu, ēku balstu un cauruļu izejmateriāls, rūpniecībā kā ražošanas iekārtu materiāls, mājsaimniecības priekšmetu – katlu, pannu un vannu – izgatavošanā, kā arī ieroču atliešanai. Pavisam neilgu periodu 19. gs. beigās čuguns izmantots nelielu mākslas darbu izgatavošanā, īpaši Krievijā un Austrumu zemēs.

Latvijā čuguns ilgu laiku asociējās galvenokārt ar kanalizācijas lūku vākium un parka soliņu balstiem, līdz interese par čugunu kā mākslā izmantojamu izejvielu aizsākās pirms vairāk nekā divdesmit gadiem, kad uz simpoziju brīvdabas mākslas muzejā Pedvālē ieradās grupa amerikāņu mākslinieku un latviešu māksliniekiem ierādīja čuguna liešanas tehnoloģijas nianšes, tādējādi aizsākot čuguna liešanas simpoziju tradīcijas Latvijā, par kuru aktīvu organizētāju un popularizētāju kļuvis tēlnieks Kārlis Alainis.

Lai iegūtu čugunā atlietu mākslas darbu, jāveic daudzi sarežģīti darbi – smilšu formu sagatavošana, čuguna kausējamās krāsns jeb stāvepļa izveidošana un kurināšana, metāla smalcināšana, kausēšana un ieliešana formā, tad skulptūras atdzēsēšana un notīrīšana. Un, lai darbs nerūsētu, ja vien tāda nav mākslinieka iecere, tas jātur sausumā.

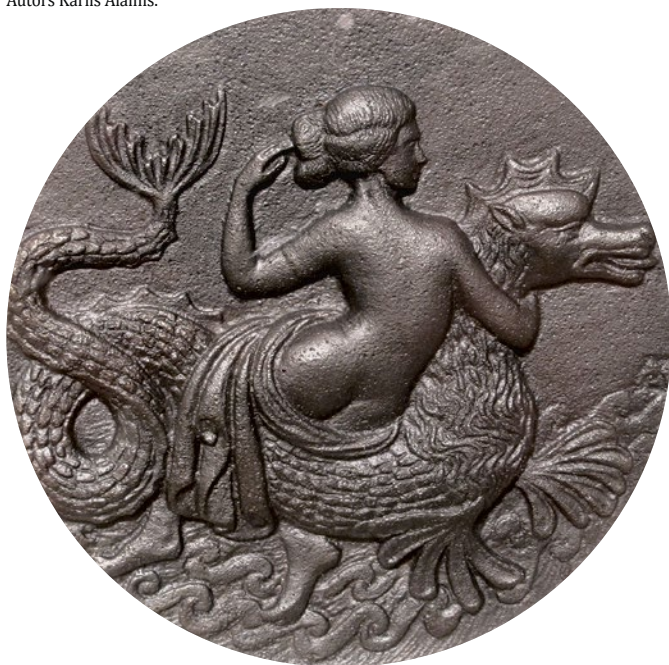
Akadēmiskajā mākslas izglītības sistēmā pasaulē čuguns kā izmantojams materiāls ienāca 20. gs. 60. gadu sākumā, pateicoties amerikāņu māksliniekam un Krenbrūkas Mākslas akadēmijas pasniedzējam Jūliusam Šmitam, kura interese un vēlme izzināt liešanas procesu guva atsaucību pie vietējiem ražotājiem, un ar viņu atbalstu tika atrasts veids, kā uzbūvēt un izmantot māksliniekiem piemērotu kausējamo krāsni. Līdz ar to Jūliuss Šmits tiek uzskatīts par šīs mākslinieciskās čuguna liešanas metodes aizsācēju un popularizētāju. Latvijas akadēmiskajā izglītībā čuguna liešana nav pieejama kā mācību priekšmets, to var apgūt vienīgi personīgas intereses vadīti mākslinieki kādā no čuguna liešanas simpozijiem, ko jau vairāk nekā desmit gadus rīko tēlnieks Kārlis Alainis, kas pirmās iemaņas metāla liešanas tehnoloģijā guvis studiju laikā Humbolta universitātē Arkatā (ASV).

Aizputes starpnozaru mākslas grupas centrā Serde ar VKKF atbalstu parasti pirmajā augusta nedēļā sanāk kopā gan jau pieredzējuši čugunpošanas speciālisti un entuziasti, gan tie, kas vēlas šo čuguna pasauli atklāt. Tā ir vieta, kur var mācīties, un Kārlis Alainis kā simpozija organizētājs vienlaikus ir arī vadītājs un skolotājs, nododot studentiem un visiem interesentiem zināšanas par šo procesu.

Performanču raksturs piemīt ne tikai pašam metāla kausēšanas un atliešanas procesam, bet arī atlejamā priekšmeta izvēlei un formu veidošanai. Līdzās parastajām formām, kam svarīga izturība un ko gatavo, izmantojot dažādas saistvielas – divkomponentu sveķus, bentonītu, ugunsizturīgo mālu un cementu –, tiek veidotas arī tā sauktās reakciju formas, kas rada pirotehniskus efektus. Reaktīvās

veidnes var sastāvēt no daudziem un dažādiem materiāliem, ieskaitot koku, ledu, papīru, kartonu u.c. Izkausētu, karstu čugunu ielejot reakcijas koka veidnē, dzirksteles uzšaujas daudzu metru augstumā, radot pārsteidzošu, vizuāli efektīgu salūtu, ko īpaši iemīļojuši čugunošanas fotografētāji. Savukārt pretējs, uz iekšu vērsts process notiek, sarkani kvēlojošo izkausētā čuguna masu ar tīgeli ielejot ledus kuci, kur sākas cīņa starp uguni un ūdeni, starp karstumu un aukstumu. Rezultāts ir šo divu pretpēku sadursmē iegūts abstraktas formas veidojums atbilstoši fizikas likumiem. Čuguna liešanas simpoziju laikā tiek radīti interesanti darbi, jo čuguns ir samērā lēts materiāls, ar ko var viegli eksperimentēt, bet būtisks ir jautājums par to nonākšanu publiskajā vidē. Darbi nereti tiek veidoti jau konkrētai vietai, tie kļūst par ilgtermiņā apskatāmiem objektiem, piemēram, Aizputes bruņinieks vecajās pilsdrupās vai piemiņas plāksne šajā pilsētā dzimušajam Mārtiņam Freimanim pie viņa mājām. Tomēr saprotams, ka vairākums darbu nonāk paša mākslinieka vai kāda kolekcionāra īpašumā. Jebkurā gadījumā čuguna liešana mākslas darbu radīšanai ir aizraujošs process, kas ļauj izbaudīt metāla pakļaušanos cilvēka gribai, wkā arī to var vērot ar lielu aizrautību – kā efektīgu gaismas šovu.

Čugunā
atlieta smalki
detalizēta medaļa.
Tās diametrs ir
nepilni desmit centimetri.
Autors Kārlis Alainis.

BŪVNIĒKU PERSONĪGAJAI IZAUGSMEI

Autors
KOPDARBS

Mēs dzīvojam jocīgā laikā, kad apkārt risinās dažādi nesaprotami notikumi. No valdības katras dienas paziņojumiem medijiem drīz varēs sastādīt anekdošu krājumu. Netrūkst arī viedo pašpasludināto guru, uz kuru provokācijām uzraujas pat visā visumā loģiski cilvēki. Mēs no tā stāvam nost, jo joprojām zinām, ka 2×2 ir 4, ka būvkonstrukciju aprēķinu matemātikai neviens nav atcēlis, un arī to, ka notiek liela šūmēšanās būvniecības likumdošanas kontekstā. Tiek strādāti, pārstrādāti un no jauna formulēti likuma panti, kas pasaka to pašu, ko iepriekš, bet citādi. Kā teica viens advokāts, kas ikdienā strādā tieši būvniecības jomā, – jo vairāk šajā jomā ir neskaidrību un notiek ģīvēšanās, jo labākās skolās mācās viņa bērni.

Nu kā lai normāls pasūtītājs saprot, ka mehāniskā izturība un stabilitāte tagad aizstās saprotamo terminu būvkonstrukcijas?

Domāju, ne visi būvnieki pat to sapratīs. Starp citu, par terminoloģiju ir garas diskusijas, tā arī nav saprotams, kāpēc tā jāmaina un jātērē laiks, ja nekas nekļūst labāks, bet tikai citāds. Nu, piemēram, nez kāpēc nav skaidrs projekta detalizācijas jēdziens. Bet kāpēc nepaskatīties BIM virzienā? Tur jau viss ir izstrādāts. LOD 100, 200, 300, 350, 400. Katra kategorija ir standartu aprakstīta – zemākais līmenis ir sīču projekts, augstākais līmenis grafiskās un negrafiskās informācijas pilnvērtīgs atspoguļojums katrai detaļai, elementam, skrūvei u.c.

2020. gada 15. augustā Saeimā otrajā lasījumā tiks izskatītas Būvniecības likuma izmaiņas un attiecīgi par tām balsots. Mums nav saprotams, kā par šāda likuma izmaiņām var balsot speciālisti ar humanitāro izglītību? Dzirdēts, ka viņi ne īpaši draudzējas ar fiziku, bet fizika ietekmē būvniecību visvairāk, un tās likumiem ir slaidi nospļauties par teoretizēšanu. Ja kaut kas ir par smagu, tas iebruks.

Ekspertīze.

Jaunajā BL redakcijā ir palikušas 2 sadaļas. Ugunsdrošība, izrādās, ietver visu – arhitektūras, inženierkomunikāciju, ventilācijas, ugunsdzēsšanas u.c. sadaļu ekspertīzi. Dies dod visu atcerēties un pareizi saprast. Būvprojekta ekspertīzes metodoloģiju apraksta standarti, standartu ievērošana nav obligāta, secinām – pats speciālists ārpus darba laika brīvi var pieņemt to, kādā veidā tiks veikta ekspertīze. Taču noteikti ir arī augsta līmeņa speciālisti, kuru reputācija un kompetence ir labā līmenī.

BL nenosaka projektētāju un ekspertu solidāro atbildību,

tāpēc projektētājs un eksperts var spēlēt galveno lomu katrs savā teātrī. Ja kaut kas notiek, prokuratūra vispirms visus grābj ciet, bet no katra prasa atbildību tikai par savu jomu – tā, it kā katrs speciālists būvētu savu ēku. Pēc bingo principa kāds tiek iesēdināts. Norvēģijā katra neat-

bilstība projekta dažādās sadaļās starp būvniecības VISIEM dalībniekiem tiek komunicēta skaļāk nekā latvju dziesmu svētku kopkora skanējums. Līdzatbildīgi ir pilnīgi VISI, īpaši tie, kas klusējuši. Kas notiek pie mums? Klusēšana – piekrišana. Ak, nesakrītības? Labāk nelikties ne zinis, jo apstāsies būve, apstāsies naudas plūsma, apstāsies ielānotais brauciens uz kaut kuriem. Un varbūt nekas briesmīgs nenotiks – tāda būvnieku domu gaita ir bīstama visai sabiedrībai, tikai nez vai tā to apzinās.

BL jaunajā redakcijā nosaka, ka par projektu atbildīgs projektētājs, bet eksperts tikai par saviem slēdzieniem. Toties VBN nosaka, ka eksperts ir līdzatbildīgs par visu projektētāja sastrādāto un ar savu parakstu apliecina, ka viss ir kārtībā. Solidaritātes princips. Divi likumu akti, un abi pretrunīgi. Solidāra atbildība būtu pareizs risinājums, tas nozīmētu, ka 4 acu princips parādītos jau projektēšanas procesā, nevis izpaustos kā kļauzu rakstīšana iestādēm par nekorektu projektu. BL it kā nosaka, ka eksperts neatbild par projektu, toties bez eksperta saskaņot projektu nevar. Absurdi pašā saknē. Un, ja eksperts atbild tikai par savu slēdzienu, tad tam nav tiesību prasīt, lai projektētājs ievēro eksperta norādes. **Ekspertam ir kāda nebūt vara, bet nav nekādas atbildības.** Un, starp citu, ja runājam par BK daļu, tad nav vienas taisnības, jo BK izpildīt var saskaņā ar dažādām pieejām – Vācijai vai Singapūrai, vai Latvijai raksturīgo. Un nebūs tas nepareizi. Pie mums ir vērojamas arī nevajadzīgi ūber drošas konstrukcijas bez pamatojuma. Kas par tām maksā? Pasūtītājs. Resursu šķērdēšana, no kuras ieguvēji ir betonētāji.

Pasūtītāja atbildība.

Jaunajā redakcijā vēl vairāk nostiprināta **pasūtītāja bezatbildība**, lai gan tieši viņš ar savu lielo naudas maku ir ieceres iniciētājs un procesu ietekmētājs. Bet sabiedriskajam pasūtītājam ir lieliski lobīji – VARAM, EM, pašvaldības. Valsts taču nevar pieņemt likumu, kas paredz atbildību savējiem! Ārzemju investoru padomei arī ir ko teikt, aizstāvēt projektu attīstītājus. Lobēšanai ir pozitīvas sekas, pasūtītājs ir balts kā jēriņš, lai kas notiktu.

Ceļa karte.

Tas ir kārtējais dokuments, kas līdztekus jau daudzām iepriekšējos gados izstrādātajām vadlīnijām aprakstīs būvniecības procesu (it kā tie, kas 20 gadus praktiski strādājuši būvlaukumā, nezinātu, kā pareizi jābūvē). Tā būšot platforma diskusijām, secinājumiem, lēmumiem, uz kuru pamata pēc tam jau kārtējo reizi tiks sakārtots Būvniecības likums.

Būvuzraudzība.

Vai pasūtītāja no malas ligts būvkomersants būvuzraudzībai? Vai būvuzraugs, kuram ir darba attiecības ar pasūtītāju? Kurš ir neatkarīgāks un atbildīgāks? Motivācija ir samaksā – kā vienā, tā otrā gadījumā būvuzraudzība tiks veikta tā, lai speciālists saņemtu samaksu: vai nu par godprātīgi paveiktu darbu, vai varbūt par acu pievēršanu. Te drīzāk jautājums ir pasūtītājam – ko viņš vēlas no būvuzraudzības? Mēs gan gribētu cerēt, ka reālu un kompetentu būvuzraudzību, kas spēj saskatīt būtiskas lietas un būt reāls padomdevējs pasūtītājam un cienījama līmeņa sadarbības partneris būvniekiem.

Autoruzraudzība.

Plānots samazināt tās kapacitāti. Pastāv viedoklis, ka tās uzdevums ir saprast, ka visi saprot būvprojektu pareizi. Un tas jāsaprot pirmajā sapulcē. Drusku mulsina, jo būvniecības dalībnieki mēdz būt radoši tieši sliktā ziņā un pēkšņi izdomāt savas interpretācijas, kas ir visai tālu no projekta.

Bet varbūt vairāk par likumu burtu staipīšanu šurpu turpu **visām pusēm vajadzētu atcerēties par sirdsapziņu un godaprātu ikdienas darbā?**

ALŪKSNES PILS JAUNUMI

INĀRA APPENA,
publicitātes foto

Alūksnes
Livonijas
ordeņa pils
makets un
pils novietnes
plāns Alūksnes
ezera tuvumā.

Vēsturiskā skata
salīdzināšana ar
saglabāto, vērojot pili
caur māksliniecisku
ekrānu.

Atjaunotā
Alūksnes
Livonijas
ordēna pils
Dienvīdņu torņa
makets un pils
nocietinājuma
plāns.

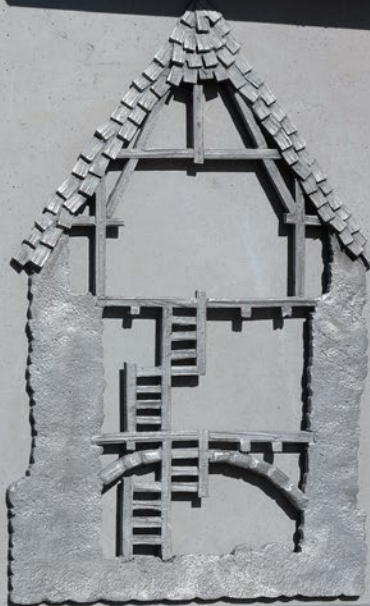
Uz Alūksnes ezera Pils salas dienvidu daļas atrodas Livonijas ordeņa Alūksnes jeb Marienburgas pils, kuras celtniecība sākta 1342. gadā, bet 1702. gadā Ziemeļu kara laikā tā tikusi nopostīta. Pils priekšpils Dienvidu tornis ir vienīgais no senās viduslaiku pils astoņiem torņiem, kas būtiskā vēsturiskā apjomā ir saglabājies līdz mūsdienām. 16. gs. 2. pusē celtā un priekšpils dienvidu stūrī izvietotā, ugunsieročiem piemērotā torņa apjoms un jumts šī gada pavasarī rekonstruēti pēc 17. gs. zīmējuma. Veicot tā atjaunošanu pēc

SIA Arhitektoniskās izpētes grupa izstrādātā projekta (autoruzraugs arhitekts Artūrs Lapiņš), tika konservētas esošās oriģinālās torņa akmens mūra ār sienas. Dienvidu torņa pārbūve notika Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektā Gaismas ceļš caur gadsimtiem. Pilsdrupas ir viens no Alūksnes pievilcīgākajiem vēsturiskajiem tūrisma objektiem, un, lai to apmeklētājiem būtu iespējams iepazīties ar pils vēsturi patstāvīgi, šopavasār pils priekšlaukums līdzās estrādei pēc dizainera Guntara Jansona un arhitekta Artūra Lapiņa izstrādātā projekta tika papildināts ar informatīviem vides objektiem, kas vēsta par pils tapšanas laiku un būtiskākajiem notikumiem. Visus veidošanas un metālliešanas darbus veicis tēlnieks Kārlis Alains. No polimēra betona darinātie apjomi novietoti gan pie pašas pils sienas, gan brīvastāvoši, kopskaitā tie ir četri, ļoti atšķirīgi. Viens no objektiem iecerēts kā liels ekrāns, caur kuru, veroties uz pili, var redzēt gan atjaunoto torni, gan arī tā sākotnējo, vēsturisko kopapjomu, kas ir zudis. Tas veidots no plānas tērauda plāksnes, kurā izgriezts grafisks attēls, kas dod kopējo priekšstatu par torņa novietni. Ainavas un kopskata vērošanai paredzēts neliels soliņš, novietots tieši tā, lai reālais un zudušais papildinātu viens otru. Pils kopējo apjomu un šogad atjaunotā priekšpils torņa daļu var iepazīt, aplūkojot alumīnijā atlietus maketus, kas novietoti uz apjomīgām četrstūrveida pamatnēm, kurām piemīt visai sarežģīta konfigurācija ar atvērumu vidusdaļā, tādējādi ļaujot iegūt vēl papildu plakni gan tekstem, gan visa ordeņa pils kopējā plānojuma atainošanai.

Savukārt torņa šķērsriezuma tēlnieciskais atveids alumīnija lējumā skatāms uz polimēra betona plāksnes, kas piestiprināta pie pašas pils sienas un vienlaikus sniedz informāciju par torņa atjaunošanas darbiem un laikiem, kuros torni var apmeklēt, uzkāpjot pa kāpnēm iekšpusē, un no augšas vērot apkārtējo ainavu. Viss tekstuālais, informatīvais materiāls, kas turklāt pieejams trīs valodās – latviešu, angļu un krievu –, ir CNC tehnikā iegriezts alumīnija plāksnītēs. Tumšajā diennakts laikā par to izgaismošanu gādās LED gaismekļi, izmantojot akumulatoros uzkrāto enerģiju no saules baterijām, kas iestrādātas katrā objektā.

Pils atjaunošanas darbi tiks turpināti, jo ielānota viduslaiku pils apkārtsienas konservācija, iekšpils jeb kastelas marķēšana, kā arī visa pils kompleksa informatīvi aktīva eksponēšana. Savukārt pastaigu taka apkārt pils teritorijai jau tagad ieguvusi četrus vērtīgus objektus, kas palīdz izziņāt pils vēsturi un ilustrē to.

Dienvidu torņa
skersgriezuma atveids
un Išs pils vēstures
apraksts.

The tower adapted to the use of firearms was constructed in the center of the Alūksne Castle wall to the second part of the 16th century. Its walls and roof were reconstructed in 2020 according to the drawing of the 19th century, and a wooden construction was built inside its volume. On the ground floor a walk has been reconstructed, the other stairs are disposed at the former levels of the tower floor. The only preserved fireplace has been rebuilt from the original fragments. The window openings on the upper part of the tower are located in the former places of the bayholes.

Torņa atbūvēšana ar ieroču izstrādāšanai piemērotu iekšu konstrukciju un jumtu notika 16. gadsimta otrās pusē. Torņa iekšu konstrukcija un jumts tika atbūvēti 2020. gadā. Torņa iekšu konstrukcija un jumts tika atbūvēti 2020. gadā. Torņa iekšu konstrukcija un jumts tika atbūvēti 2020. gadā. Torņa iekšu konstrukcija un jumts tika atbūvēti 2020. gadā.

Alūksnes pils priekšpils stūri izvietoti un ugunsieročiem piemērotais dienvidu torņa izbūvēts 16. gs. 2. pusē. Tā apjoms un jumts pēc 17. gs. ziņējuma rekonstruēti 2020. gadā, torņa drupas iebūvēti koka konstrukcijas. Zemes stāva rekonstruēta velve, pārējie stāvi izvietoti bijušā torņa grīdas līmeņos. Pēc oriģinālajiem fragmentiem rekonstruēta vienīgā saglabājusies šaujamlūka. Torņa augšmalā logu vietas izvietotas bijušo šaujamlūku vietās.

NELIELA IMPRESIJA PAR UZTICĒŠANOS

Ikdienas steigā katram no mums jāizdara daudzas izvēles, un viena no nozīmīgākajām ir sadarbības partneru izvēle. It kā nav laika, bet ieskatieties, kas ir tie cilvēki, kam uzticēt savu naudu, laiku vai balsi. Ko viņi reāli ir darījuši, dara, vai solījumi ir saskanējuši ar darbiem? Ir laiks uzvest aci arī kompāniju gada pārskatiem, jo jūlijā tie ienākušies par iepriekšējo gadu. Ar lepnumu varam atzīt, ka mūsu darbi bija un ir reāli un solījumus pildām. Nu nav uzticības garants tikai kompānijas vārds vai ārzemju zīmola pārstāvniecības tiesību iegāde – uzticības garants ir konkrētu cilvēku attieksme. Ir cilvēki, kas rada reālas idejas, tās arī īsteno, spēj būt garā jauni neatkarīgi no gadu skaita. Ir cilvēki, kas bīda mākoņus un lūkojas, kas šos mākoņus nolaidīs uz zemes, iepūtīs dzīvību un miesu. Un māca citus, kā tas darāms. Mums ir paveicies ar sadarbības partneriem, tie ir reālu ideju pārņēmti, uzticas mums, un kopīgi mēs darām labas lietas, informējot arī nozari.

Mēs vēlamies Jums
pateikties par Apskata
Arhitektūra Būvniecība
Dizains nr.1 novērtējumu.
Profesionāli uzteikuši
saturu, izdevuma dizainu,
atzīmējuši, ka tas ir kaut kas
svaigs un nebijis, lasāms ar
interesi, bet pēc izlasīšanas
ir vērts uzglabāt.

TĀ PAIET PASAULES GODĪBA...

LBA konkursā Gada labākā būve 2002 par labāko jaunbūvi atzina sporta un atpūtas centru Bowlero Rīgā. Projekts Sīlis, Zābers un Kļava. Un tai pienācās arī plaša, nepamatoti komplimentējoša publikācija Latvijas Architektūrā. Ir pienācis 2020. gads, ēkas žēlīgais izskats noteikti var saraudināt jebkuru no lidostas iebraukušu Latvijas viesi, īpaši bērnus vakaros. Sākotnējais spožums zudis uz neatgriešanos. Gan jau materiālu tirgotāji solīja 100 gadu izturību. Ne tikai vizuāli, bet arī ēkas saturs ir bēdīgs, tā arī nav saprotams, ko tajā var meklēt un vai vispār ko meklēt. Novēlam ēkai labu saimnieku, kas varbūt to uzspodrinās.

...UN TĀ SAGLABĀJAS PASAULES GODĪBA

Promenade Hotel Liepāja – izcils ēkas rekonstrukcijas paraugs, tajā izmantoti patiešām ilgtspējīgi materiāli, jo ēka jau 13 gadus ne nieka nav zaudējusi dizaina, izskata, svaiguma un šarma ziņā. Nemainīga kvalitāte ik uz soļa. Arhitekts Agris Padēlis-Līns. Nekas nav nobružājies, drīzāk ik gadu – tur atgriežamies jau 6 gadus – jāsaka: viesnīca šķiet kā vakar atvēršies. 2007. gadā, kad tika veikti rekonstrukcijas darbi un izvēlēti risinājumi, jēdzienu ilgtspējīgs vēl neviens nezināja, taču izskatās, ka jēdziena saturs ievērtēts pat sīkākajā detaļā.

SAJŪTIET ĪSTĀ BURVĪBU!
ATLIKUSĪ VASARA UN TAI SEKOJOŠĀ ATVASARA
IR LAIKS, LAI ĻAUTOS TO SAJUST UN IZBAUDĪT.
KOKS, ĪSTAS VILNAS PLEDS, ROKDARBI
NO VECMĀMIŅU LĀDĒM VAI JAUNI -
TĀS IR VĒRTĪBAS PĀRI LAIKIEM,
TĀPAT KĀ ĪSTA SIRSNĪBA.

NĀKAMAIS **APSKATS**
AR KVALITĀTĪVI ATLASĪTU
INFORMĀCIJU UN
ORIGINĀLRAKSTIEM -
OKTŌBRA VIDŪ.

SIRSNĪGU
LASĪŠANU!

uponor

Uponor Smatrix Pulse

Silto grīdu
attālināta
kontrolē

www.uponor.lv

www.uponor.lv

